Dziś dodatek ilustrowany Jlustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 548 Poznań, wtorek dnia 26 listopada 1929 Rok XXIV

Kontrola Państwowa

W obecnej fazie konfliktu między rządem a Sejmem wysunęła się na front instytucja, niezwykle ważna, o której dotąd społeczeństwo jest mało poinformowane. Instytucją tą jest ... Kontrola Państwowa.

Sejm Ustawodawczy przy uchwalaniu konstytucji poświęcił baczną uwagę zagadnieniu Kontroli Państwowej, określając w art. 9 konstytucji dość wyraźnie i szczegółowo jej obowiązki i uprawnienia. W zrozumieniu ważności tej sprawy już w dwa miesiące po uchwaleniu konstytucji tenże Sejm uchwalił ustawę o Kontroli Państwowej z dnia 3 czerwca 1921 r.

Według tej ustawy Naczelna Izba Kontroli Państwa składa się z: 1) prezesa i 2 wiceprezesów, 2) Najwyższej Izby Kontroli, 3) Izb Okręgowych.

Prezes N. I. K. jest równorzędny ministrom. Mianuje go na wniosek Rady Ministrów Prezydent Rzeczypospolitej, jednak za swe czynności odpowiada prezes N. I. K. tylko przed Sejmem lub Senatem.

Prezesowi podlega Najwyższa Izba Kontroli w Warszawie, podzielona na departamenty i wydziały, oraz Izby Okręgowe w większych ośrodkach kraju.

Członkowie Najwyższej Izby Kontroli posiadają niezależność sędziowską a mogą być usunięci ze swego stanowiska tylko przez Sejm większością 3/5 głosów.

Kontrola Państwowa wykonywa t. z. kontrolę faktyczną według swego uznania we wszystkich działach administracji i gospodarki państwa, oraz t. z. kontrolę następną, polegającą na sprawdzaniu rachunków.

W związku z kontrolą faktyczną Najwyższa Izba przedstawia co roku najpóźniej w sześć miesięcy po upływie okresu budżetowego Prezydentowi Rzeczypospolitej, Sejmowi i Senatowi sprawozdanie o swej czynności. Takie sprawozdanie z okresu 1928/9 przesłała N. I. K. właśnie niedawno; ważniejsze momenty z tego sprawozdania przytoczyła prasa niezależna, również i nasze pismo.

W wykonaniu kontroli następnej ma N. I. K. opracować uwagi o wykonaniu budżetu za rok ubiegły i przedstawić je Prezydentowi, Sejmowi i Senatowi wraz z wnioskiem o udzielenie lub odmowienie rządowi absolutorjum. Ponieważ takie uwagi są zależne od zamknięć rachunkowych, które sporządza rząd i sprawdza N. I. K., przeto Sejm otrzymał dopiero teraz uwagi o wykonaniu budżetu za rok 1927/8. N. I. K. odmówiła rządowi absolutorjum w zakresie wydatków tego okresu, nieuchwalonych przez Sejm, czyli znanych ze sprawy Czechowicza przekroczeń budżetowych, przekraczających znacznie pół miljarda złotych.

Najwyższa Izba Kontroli orzeka kolegjalnie. Pierwszą instancją jest kolegjum departamentu, do którego zakresu dany dział administracji należy, drugą i ostatnią kolegjum Najwyższej Izby.

To właśnie Kolegjum Najwyższej Izby orzekło bezapelacyjnie, że minister Miedziński ma zwrócić skarbowi za ostatni kwartał 1926/7 roku 1980 zł. a za trzy kwartały 1927/8 r. 13.245 zł. Dalsza zakwalifikowana do zwrotu suma 63.000 zł nie przeszła jeszcze przez Kolegjum N. I. K.

Również odmowa udzielenia rządowi absolutorjum z wydatków nielegalnych za r. 1927/8 jest uchwałą Kolegjum N. I. K.

Z tego krótkiego przedstawienia widzimy, jak niesłychanie ważną instytucją jest Kontrola Państwowa. Bez niej Sejm nigdy nie mógłby spełnić swego zadania władzy kontrolującej, a społeczeństwo nie wiedziałoby nic, co się dzieje z jego groszem podatkowym.

Że „sanatorom" ta instytucja nie bardzo się podoba, to jasne. Tem bardziej powinno interesować się Kontrolą Państwową i jej pracami całe społeczeństwo.

Sytuacja w Mandżurji zaostrza się

Londyn, 26. 11. (Radjo wł.) Ostatnie powodzenie armji czerwonej w Mandżurji wywołało poważne zaniepokojenie w Pekinie. Rząd chiński ogłosił odezwę do narodu, wzywając do natychmiastowego zaprzestania wojny domowej wobec grozy położenia i konieczności obrony państwa przed napastnikiem sowieckim.

W Charbinie zdobycie przez wojska sowieckie Hailaru wywołało silne zdenerwowanie i poczucie niepewności sytuacji. Rozeszły się pogłoski, że Chińczycy dążą usilnie do podjęcia kroków pokojowych z Sowietami. W tym celu miał otrzymać głównodowodzący armją chińską w Mandżurji szerokie pełnomocnictwa.

Walki chińsko-sowieckie wywołały silne zainteresowanie w Waszyngtonie. Onegdaj odbyła się narada prezydenta Hoovera, ministra spraw zagr. Simsona i ambasadora japońskiego nad ewentualną interwencją. Stany Zjednoczone na podstawie paktu Kelloga są upoważnione do tego rodzaju interwencji.

Tłumne wiece urzędników państwowych

W Krakowie i we Lwowie

Kraków, 26. 11. (Tel. wł.) Odbył się tu w sali kinoteatru „Gong" wiec urzędniczy, zorganizowany przez wszystkie organizacje i zrzeszenia zawodowe pracowników państwowych.

Zebrani uchwalili rezolucje w których domagają się przystosowania płac do wzrostu drożyzny, wypłacenia zaległego dodatku mieszkaniowego za rok 1928, przyznania pracownikom nieetatowym dodatku mieszkaniowego, na równi z pracownikami etatowymi, uregulowania uposażeń w zakresie dodatków lokalnych, funkcyjnych, sezonowych i innych oraz stabilizacji pracowników i nieusuwania pracowników bez uprzedniego dochodzenia dyscyplinarnego.

Lwów, 26 11. (Tel. wł.) W sobotę odbył się tu wielki wiec urzędniczy, na którym przemawiało kilku posłów, m. in. pp. Pieracki z Klubu Narodowego. Przyjęto rezolucje takie same, jak w innych miastach.

Podczas przemówienia pos. Kozłowskiego z B. B. na sali rozległy się ostre protesty i okrzyki.

Burzliwe zajścia w Radomiu

Radom, 26. 11. (Tel. wł.) Odbył się tu wielki wiec urzędniczy. W pewnym momencie podczas przemówienia pos. Grylewskiego garść obecnych na sali „sanatorów" wszczęła wrzawę. Wiecownicy przybrali groźną postawę wobec hałasujących, z których kilku dotkliwie poturbowano. Na salę wkroczyła policja, przedstawiciel starostwa zaś rozwiązał wiec. Wobec tego poseł Grylewski oświadczył, że odbędzie wiec sprawozdawczy, jednakże komisarz policji sprzeciwił się temu. Publiczność została przez policję usunięta. Przed gmachem była skoncentrowana policja konna.

Na ulicy gromadziły się przez czas dłuższy tłumy publiczności, wśród której panowało duże podniecenie. Padały ostre okrzyki przeciw „sanacji".

Rząd Rzeszy przeciw „ustawie wolnościowej"

Berlin, 26. 11. (PAT) Urzędowo donoszą: Wobec ogłoszenia przez komisję weryfikacyjną, że projektowana ustawa wolnościowa przeciw planowi Younga uzyskała w referendum ludowem wymaganą ilość głosów, minister spraw wewnętrznych przedłożył Reichstagowi w myśl uchwały gabinetu projekt ustawy. Równocześnie z projektem ustawy ogłoszono deklarację rządu Rzeszy, precyzującą stanowisko gabinetu wobec ustawy. W deklaracji tej rząd potępia kategorycznie projekt ustawy i oświadcza, że przyjęcie jej musiało by wstrząsnąć podstawami polityki zagranicznej Niemiec i obalić sukcesy uzyskane dotychczas przez Niemcy.

Kondolencja Prezydenta Rzplitej

Warszawa, 25. 11. (PAT). Prezydent Rzplitej przesłał na ręce J. E. p. Doumergue, prezydenta Republiki Francuskiej depeszę treści następującej: „Łącząc się wraz z całym narodem polskim w bolesnej żałobie Francji, która straciła w Jerzym Clemenceau jednego z najznakomitszych swoich synów, pragnę wyrazić W. E. moje najszczersze współczucie i zapewnić, że w sercach Polaków pamięć Clemenceau pozostanie nieodłącznie związana ze zwycięstwem prawa i sprawiedliwości".

Trudności w rokowaniach z Niemcami

Jak donosimy na innem miejscu, rokowania o traktat handlowy polsko-niemiecki zostały chwilowo przerwane a poseł niemiecki Rauscher wyjechał do Berlina. Przerwa ta nie jest wywołana jedynie wyjazdem p. Rauschera, ale ma głębszy podkład. Mianowicie wypłynęły nieoczekiwanie trudności, spowodowane nieustępliwem stanowiskiem strony niemieckiej zarówno w sprawie kontyngentu węgla, jak i nierogacizny, których domaga się delegacja polska.

Jak donosi „Nationalliberale Correspondenz", w sprawie węgla porozumienie nie doszło do skutku, ponieważ Niemcy nie chcą zgodzić się na możliwość podniesienia uzgodnionej już wysokości kontyngentu o kwotę odpowiadającą ilości węgla wywiezionego z Niemiec do Polski. Postulat polski w tej sprawie jest zupełnie uzasadniony; wszak mogłoby się zdarzyć, że przez odpowiednie zarządzenia dumpingowe lub t. p. Niemcy uzyskałyby czynny bilans obrotów węglowych w stosunkach z nami, mimo istnienia kontyngentu przywozowego dla Polski. W stosunkach z Niemcami wskazana jest na każdym kroku ostrożność i dobrze się stało, że strona polska o tem nie zapomina.

Dowiadujemy się również dodatkowo jeszcze w sprawie węgla, że Niemcy pragną uzyskać wpływ na wydawanie przez rząd polski certyfikatów wywozowych na węgiel, co już zakrawa na mieszanie się do spraw czysto wewnętrznych naszego państwa i ma niewątpliwie na celu utrzymywanie w zależności niemieckich przemysłowców węglowych na polskim G. Śląsku. Na to oczywiście żadna miara nie można pozwolić.

Słusznem jest też żądanie delegacji polskiej dotyczące zagwarantowania istotnego przejęcia przez niemieckie fabryki przetwórcze przyznanego Polsce kontyngentu wywozowego nierogacizny. Niemcy odmawiają przejęcia tej gwarancji, pozatem podobno nie mogą ściśle ustalić pojemności swych fabryk na polski materjał rzeźny. Wogóle o ile sądzić można na podstawie skąpych informacyj prasy niemieckiej, Niemcy próbują ubrać swe zobowiązania w formę możliwie elastyczną i niejasną, na co oczywiście strona polska się zgodzić nie może.

Polska nie powinna pójść na dalsze ustępstwa, wykazawszy już w sprawach gospodarczych aż nadto dużo pojednawczości w stosunku do swojego partnera.

Zjazd konsulów

Berlin, 26. 11. (AW.) W ciągu ostatnich 2 dni odbywał się tu Zjazd polskich konsulów z całej Rzeszy. Zjazd miał na celu zaznajomienia konsulów z treścią zawartej polsko-niemieckiej ugody likwidacyjnej oraz ze stanowiskiem rządu polskiego wobec możliwości zawarcia traktatu handlowego. Z okazji tej odbył się w salach poselstwa polskiego raut.

Stanowisko posłów polskich

Praga, 26. 11. (PAT) Bawią w Pradze obydwaj polscy posłowie do parlamentu czeskosłowackiego. Korespondent P. A. T. zwrócił się do nich z szeregiem pytań, na które dali wyjaśnienie, że do chwili ustalenia ścisłej większości rządowej, ewentualnie utworzenia gabinetu urzędniczego obaj posłowie, Chobot i dr. Buzek zachowają wolną rękę w swojem przyszłem ustosunkowaniu się do poszczególnych stronnictw, nie biorąc na siebie żadnych zobowiązań pod tym względem.

Dzisiaj do godziny 9 wieczorem odbywają się wybory na Zjazd Ogólny Polskiej Młodzieży Akademickiej. Obowiązkiem każdej studentki i każdego studenta jest rzucić swój głos

na listę narodową nr. 1.

Min. Moraczewski a przekroczenia budżetowe

Sprawa przekroczeń budżetowych w latach 1927/8 i 1928/9 nasunęła szczeremu rewolucjoniście p. ministrowi Moraczewskiemu w jego ostatniem przemówieniu, wygłoszonem w Poznaniu z okazji otwarcia nowej elektrowni, obraz ministrów, rozstrzeliwanych pod murem.

Był to oczywiście tylko zwrot retoryczny. Ustawodawstwo nasze ani za wydawanie ani za niewydawanie pieniędzy skarbowych nie przewiduje kary śmierci przez rozstrzelanie. P. minister dopuścił się tu niewinnej przesady celem wywarcia odpowiedniego wrażenia na słuchaczach.

P. minister nie usiłował nawet bronić przekroczeń pod względem ich legalności, bo sprawa jest zbyt jasna. Gdyby nawet wszystkie wydatki były celowe, — jak to twierdzi p. minister, — to i tak zaszło tu — wobec niewniesienia na czas ustawy o kredytach dodatkowych — naruszenie konstytucji i ustawy skarbowej, i w państwie praworządnem takiej gospodarki tolerować nie wolno. To oczywiste. Na zachodzie Polski rozumie to każdy najskromniejszy człowiek.

Dążąc jednakże do jak najwszechstronniejszego oświetlenia sprawy, przyjmiemy dyskusję nawet na tym terenie, który obrał p. minister, mianowicie na terenie celowości dokonanych wydatków.

Powiedział p. minister tak: „Jako członek rządu, a więc jako strona w tym wypadku, nie myślę w tej chwili oceniać wydatków, ani ich kontrolować; oczywiście twierdzę, że wszystkie wydatki były celowe."

Czy istotnie wszystkie? Ponieważ uważamy się w tym wypadku także za stronę, jako opozycja wobec obecnego systemu, przeto nie będziemy nic sami od siebie twierdzili, ale przytoczymy parę przykładów z odcinka budżetu, dowodzonego osobiście przez p. ministra Moraczewskiego, a mianowicie z budżetu ministerstwa robót publicznych według wyników Kontroli Państwowej za rok 1928.

Zgodnie z przedłożonemi obecnie Sejmowi przez rząd kredytami dodatkowemi cyfra tych kredytów w zakresie resortu p. Moraczewskiego wynosi za rok 1927/28 sumę 31.725.519 zł, zaś za rok następny 6.825.045 zł, czyli razem 38.550.564 zł. Suma ta jest faktycznie znacznie wyższa, ponieważ ministerstwo robót publicznych prowadziło ponadto budowę gmachów państwowych, na które kredyty znajdują się w innych częściach budżetu. Tak n. p. na zamek królewski w Warszawie znajdujemy w budżecie ministerstwa wyznań rel. i oświecenia publ. dodatkowy kredyt w sumie 1.190.581 zł.

Bierzemy do ręki sprawozdanie Naczelnej Izby Kontroli i czytamy na str. 417:

„Kontrola wydatków na odbudowę zamku królewskiego na Wawelu w Warszawie nie wykazała zasadniczej poprawy w gospodarce budowlanej kierownictwa. Podobnie jak w latach ubiegłych, roboty te przeprowadzano dorywczo bez ogólnego projektu lub choćby programu; to też niektóre już wykończone roboty uległy następnie częściowym lub nawet całkowitym przeróbkom. Taki stan rzeczy zwiększa niewątpliwie koszty budowy, która pomimo wydatkowania na ten cel od roku 1925 sumy blisko 5.000.000 zł. bardzo nieznaczne poczyniła postępy".

Następuje przykład: Na dekorację sali, zwanej garderobą królewską, wydano 15.000 zł, którą to sumę Urząd Budowy Gmachów wypłacił wykonawcom w całości. Tymczasem, gdy wykonano 50—60 proc. robót, komisja miejscowa zdyskwalifikowała tę deklarację, jako nie harmonizującą z resztą sal królewskich. N. I. K. zażądała w tej sprawie wyjaśnień, ponieważ uznała wydatek za niecelowy. Do dnia 1 lipca 1929 odpowiedzi nie było.

Drugi przykład: Przy budowie gmachu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego na podstawie rozporządzenia ministerstwa robót publicznych wypłacono firmie „M Dąbrowski" 11.800 zł odszkodowania „za różne uszkodzenia przy budowie przez tę firmę prowadzonej i za kradzieże, wywołane wypadkami majowemi w r. 1926." (Sprawozdanie Kontroli Państwa, str. 417.)

Gdy N. I. K. zakwestjonowała ten wydatek, motywując, że gdyby nawet firma poniosła te straty, to obciążają one firmę, a nie skarb państwa, ministerstwo robót publ. pismem z dnia 17 czerwca 1929 r. przyznało zasadniczą słuszność twierdzeniom N. I. K., jednak podtrzymało swoje zarządzenie, ponieważ jego powodem były kradzieże wywołane wypadkami majowemi.

Pomimo tego wyjaśnienia N. I. K. w dalszym ciągu kwestjonuje celowość tego wydatku.

Nie trzeba mnożyć przykładów, których w sprawozdaniu N. I. K. jest bardzo bardzo wiele. Wynika z nich, że naczelny organ kontroli, powołany do orzekania o celowości wydatków, jest innego zdania niż p. minister Moraczewski odnośnie do celowości wszystkich wydatków.

Ostatnie słowo należy do Sejmu. Skoro obrońcy postępowania rządu skoncentrowali swą obronę wyłącznie na terenie celowości przekroczeń budżetu, trzeba tę celowość sumiennie zbadać i przyprzeć do muru obrońców m. i. także w sprawie miljonów z powiększonego bez wiedzy Sejmu funduszu dyspozycyjnego — miljonów, wydanych na wybory.

Broń Boże, nie aby ministrów rozstrzeliwać, ale, aby zrobić ścisły obrachunek i zapobiec na przyszłość nielegalnej i często niecelowej gospodarce budżetowej. M. K.

Od redakcji: Wobec argumentu, że rząd „musiał" wydać miljony, bo „były", t. zn., że rząd „musiał" wydać nadwyżki, zapytujemy, czy nie nasunęła się w Radzie Ministrów nikomu myśl, że zaleca się w skarbie postawić jak największe sumy, by państwo mogło przystąpić do obniżenia tak niesprawiedliwego podatku, jakim jest podatek obrotowy, oraz do spełnienia swego świętego obowiązku wobec rzeszy urzędniczej?

Terminarz kalendarzowy
na rok 1930

otrzymają bezpłatnie wszyscy abonenci na początku grudnia bieżącego roku.

Warszawska niedziela

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Warszawa, 25 listopada.

Zwyczajna jesienna niedziela warszawska. Mieszczuch wstaje późno; z racji święta kupuje dwa dzienniki, zwłaszcza jeśli mają oba ilustracje, naturalnie z przeciwległych kierunków politycznych; musi je przejrzeć w łóżeczku, potem powoli się zebrać, by o wpół do pierwszej pójść na krótką „południówkę" do kościoła, a następnie na przechadzkę w Aleje, wymienić ukłony z znajomymi, obejrzeć suknie pań znajomych, a, wracając około drugiej do domu na wystawniejszy obiadek, kupić po drodze jako „niespodziankę" — ciastka, keksy i pączki.

Wczorajsza niedziela dla wielu miała nieco inny porządek. Wprawdzie jeszcze około 10 zrana ulice były przeraźliwie puste, ale przypisać to należy chłodowi; za to już w porze obiadowej Alejami przelewały się tłumy, jak wiosną. A gdy się szło pomiędzy niemi, to dość często zalatywały fragmenty rozmów, uwzględniających sprawy publiczne. Nieraz nawet posłyszeć było można ostre wyrazy: widocznie zatem dawniejszy lęk przed narażaniem się na przykrości mija, a kręgosłupy poczynają się wyprostowywać.

Bardzo znamiennem takiem wyprostowaniem kręgosłupów był wiec urzędników państwowych w sprawie uposażenia funkcjonarjuszy. Oddawna w stolicy podobnego zebrania nie było. Nie dlatego, by urzędnicy nie urządzali zgromadzeń publicznych, bo takie się odbywały. Lecz ze względu na przebieg i nastrój zebrania.

Przedewszystkiem był on zwołany przez organizacje zawodowe, pozostające pod wpływami czynników umiarkowanych i lewicowych. Była to tedy manifestacja wspólna. Sala kina „Palace" była wypełniona szczelnie, zebrało się tedy około 2 200 osób. Przemówienia referentów wyjaśniły właściwy cel zebrania, poczem nastąpiły deklaracje wszystkich klubów parlamentarnych. Wszystkie kluby były zaproszone. Przewodniczący zebrania zapraszał po kolei przedstawicieli klubów do głosu. Zatem nasamprzód klub najliczniejszy: BB. Wywołanie. Cisza. Ponowne zaproszenie do głosu. Zapytanie, czy niema nikogo z przedstawicieli BB.? Milczenie. Była chwila nieco denerwująca. Uśmiechano się ironicznie, wreszcie sala wybuchła śmiechem! Nie zjawili się. Oklaskiwano na wesoło. I nikt się nie sprzeciwiał wybuchom śmiechu. Gdzieś na piętrze ktoś protestował, ale przycichł; był to członek BBS.

Przedstawiciele innych klubów, zapraszanych kolejno wedle liczebności klubów byli przyjmowani życzliwie. Z ramienia Klubu Narodowego wystąpił pos. Berezowski, z ramienia PPS. pos. Niedziałkowski; nawet przedstawiciel Klubu Chłopskiego p. Dąbski, którego klub postulatów urzędniczych nie popiera, miał oklaski, gdy się pytał, czy w masach urzędniczych żyje się „byczo" i czy w nich „panuje powszechna radość życia".

Takie nastawienie się opozycyjne sfer urzędniczych, które straciły nadzieję, względem władz rządowych jest wysoce charakterystyczne. Temi sprawami Warszawa więcej się interesowała, aniżeli teoretycznym wywodem ministra Cara w sprawie rewizji konstytucji, słuchanym przez głośniki i megafony. Postulaty, wysunięte przez p. Cara, są hasłami. Natomiast realnie w dalszym ciągu nie wiemy, w jakich ramach rząd pragnie widzieć zmiany.

Stąd nowy zawód.

Ten zawód ogarnia także i tych, którzy szeroko podpowiadali o konieczności uregulowania zagadnienia poza Sejmem. Jeden z czołowych heroldów tej koncepcji po odczycie p. Cara, a niechybnie i na podstawie posiadanych informacyj, żalił się z goryczą: „A mnie się ciągle zdaje, że „oni" zaczynają już szukać kompromisu!!.... Czy miał rację? Pokaże najbliższa przyszłość... H. W.

Proszek i Mydło Regera najlepsze!

Ojczyzna i prawo

Pod powyższym nagłówkiem pisze warszawski „Szaniec", organ poświęcony zagadnieniom obrony państwa, w numerze 21:

„Wydarzenia niedawne nakazują przypomnieć ogółowi i wojsku polskiemu wielkie zasady, określające miejsce wojska i jego powinność w każdem praworządnem państwie, a w szczególności w Rzeczypospolitej Polskiej, zasady, które znalazły wyraz w konstytucji, w prawach obowiązujących, w rocie przysięgi wojskowej i w regulaminach służbowych.

„Wojsko ma służyć jedynie bezpieczeństwu i obronie Rzeczypospolitej. Nie może być narzędziem żadnego stronnictwa, żadnego obozu, żadnej jednostki. Użyte być może na wewnątrz państwa tylko celem wymuszenia na opornych posłuchu dla praw obowiązujących.

„Wojsko, służąc państwu jako całości, ma być odcięte od wewnętrznych zatargów politycznych. Dlatego konstytucja wyklucza wojskowych od wyborów, a regulaminy zabraniają im należenia do wszelkich politycznych zrzeszeń, ograniczają udział we wszelkich stowarzyszeniach, zabraniają uczestnictwa w wiecach, zebraniach, manifestacjach, tembardziej ich urządzania.

„Wojsko nasze przysięgało i przysięga na pierwszem miejscu strzeżenie konstytucji i posłuszeństwo prawu, oraz posłuszeństwo Prezydentowi Rzeczypospolitej, związanemu również przysięgą na wierność prawu i konstytucji.

„Ponad wszelkie autorytety postawiona jest przeto dla żołnierza powaga prawa, jako fundament porządku państwowego i karności wojskowej. Prawo wojskowe i regulamin przewidują wypadek, w którym żołnierzowi nie wolno wykonać rozkazu: jeśli rozkaz ten nakazuje dokonanie czynności ściganej przez ustawy karne. Posłuszeństwo wojskowe staje się przeto przestępstwem, gdy się staje narzędziem bezprawia".

O polityce samorządowej

Minister spraw wewnętrznych Składkowski wygłosił w Łodzi odczyt o działalności samorządowej. Wykład miał na celu obronę „radosnej twórczości" w samorządzie oraz starał się uzasadnić forsowane przez rząd inwestycje. Mimo to sam gen. Składkowski musiał przyznać, że wiele prac pozostało niedokończonych z braku pieniędzy i że w najbliższych latach trzeba będzie się wstrzymać od nowych inwestycyj, a ograniczyć się do wykończania rozpoczętych robót. Cyfry podane przez ministra, są bardzo wymowne dla wykazania, że akcja inwestycyjna była jednak pomyślana na zbyt szeroką miarę. Dane te zresztą, jak i sam odczyt odnosił się głównie do b. Kongresówki.

Przerwa w rokowaniach

Warszawa, 26. 11. (AW). Według informacyj otrzymanych przez A. W. w rokowaniach polsko-niemieckich o zawarcie traktatu handlowego, nastąpiła przerwa, spowodowana wyjazdem do Berlina min. Rauschera. Wznowienie prac nastąpi po jego powrocie z Berlina w drugiej połowie b. tygodnia.

Młodzież akademicka w obronie ziemi

Wielki wiec akademicki w Wilnie

Wilno, 25. 11. (Tel. wł.) Wczoraj popołudniu w Wilnie, w sali Śniadeckich uniwersytetu Stefana Batorego odbył się wielki wiec akademicki w sprawie zawartej z Niemcami umowy likwidacyjnej oraz wypadków w Warszawie, zwołany przez Wileński Komitet Akademicki. Wielka sala wypełniła się po brzegi tłumami młodzieży. Przewodniczył p. Puchalski, przemawiali pp. Nazarko, Holak i Ochocki z Młodzieży Wszechpolskiej oraz p. Klukowski.

Jednomyślnie przyjęto rezolucje, protestujące bardzo ostro przeciw umowie likwidacyjnej z Niemcami i wzywające Sejm do odrzucenia jej. Druga rezolucja poświęcona była sprawie zajść warszawskich i solidaryzowała się w pełni z młodzieżą akademicką stolicy. Na wiecu panowała jednomyślność i nastrój uroczysty.

Władze bezpieczeństwa skoncentrowały w pobliżu uniwersytetu znaczne oddziały policji uzbrojonej w karabiny. W szczególności pilnowanym był pałac reprezentacyjny.

Na wezwanie prezydjum wiecu po jego zamknięciu młodzież rozeszła się spokojnie, wznosząc okrzyki na cześć Rzeczypospolitej, Poznania i młodzieży warszawskiej.

Uchwały młodzieży lubelskiej

Lublin. 26. 11. (Tel. wł.) Odbyło się tu zebranie akademickie, zwołane przez Młodzież Wszechpolską, korporację „Concordia" i korp. „Hetmania".

Na zebraniu uchwalono rezolucję, protestującą przeciw postanowieniom umowy likwidacyjnej z Niemcami i wyrażającą nadzieję, że będzie ona odrzucona przez Sejm i Senat.

W związku z wyborami na zjazd ogólno - akademicki zebrani jednomyślnie uchwalili poprzeć listę narodową nr. 1.

Dzisiejsze wybory na Zjazd Ogólno-akademicki

Tłumna frekwencja głosujących — Spodziewane wielkie zwycięstwo listy narodowej

Dzisiaj od rana odbywają się na Uniwersytecie Poznańskim i Wyższej Szkole Handlowej wybory na VI Zjazd Ogólny Polskiej Młodzieży Akademickiej i do Poznańskiego Komitetu Akademickiego.

Przed siedzibami Obwodowych Komisyj Wyborczych panuje ożywiony ruch. Rozdawane są masowo ulotki, kartki do głosowania. Frekwencja głosujących jest niezwykle liczna we wszystkich obwodach.

Wszystkie oznaki wskazują na to, że lista narodowa nr. 1 odniesie wielkie zwycięstwo. Bandyckie metody, stosowane przez „sanację", których ukoronowaniem były wczorajsze wypadki w Collegium Medicum, otworzyły oczy nawet najbardziej obałamuconym. Nastrój wśród głosujących jest mocny i zdecydowany.

Wśród studentów wielkie wzburzenie wywołała dwulicowa gra t. zw. młodzieży demokratycznej (lewy odłam „sanacji"). Jej kolporterzy jedną ręką rozdają przed lokalami wyborczemi ulotki, w których młodzież demokratyczna oświadcza, że nie bierze udziału w wyborach — a drugą ręką rozdają kartki wyborcze listy nr. 2, wysuniętej przez „sanacyjną" Myśl Mocarstwową. Widać z tego, jak solidarny jest front „sanacji" w walce z obozem narodowym młodzieży. Niewiele jej to jednak pomoże.

Informacje dla tych, którzy jeszcze nie głosowali

Przypominamy tym, którzy nie oddali jeszcze głosu, że lokale głosowania są następujące:

Obwód I. Uniw. Pozn. — salka Klubu Akademickiego, św. Marcin 40, w podwórzu dla głosujących z liczbą indeksu 1—9 000.

Obwód II. Uniw. Pozn. — czytelnia w Nowym Domu Akademickim, Wały Leszczyńskiego dla głosujących z l. ind. 9 001—12 000.

Obwód III. Uniw. Pozn. — lokal A. Z. S., Zamek (przyziemie) dla głosujących z l. ind. 12 001—14 000.

Obwód IV. — W. S. H. — Salka Wyższej Szkoły Handlowej, Al. Marcinkowskiego 3 dla wszystkich głosujących z W. S. H.

Głosowanie trwa do godz. 9 wieczorem.

Proces Kowalskiego

Warszawa, 26. 11. (Tel. wł.). — Wczoraj przed Sądem Apelacyjnym rozpoczął się proces przeciw arcybiskupowi marjawickiemu Kowalskiemu. Z polecenia prezesa sądu do gmachu nie wpuszcza się nikogo z publiczności prócz świadków, obwinionych i członków klubu sprawozdawców sejmowych. Kowalski, korzystając z przepisów procedury sądowej, na rozprawę nie przybył. Procedura sądowa dopuszcza na salę rozpraw mężów zaufania poszkodowanych. Rozprawa odbywa się przy drzwiach zamkniętych. Dzień wczorajszy wypełniło odczytanie akt. W kuluarach widać grupki świadków, wezwanych na rozprawę: b. „mandolinistki", b. „siostry", obecnie występujące przeciw złoczyńcy, pod pokrywką obrządków religijnych sprowadzającemu na drogę występku liczne rzesze bezkrytycznych, młodych dziewcząt.

Oskarża prok. Godecki. Bronią pp. adw. Śmiarowski, Sumański i Główczewski, oprócz zaś nich — duchowny marjawicki Tułuba.

Akt oskarżenia sformułowany w znacznej mierze naskutek akcji „Gazety Warszawskiej" w skrócie brzmi: J. M. Kowalski oskarżony jest o to, iż w drugiej połowie 1925 r. i w pierwszej połowie r. 1926 dopuszczał się czynów lubieżnych, w stosunku do swych nieletnich wychowanek, m. in. Haliny Tomasikównej, Fijałkowskiej, Szytkówny etc., oraz „zakonnic": Badowskiej, Próchówny, Niewiadomskiej itd. Konkluzją aktu oskarżenia jest, iż:

„J. M. Kowalski, zamieszkały w klasztorze marjawickim w Płocku, będąc zwierzchnikiem kościoła marjawickiego i mając władzę nad przebywającemi w klasztorze wychowankami, dopuszczał się względem nich czynów lubieżnych, przewidzianych w 513, 514 i 515 art. k. k.

Szkoły mniejszościowe na Litwie

Kowno, 26. 11. (AW) Minister oświaty przyjął delegację towarzystw oświatowych mniejszości z przedstawicielami polskiego Towarzystwa „Pochodnia" na czele. Delegaci prosili o odwołanie okólników niewłaściwych z punktu widzenia pedagogicznego oraz pogarszających i tak ciężkie warunki bytu szkolnictwa prywatnego w kraju.

O usprawnienie Kas Chorych

Warszawa, 26. 11. (PAT) Na porządku obrad konferencji w sprawie usprawnienia lecznictwa w kasach chorych były omawiane zagadnienia: 1) Kwalifikacje fachowe lekarzy kas chorych, 2) Zwiększenie zaufania ubezpieczonych do lecznictwa kasowego i udostępnienie pomocy lekarskiej ubezpieczonym, 3) Nawiązanie współpracy kas chorych z wydziałami lekarskiemi uniwersytetów i zakładami leczniczemi.

Powyższe sprawy omawiał szereg mówców. W końcu dr. Bujalski ogólny wynik konferencji ujął w następujące punkty: 1) Dzisiejszy system pracy kas chorych nie odpowiada potrzebom państwa i ubezpieczonych. 2. Konieczność ścisłej współpracy wszystkich czynników pracujących w kasach chorych. 3) Działalność kas chorych musi się oprzeć na czynnikach fachowych. 4) Prośba do min. pracy i op. społ. o wysłuchanie głosu świata lekarskiego przy poczynaniach reorganizacyjnych.

Po amerykańsku...

Nowy Jork, 26. 11. (Radjo wł.) Mechanik Babock i telefonistka E. Klinger zawarli wczoraj ślub w samolocie, krążącym na wysokości tysiąca metrów nad lotniskiem, poczem mieli natychmiast odbyć w oryginalny sposób podróż poślubną, opuszczając się na ziemię, za pomocą spadochronów. Tu jednak nastąpiła katastrofa. Spadochrony funkcjonowały wadliwie. Młoda para spadając zabiła się.

Wiatrak przyczyną śmierci

Chełm, 26. 11. (AW) W gminie Cyców pow chełmskiego, niejaki Eugeniusz Pokrzywiec nastawiał wiatrak. Gdy śmigi wiatraka poczęły się powoli obracać, Pokrzywiec chwycił za jedno ze skrzydeł i został uniesiony w górę. Z wysokości 12 metrów, spadł na ziemię i poniósł śmierć na miejscu.

O pocztę polską w Gdańsku

Gdańsk, 26. 11. (AW). Nacjonalistyczna „Danz. Allg. Ztg." napada na polski urząd pocztowy w Gdańsku, twierdząc, że komunikację pocztową Polski z krajami zamorskiemi objęła poczta gdyńska, przez co odpada w zupełności główny zakres działania polskiego urzędu pocztowego w Gdańsku, polegający, według orzeczenia Ligi Narodów, na t. zw. „zielonej linji" t. zn. komunikacji zamorskiej. Pismo gdańskie twierdzi, iż poczta polska w Gdańsku stała się zbędną konkurencją dla poczty gdańskiej, która może utrzymywać komunikację z Polską.

Przemiał żyta

Warszawa, 26. 11. (AW). Ministerstwo skarbu opracowało projekt rewizji rozporządzenia o normalizacji przemiału żyta. Rewizja nie znosi całkowicie ograniczeń przemiału, obniża tylko od 70 — 65 procent dla mąki spożywanej w kraju. Żyto na eksport może być mielone bez żadnych ograniczeń.

Mimowolne zabójstwo

Paryż, 26. 11. (Radjo wł.) Wczoraj na jednem z przedmieść Paryża odbywał się ślub pewnego robotnika polskiego. Kiedy nowożeńcy w otoczeniu rodziny wychodzili z kościoła, brat panny młodej zaczął strzelać z rewolweru na wiwat, ale tak nieostrożnie, że jedna z kul ugodziła śmiertelnie matkę panny młodej; mimowolnego zabójcy natychmiast aresztowano.

Dymisja gabinetu belgijskiego

Bruxella, 26. 11. (Radjo wł.) Gabinet Jaspara podał się do dymisji na tle konfliktów o ustawy językowe.

Nagroda pokojowa Nobla

Sztokholm, 26. 11. (AW.) Jako kandydaci do uzyskania nagrody pokojowej Nobla wymieniani są prof. Curtius (Bonn), b. amerykański minister spraw zagran. Kellogg, znana filantropka E. Brändström oraz szwedzki arcybiskup Söderblom.

Pożar teatru

Santiago (Chile), 26. 11. (Radjo wł.) Wczoraj spłonął tutaj w czasie przedstawienia teatr „Splendid". W panicznym popłochu stratowano 4 kobiety, które znaleziono później zwęglone. Kilkanaście osób jest ciężko rannych.

Katastrofa tramwajowa

Ateny, 26. 11. (AW) W tramwaju zjeżdżającym z góry zepsuły się hamulce. Tramwaj nabierał coraz większego rozpędu, co wywołało wśród pasażerów panikę. Podczas tłumnego wyskakiwania z tramwaju 6 osób poniosło śmierć, 10 zaś jest ciężko rannych. Po wielu wysiłkach udało się tramwaj zahamować.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,90 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,89 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 213,00 zł, gotówką — 212,58 zł; za 100 guld. gd w dewizach — 173,58 zł, gotówką — 173,23 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 26 listopada 1929.

Na dzisiejszej giełdzie przeważała tendencja utrzymana i obroty były nieco większe.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych płacono za 5 proc. poż. konwers. 49 proc., za pcż. inwestycyjną 116,— a oddawano premje dolarowe po 66,— (za sztukę 5-dol.). Poza tem płacono za 8 proc. listy dolarowe ziemskie 88 proc. (przy dew. 8,89¾), za 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie 40 proc. natomiast 6 proc. listy żytnie, których kurs się lekko poprawił do 22,— (za 1 ctr. mtr.) pozostały po tym kursie w oddaniu.

Akcje bankowe bez transakcyj.

Z akcyj przemysłowych osłabił się Cegielski do 48.50 w oddaniu, zaś Herzfeld Viktorius wzmocnił się do 42—43,— w płaceniu.

Ceduła urzędowa z dnia 26 listopada 1929.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 49% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 88% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 40% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 22,— O.
5% Pożyczka premjowa serja II 66,— O.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 116,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 48,50 O.
Herzfeld - Viktorius I em. zł. 42—43,— P.

Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 26 listopada 1929 r.

Waluty	Gotówka		
Dol. St. Zjedn. tr	8.89¾	sp. 8,91 ¾	kup. 8,87¾

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	359.95	360,85	359.05
Londyn	043.5 1/4	043.61	043.39 1/4
Nowy Jork	008.89¾	008.91¾	008.87¾
Paryż	035.12	035.21	035.03
Praga	026.48½	026 50	026.37
Szwajcarja	173.07	173.50	172.64
Wiedeń	125.43	125.74	125.12
Włochy	046.69	046 81	046.57

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż. inwest	000.00	000,00	117.00
5% poż. premj. dol.	000.00	000.00	064.50
5% poż. konw	000.00	000,00	049,75

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	000.00—127.00
Bank Polski	169.50—170.00
Bank Powsz. Kred.	00,000—110,00
Bank Zw Sp Zarob.	000.00—078.50
W T Węgla	000.00—073,00
Nobel	000,00—012,00
Lilpop	000.00—083.75
Rudzki	000.00—028.00
Starachowice	021.75—022.00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg

Berlin dnia 26 listopada 1929.

Pszenica march od st. zał. 76-77 kg przeciętn jakości	245,00—246,00
Tendencja spokojna	
Pszenica march od st. zał. 8 kg przeciętn. jakości	000.00—260,00
Tendencja spokojna	
Saksońskie fr. wagon Berlin	
Żyto march. od stacji załad. 72 kg. przeciętnej jakości	179.00—181.00
Tendencja spokojna.	
Owies march do stacji załad	158,00—167.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień browarny	187,00—203,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—177,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza Rumunja zdrowa sucha. przesyłka gwarantowana wprost z Rumunji fr. wag. Berlin	169,00—170,00
Tendencja stała.	
Mąka pszenna	29.00—34.75
Tendencja nieregularna.	
Mąka żytnia	24,00—27,75
Tendencja nieregularna.	
Ospa pszenna	10,50—11.25
Tendencja mocna.	
Ospa żytnia	9,40—10,15
Tendencja mocna.	
Groch Victoria	30.00—38.00
Groch dr. jad.	24,00—28,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,50—22,00
Bób polny	19.00—21,00
Wyka	23,00—26,00
Łubin niebieski	13,50—14,50
Łubin żółty	16,50—17,25
Makuch rzepakowy	18.50—19.00
Makuch lniany	23.60—23.80
Wytłoki suszone	09,00—09.40
Śrót Soya	18,80—18.90
Płatki ziemniaczane	15.40—16.00
Słoma żytnia pras. drut.	1,30—1,55
Słoma pszenna pras. drut.	1,25—1,40
Słoma owsiana pras. drut.	1,20—1.40
Słoma jęczm. pras. drut.	1,20—1,35
Słoma żytnia dł. wiąz.	1,45—1 60
Słoma żytnia pras. sznur.	1,30—1,40
Słoma pszenna pras. sznur.	1,20—1,30
Sieczka	2,00—2.20
Siano zw. handl.	2,90—3,30
Siano dr. I. pokos	3,40—4,00
Tymoteusz luźny	4,50—5 00
Siano konicz.	4,40—4.90
Siano Mielitz luźne (Warta)	2,60—3,00
Siano Mielitz luźne (Havel)	2,50—2,80

Ogólna tendencja nieregularna

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 26 listopada 1929.

Wypłaty na Warszawę: 46,70—46,90
Noty wielkie: 46,60—47,00

Za polityką Stronnictwa Narodowego i w obronie ziemi

Wielkie zebranie w Środzie

Środa, 25 listopada.

Miejscowy zarząd Stronnictwa Narodowego zwołał na dzień 22 bm zebranie celem zajęcia stanowiska w sprawie układu likwidacyjnego z Niemcami, która głośnem echem odbiła się w całej Polsce. Zebranie odbyło się na sali Banku Ludowego, która w krótce napełniła się po brzegi słuchaczami ze wszystkich sfer tutejszego obywatelstwa.

Zagaił zebranie prezes tutejszego Koła Stronnictwa Narodowego p. dyr. Peterman, wyjaśniając w swem przemówieniu cel zebrania. Następnie udzielił głosu p. posłowi Miklaszewskiemu z Poznania, który w blisko godzinnym referacie dał szeroki i wyczerpujący pogląd na sprawę umowy likwidacyjnej, jej bolesne skutki dla nas Polaków, a szczególnie dla Wielkopolski, Pomorza i Górnego Śląsku. Mówca wezwał do energicznego protestu całej ludności polskiej przeciw ratyfikacji traktatu przez Sejm i Senat. Wezwaniem do intensywnej pracy na niwie narodowej zakończył p. poseł swój referat, za który zebrana publiczność hucznemi oklaskami mu podziękowała.

W dyskusji zabrał głos jako pierwszy p. mec. dr. Musiał, uzupełniając wywody przedmówcy. I to przemówienie znalazło wśród zebranych ogólny aplauz. Przemawiał jeszcze p. M. Nowak, p. dyr. Petermann i inni.

Po wyczerpującej dyskusji p. dyr. Peterman odczytał następującą rezolucję:

„My zebrani w dniu 22 listopada 1929 obywatele miasta Środy protestujemy stanowczo przeciw zawarciu umowy likwidacyjnej z Niemcami, przeciw zrezygnowaniu z przywileju jaki nam dał Traktat Wersalski w stosunku do nasłanych nam dawniej germanizatorów, oraz przeciwko przyznaniu obywatelom Rzeszy Niemieckiej prawa do osiedlania się w Polsce.

„Wzywamy Sejm i Senat, aby nie bacząc na różnice w poglądach politycznych solidarnie przeciw ratyfikacji tej umowy głosowały.

„Wszystkich obywateli Polaków z całej Polski wzywamy do przyłączenia się do naszego protestu".

Zebranie przyjęło rezolucję pośród gorących potakiwań i jednogłośnie, poczem p. prezes Peterman solwował zebranie.

Zebranie odbyło się w nastroju bardzo podniosłym. Ks.

Piękna uroczystość w Rogoźnie

50-letni jubileusz Tow. Przemysłowców w Rogoźnie

Rogoźno, 24 listopada 1929.

Miasto nasze obchodziło w dzisiejszą niedzielę piękną niezwykle uroczystość. Miejscowe Tow. Przemysłowców obchodziło swoją 50-tą rocznicę założenia. Już od rychłego rana zjeżdżali się pociągami delegaci i goście z całej Wielkopolski. Po powitaniu na dworcu, zebrano się w lokalu p. Wieczorka.

O godz. 9-tej ruszył wspaniały pochód z orkiestrą na czele do kościoła parafjalnego na nabożeństwo. Przy nadzwyczajnej pogodzie, robił pochód z swemi sztandarami i niezliczoną ilością uczestników imponujące, na długo w pamięci obywatelstwa pozostające wrażenie. Całe Rogoźno uczestniczyło w uroczystości swego najstarszego i najpoważniejszego Towarzystwa.

W kościele parafjalnym uroczystą mszę św. odprawił ks. prefekt Szymkowiak, a piękne pienia wykonał miejscowy chór kościelny. Po mszy św. wygłosił ks. dziekan Pomorski kazanie okolicznościowe, podnosząc zasługi Tow. i wzywając do dalszej gorliwej pracy w organizacjach dla dobra Ojczyzny i rzemiosła.

Po zakończeniu uroczystości kościelnej ruszył pochód na salę p. Wieczorka na zebranie jubileuszowe. Sala wypełniła się po brzegi. Po zagajeniu przez prezesa Tow.-Jubilata p. Kośmickiego i powitaniu przedstawicieli władz, delegatów i gości, odśpiewał chór pod batutą prof. Osmańskiego dwie pieśni. Poczem nastąpiło składanie życzeń i gwoździ pamiątkowych przez delegatów bratnich towarzystw. Było ich około 35. Jako ostatni składali życzenia im. Związku Tow. Przem. i Rzem. prezes p. Fr. Górczak z Buku. Im. Tow. Przem. („Stary Przemysł") w Poznaniu p. radny Stan Libera i im. Tow. Młodych Przem. w Poznaniu członek zarządu p. Eliński.

P. prez. Górczak wręczył Tow.-Jubilatowi piękny dyplom od Związku Tow. Przem. i Rzem.

Przystępując do dalszego punktu obrad wybrano prezydjum, powołując jako marszałka zebrania jubileuszowego p. prez. Górczaka, a jako ławników prezesa Związku Cechów Kowalskich p. Pacholskiego z Poznania oraz delegatów Tow. Przem. w Inowrocławiu. Do pióra powołano p. Thiela z Obornik.

Sprawozdanie z 50-letniej działalności Tow.-Jubilata odczytał sekretarz Tow. p. Bartowiak. Z sprawozdania dowiedzieliśmy się, że z łona Tow.-Jubilata powstał chór śpiewacki, który również już obchodził swój srebrny jubileusz, jak również miejscowe gniazdo Sokoła. Następnie przystąpiono do wręczenia dyplomów honorowych członkom, zasłużonym około Towarzystwa. Dyplomy otrzymali pp. radca dr. Wysocki, burmistrz Smukalski, Szczepan Boch, Jan Kozłowski, Antoni Pepke, Ignacy Pohl, prezes Wład. Kośmicki oraz wiceprezes W. Noga.

Jako dalszy punkt programu następuje wykład p. rektora Urbańskiego n. t. „Drogi rozwoju polskiego przemysłu". W wykładzie wskazał szanowny prelegent na jeden z ważnych czynników rozwoju naszego przemysłu i rzemiosła dobre wyszkolenie uczni, w czem nie małą rolę odgrywa szkoła dokształcająca. Za piękny wykład podziękowano hucznemi oklaskami. Na tem wyczerpał się porządek obrad i marszałek solwował żebranie jubileuszowe.

Nastąpił wspólny obiad, do którego zasiadło około 80 osób, a w czasie którego wśród miłego nastroju, wygłoszono szereg toastów.

Wieczorem o godz. 7-mej — kółko amatorskie Tow.-Jubilata odegrało bardzo udatnie trzyaktową krotochwilę „Ciotka Karola". Poczem bawiono się ochoczo aż do rana.

Uroczystość dzisiejsza wykazała dobitnie, jakie znaczenie posiadają nasze Towarzystwa Przemysłowe i jakiem poważaniem cieszą się one wśród obywatelstwa. Poza tem była uroczystość najlepszą zachętą do dalszej pracy organizacyjne, a jej wspaniały przebieg, pozostawił niezatarte wrażenie w sercach uczestników i całego obywatelstwa. Tad.

Panflavin-PASTYLKACH dla ochrony przed zapaleniem gardła i zaziębieniem
Do nabycia w aptekach

Dzięki znakomitym mieszankom, angielska herbata Lyons'a jest wszędzie przodującą marką

HERBATA LYONS'a

DO NABYCIA

we wszystkich pierwszorzędnych handlach kolonialnych

Tw 649

POWAŻNE DOCHODY UZYSKAĆ MOGĄ

panowie i panie, we wszystkich miastach Rzeczypospolitej przez przyjęcie do sprzedaży (zastępstwo) pierwszorzędnych znanych w całej Polsce specyfików. Osoby ustosunkowane w aptekach, składach aptecznych, drogerjach etc. ewentl. apteki i drogerje pragnące otrzymać rejonową wyłączną sprzedaż proszone są zgłosić się do **FRAM, Warszawa, Nowy Świat 24.** nw 5600

Kobiety w obronie ziemi

W czwartek dnia 28. bm. o godz. 19-tej odbędzie się zebranie dla kobiet w sali p. Zawadkowej, Górna Wilda 75

Wykład wygłosi p. płk. Krzyżagórska: „Kobieta Wielkopolska w Obronie Ziemi". Wstęp wolny za zaproszeniami.

Narodowa Organizacja Kobiet.

LIKIERY i WÓDKI HULSTKAMPA

Wybory gminne na Śląsku Cieszyńskim

Kraków, 26. 11. (Tel. wł.) W niedzielę odbyły się wybory do większości rad gminnych na Śląsku Cieszyńskim.

W pow. bielskim na 35 gmin rozpisano wybory w 34 gminach; w 7 gminach wystawiono tylko 1 listę, głosowanie więc odbyło się w 24 gminach. Na ogólną liczbę 450 mandatów t. zw. „Narodowe Chrześcijańskie Zjednoczenie Pracy", obejmujące Związek Katolików Śląskich i „Piasta" uzyskało 300 mandatów. Z reszty przypadło na P. P. S. 61 mandatów, na niemieckich socjalistów 52 mand., a na inne listy niemieckie 37 mandatów. W Dziedzicach Żydzi uzyskali 2 mandatay.

W pow. cieszyńskim na 52 gminy rozpisano wybory w 48 gminach, a głosowanie odbyło się w 30 gminach. W 18 gminach zgłoszono tylko 1 listę. Listy kompromisowe „Narodowo-Chrześcijańskiego Zjednoczenia Pracy" uzyskały na ogólną liczbę 597 mandatów — 470 mandatów. Reszta, t. j. 127 mand. przypadło w udziale P. P. S. 2 listy żydowskie w Ustroniu nie uzyskały żadnego mandatu. Głosowało przeciętnie 90 proc. uprawnionych.

Wynik wyborów na Śląsku Cieszyńskim wykazuje wzrost wpływów socjalistycznych.

Przebieg wyborów był wszędzie spokojny.

ODOL

działa jak następuje:

1.

Czyści gruntownie i trwale, dezynfekuje usta i zęby;

2.

Odświeża pobudza i ożywia system nerwowy;

3.

Usuwa przykry zapach z ust i nadaje oddechowi świeżości. Tw 696

Nowy sukces M. W. K. P.

Pan Cesanne, dyrektor Międzynarodowego Biura Konstruktorów Samochodowych, mającego swą siedzibę w Paryżu i jednoczącego wszystkich konstruktorów samochodowych w liczbie przeszło 600, wydał okólnik dla wszystkich wystawców automobilowych w Salonie Paryskim, którego zamknięcie nastąpiło w dniu 24 bm., zwracając im uwagę na to, że Międzynarodowe Biuro Konstruktorów Samochodowych koncesjonowało Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki, mającą się odbyć w lipcu 1930 r w Poznaniu, do posiadania działu automobilowego. Jednocześnie o powyższem zarządzeniu Biuro zawiadomiło M. W. K. P. w Poznaniu. Dowiadujemy się, że p. dyrektor Cesanne przyrzekł swe przybycie do Poznania na inaugurację M. W. K. P.

OGŁASZA

seryjną produkcję w Polsce najnowszych aparatów odbiorczych

EKRADYNA MARCON

Rezultat wieloletnich doświadczeń i prób, projektowana przez Inżynierów Marconi, pod okiem genjalnego twórcy Radjo — Ekradyna stanowi przełomowe i ostateczne zwycięstwo w dziedzinie konstrukcji radjoodbiorników.

Genjalna konstrukcja aparatu, wyposażonego w lampy ekranowe, przy nieznanej dotychczas sile zasięgu i głosu—ujarzmia się siłę i daje odbiór czysty, jasny, naturalny wszystkich stacji Europy i Ameryki. Szum i interferencje — plaga amatorów radja — zostały usunięte.

Marconi stworzył Radjo — ma w radjo najwyższe doświadczenie i daje gwarancję najwyższego gatunku i sprawności.

Nim nabędziesz radjoodbiornik — zrób próbę i doświadcz czem jest Ekradyna. Tę samą ostrożność z jaką nabywasz samochód, stosuj, nabywając Radjoodbiornik.

Marconi

ŁADY MARCONI S.A

WARSZAWA, ul. NARBUTTA 29.

nw 5231

Sukcesy naszych jeźdźców

(Od naszego korespondenta).

Nowy Jork, 10 listopada.

Po niezbyt ciężkiej podróży poprzez Ocean drużyna polska przybyła dosyć świeża do Nowego Jorku i zamieszkała w hotelu „The Baltimore".

Same konkursy po udanym występie zwłaszcza por. Gzowskiego w wyścigach, w których zajął pierwsze miejsce — rozpoczęły się w dn. 8 bm. Rozegrany został ciężki konkurs zespołowy o puhar „The Westchester Challenge Cup". Po zaciętej walce pierwsze miejsce otrzymali Włosi, mając trzy punkty karne; drugą nagrodę zdobył zespół polski, posiadając 5 pkt. karnych, trzecią — zespół amerykański z 8 pkt. karnemi, IV — drugi zespół amerykański z 10 pkt. karnemi. W skład zespołu polskiego weszli: por. Gzowski (15 p. uł.) na „Hamlecie", por. Starnawski (20 p. uł.) na „Pegazie" i por. Zgorzelski (15 p. uł.) na „Leharo".

Konkurs ten jest jednym z najtrudniejszych, bowiem składa się z 10 przeszkód wysokości 140—150 ctm. i szerokości około 250 ctm. Warunki są następujące: każda narodowość wystawia zespół w składzie 3 jeźdźców; wygrywa mający najmniejszą ilość punktów karnych, przyczem ilość drużyn każdej narodowości jest nieograniczona. W danym wypadku stanęło ich 14.

Wynik należy uważać za doskonały, gdyż, jak widzimy, między zespołem włoskim, a polskim była zaledwie różnica 2 punktów karnych, a zatem — minimalna. Trzeba natomiast wziąć pod uwagę, że nasza drużyna mogła wystawić tylko trzy konie do tego ciężkiego konkursu, w którym szaloną rolę odgrywa klasa i wytrzymałość. Miała ona ponadto jako współzawodników m. in. dwa doskonałe zespoły włoskie, z czego jeden udało się pobić, drugi natomiast składał się z czołowych włoskich koni, z któremi było bardzo trudno konkurować. Zdołaliśmy ogółem zwyciężyć 12 zespołów, w czem: 1 włoski, 2 kanadyjskie, 2 irlandzkie, 4 amerykańskie wojskowe oraz 3 amerykańskie cywilne.

Przy wręczaniu nagród i odegraniu hymnu narodowego polskiego, zgromadzona publiczność w liczbie około 8 tysięcy widzów zrobiła gorącą owację naszym jeźdźcom, nie szczędząc przez dłuższy czas oklasków i entuzjastycznych okrzyków: „Poland!... Poland!..."

W tym samym dniu o godz. 11.45 rozpoczął się ciężki konkurs o puhar b. posła polskiego w Waszyngtonie p. Ciechanowskiego. Parcours składał się z 10 przeszkód wysokości 140 ctm. oraz szerokości 250 ctm. i podzielony był na dwa dni. W pierwszym dniu o charakterze eliminacyjnym startowało ogółem 48 koni; z nich wybrano następnie 20 z najmniejszą ilością punktów karnych i dopiero w następnym, t. j. 9 b. m. o godzinie 22,45 odbyła się finałowa konkurencja.

Po eliminacji do ostatecznych rozgrywek stanęło 7 koni włoskich, 4 amerykańskie, 4 kanadyjskie, 3 irlandzkie i dwa polskie, a mianowicie „Raedglaedt" pod por. Gzowskim, mając 1 pkt. kar., i „Fagas" pod por. Starnawskim również z 1 pkt. kar. Nagród było ogółem tylko dwie. Po rozgrywce uzyskał pierwsze miejsce znany doskonale w Polsce a p. i. również i w Poznaniu kpt. Bradford; drugi był por. Gzowski na koniu „Raedglaedt", z minimalną różnicą 1 zaledwie punktu. Amerykanin przeszedł ciężkie parcours bez błędu, a por Gzowski zrzucił tylko dwie takiety. Biorąc pod uwagę dużą liczbę zawodników 5 narodów, startujących w dodatku na doskonałych koniach, oraz trudne warunki, przy dwukrotnem w dodatku powtarzaniu — wynik por. Gzowskiego należy uważać za doskonały.

Drużyna polska specjalnie pilnie i starannie przygotowuje się do najważniejszej konkurencji konkursów w dn. 12 b. m., a mianowicie do słynnego „Puharu Narodów", zdobytego przez nas już dwukrotnie. Należy podkreślić ze specjalnym naciskiem, że Polacy cieszą się tu dużą sympatją, a każde ich zwycięstwo witają żywiołowe oklaski. Rozlegały się one również, przeistaczając się w formalną burzę po raz drugi z tytułu sukcesu por. Gzowskiego.

O niezwykłym zainteresowaniu całokształtem zawodów w Nowym Jorku może chociażby świadczyć fakt, że konkursom przyglądają się nieprzeliczone tłumy wytwornej publiczności. Na 12 b. m. bilety są już teraz rozsprzedane; zjeżdżają do Nowego Jorku ciekawi ze wszystkich środowisk Stanów Zjednoczonych a w tem bardzo wielu Polaków, by obserwować z zapartym oddechem emocjonujące rozgrywki. Najgroźniejszymi przeciwnikami są Włosi, z którymi też prawdopodobnie rozegra się ostateczna walka. B. F.

Dowcipne napisy celem zmniejszenia szybkości samochodów

Doszedłszy do przeświadczenia, że w Ameryce ustawy i nakazy władz oraz sygnalizacje drogowe nie wpłynęły na zmniejszenie nadmiernej szybkości samochodów i nie bywały wogóle przestrzegane przez kierowców pojazdów mechanicznych, — postanowiono w niektórych miastach ośmieszyć odnośne sygnalizacje w nadziei większego ich poszanowania. Tak więc w miejscach, gdzie dawniej istniały napisy zalecające zmniejszenie szybkości lub zwracanie specjalnej uwagi, postanowiono jak donosi medjolański „Corriere della Sera" — tablice z następującemi napisami: „Czy posiadacie otwarty kredyt u lekarza?" — „Komu się jeszcze życie nie sprzykrzyło, niechaj jedzie powoli", — „Dajcie gazu — o ile sporządziliście testament". — Inne znów brzmią: „Cmentarz znajduje się w pobliżu, — krematorjum druga ulica na lewo". — Jak dotąd, stwierdzono podobno, że automobiliści, instynktownie zainteresowani niezwykłą długością nowych napisów, mimowoli zmniejszają szybkości, i oddalają się po przeczytaniu, w tempie umiarkowanym. Tem więcej, że wynalazcy wesołego systemu ostrzegawczego dostosowali napisy gołem okiem nie zbyt czytelne. Z biegiem czasu, prawdopodobnie i ten nowy sposób przestanie skutkować. Inne znów amerykańskie miasta postanowiły — w miejscowościach największego ruchu kołowego, umieścić szczątki wozów rozbitych w ostatnich samochodowych wypadkach. S. F.

Smutny ładunek emigrantów, 675 skazańców w drodze do Guijany

Z wyspy Saint Martin de Ré, w pobliżu wybrzeża Wandej, wyruszył w tych dniach ku Kajennie statek „La Martiniere" wiozący na swym pokładzie 75 skazańców na dożywotnie przymusowe roboty. Wśród skazańców znajduje się kilku znanych bohaterów z ostatnich sensacyjnych rozpraw sądowych paryskich. W smutnym pochodzie znajduje się m. in. jubiler Mestorino, który dla rabunku zabił przedstawiciela firmy jubilerskiej, paląc jego zwłoki oblane poprzednio benzyną w pobliżu stolicy, dalej przemysłowiec Baratana, morderca swego przyjaciela i nieznajomego mu szofera; miljoner Gnyot, który udusił swą stenotypistkę, paląc jej zwłoki w piecu, domokrążni kupcy Nourrie i Duquesue, którzy po obrabowaniu woźnego bankowego, zabili go, rzucając zmasakrowane ciało do Marny, — szlachcic De Reyssac, który własnoręcznie zatopił swe nieślubne dziecko. Odjazd odbył się wczesnym rankiem. Długi rząd skazańców, otoczony wielką siłą zbrojną, udał się z fortecy przez miasto aż do portu, podczas ulewnego deszczu. Bramy i okiennice ulic, przez które rozwijał się smętny pochód, były, stosownie do nakazu władzy, szczelnie pozamykane. Na pokładzie „La Martiniere" 675 skazańców zamknięto w czterech olbrzymich żelaznych, kratowanych klatkach pod pokładem, wokoło środkowej kabiny, w której mieszczą się dozorcy. Straż wojskowa, która towarzyszy skazańcom aż do miejsca pokuty, składa się z 60 uzbrojonych ludzi, którzy poza tem mają do dyspozycji specjalny przyrząd, pozwalający im w razie buntu więźniów, uśmierzenie ich potężnemi falami gotującej się pary. S. F.

Muzeum w lodzie

Rosyjski główny komitet naukowy, przedłożył szeregowi instytucyj naukowych do rozpatrzenia projekt niejakiego Sumgina, dotyczący wybudowania w lodowatych warstwach ziemnych Syberji specjalnego muzeum - chłodni, w którym trupy ludzi i zwierząt mogłyby być przechowywane przez tysiące lat. Projekt przewiduje zorganizowanie przy muzeum specjalnych laboratorjów dla badań anabiotycznych i geotermicznych.

Jedź ciepło i wygodnie Fordem i w niepogody i słoty jesienne

Wysoka jakość materjału i wykonania — oto wyróżniająca cecha Forda Model "A". Zaleta ta w związku z jego komfortem, niską ceną i oszczędnem, taniem utrzymaniem przyczynia się to tego, że Ford jest wozem praktycznym i pożytecznym dla każdego i w każdej porze roku.

Wymagania stawiane w jesieni, zarówno wozowi jak i kierowcy, są znacznie większe, niż kiedykolwiek. Częste deszcze wywołują śliskość dróg asfaltowanych — goścince są rozmiękłe i pełne wybojów. Rzecz prosta, że podobny stan dróg wymaga absolutnie pewnych hamulców i doskonałego zawieszenia resorów. Przy próbach hamowania, urządzanych dla kierowców w regularnych odstępach przez Automobil Klub w Detroit przy współudziale Wydziału Ruchu Kołowego tamtejszej policji, ustalono następujące normy hamowania, obowiązujące dla wszystkich wozów z hamulcami na cztery koła.

Rozpęd wozu:	Minimalma przestrzeń hamowania:
16 km	1,6 m
32 km	6,7 m
48 km	15,0 m
64 km	27,0 m
80 km	42,0 m

Próby, wykonane Modelem A w normalnych warunkach jazdy wykazały efekt hamowania dużo poniżej wyżej wspomnianych granic.

Wybalansowane zawieszenie i doskonałe resory

Mała waga Forda i jego doskonałe zawieszenie przyczyniają się do łagodnej jazdy przy każdej szybkości. Drugim, nie mniej ważnym współczynnikiem doskonałości jazdy jest jego minimalna waga części nieresorowanych: im mniejsza waga martwa, tem lepsza jazda. Resory Forda wykonane są z najlepszej stali, co, łącznie z idealnem wprost zawieszeniem, przysparza wozowi dłuższe życie.

Łatwy i szybki rozruch

Rozrusznik Forda zużywa bardzo mało prądu — przedwczesne wyczerpanie się akumulatora podczas chłodów zostało zatem zredukowane do minimum. Motor rozrusznika Modelu A zużywa 80% mniej prądu, niż starter Modelu T, aczkolwiek Model A posiada o 10% zwiększoną moc rozruchu.

Kierownica ślimakowo-sektorowa

Ford Model A posiada kierownicę o typie ślimakowym połączoną z wycinkiem uzębionym. Konstrukcja jej jest niezwykle mocna i nie dopuszcza przeniesienia wstrząsów, wywołanych jazdą, do koła kierowniczego, co w wysokim stopniu zwiększa bezpieczeństwo i wygodę.

Lakier nie podlega wpływom atmosferycznym

Godnym uwagi jest piękny i trwały lakier pyroksilinowy Forda. Brud i błoto nie mogą go uszkodzić — a jego połysk nabiera większej świetności po każdorazowem zmywaniu i wycieraniu wozu na sucho. Okucie chłodnicy, rączki od drzwi i lampy jego pokryte są grubą warstwą niklu.

Zapoznajcie się z zaletami Forda podczas jazdy próbnej. Zwróćcie się w tym celu do najbliższego upoważnionego przedstawiciela Forda. Nieobowiązujący do kupna pokaz przekona Was, że Ford jest w stanie spełnić wyczyny niezwykłe, a każdy posiadacz Forda potwierdzi Wam, że jest to wóz wyjątkowo pewny i niezawodny.

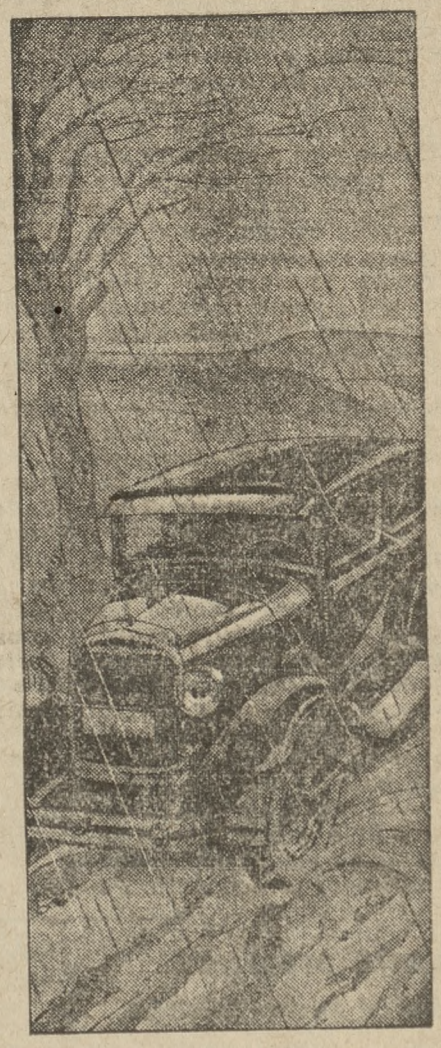

Ford Tudor Sedan Model "A"

to niezwykle mocny i pewny wóz, mieszczący swobodnie 5 pasażerów. Przednia szyba ochronna wykonana jest z nierozpryskującego się szkła "Triplex" i posiada automatyczny przecieracz. Okna i drzwi jego przylegają szczelnie, co istotnie usuwa przeciągi podczas jazdy przy oknach zamkniętych.

Zł. 10.720

Ford Phaeton Model "A"

Jest to przestronny i nader praktyczny wóz turystyczny. Wrazie niepogody buda jego z celuloidowem okienkiem może być podniesiona w okamgnieniu, a po umocowaniu bocznych zasłonek, jadący jest zupełnie zabezpieczony od deszczu i wiatrów. Nierozpryskujący się odwietrznik i automatyczny przecieracz. Łagodna i pełna komfortu jazda przy każdej szybkości.

Zł. 9.165

Ford

CENY:

Roadster	Zł. 8.900
Phaeton	- 9.165
Tudor Sedan	- 10.720
CoupeSłużbowe	- 10.470
Coupe Normalne	- 11.170
Coupe Sportowe	- 11.170
Fordor Sedan	- 11.690
Kabriolet	- 11.800
Fordor Sedan (3-Okienny)	- 11.950
Sedan Miastowy	- 12.400
Składane siedzenie (dla Roadsteru i Coupe)	415
Zderzaki	- 295

Wszystkie ceny rozumieją się f. o. b. Gdańsk łącznie z cłem. Bez podatku obrotowego.

FORD MOTOR COMPANY

nw 5 81

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Strzeżcie się Żydów na każdym kroku!

Jak doskonale zorganizowana banda Żydów-oszustów usiłowała obrabować na jarmarku robotnika i co z tego wynikło

Robotnik Jan Stejbach z Siernik w październiku ub. roku przybył z żoną na jarmark do Rogoźna, gdzie na Nowym Rynku sprzedali krowę za 300 zł, otrzymując 3 sztuki po 100 zł. Zauważyli to Żydzi Mendel Rockman, Chaim Mendel i Szwarc. Gdy Stejbach wracał z żoną do Siernik, na ul. Wielkopoznańskiej zaczepił ich Rockman, pytając czy nie zechcieliby mu wymienić ruble na złote, ukazując z właściwym tej rasie gestem papier reklamowych dolarów, sklejony w ten sposób, że widoczne były dwa obrazki. Stejbach jednak, wskazał Żydowi Bank Ludowy i w ten sposób pierwsza próba nie powiódła się oszustowi.

Zmienił więc metodę i począł opowiadać Stejbachowi, że jest głodny, a nikt nie chce mu zmienić rubli, wygadywał ponadto na Żydów, że wspólnie z bolszewikami i Niemcami zamordowali ojca jego na granicy. Rozbroiło to dobrodusznego i prostego chłopa, wzbudzając w nim litość, a może zaciekawienie. Udali się w boczną uliczkę, gdzie Rockman pokazał sztukę materji, żądając za nią 22 zł Stejbach wziął do ręki 3 banknoty stuzłotowe; przy wręczaniu materji wyjął mu Żyd zręcznie dwa, a widząc jeszcze jeden w ręku osłupiałego chłopa — dał mu drugą sztukę materji i wyrwawszy trzecią stuzłotówkę zbiegł w stronę Starego Rynku. Czelność żydowska unieruchomiła Sztejbachów... Stali tak przez chwilę jak wrośli w ziemię z żydowskiemi szmatami.

Podszedł do nich obserwujący tę niezwykłą scenę Żyd Mendel Szwarc i by umożliwić ucieczkę Rockmanowi, zagadnął osłupiałych zajściem Stejbachów, grożąc przytem, że materjał jest kradziony i zawiadomił policję.

Okradzeni jednak opamiętali się. Stejbachowa udała się na Rynek i tam stanęła na schodach przy sklepie Kasprowicza, obserwując pilnie przechodniów. W pewnym momencie zauważyła Rockmana, zdążającego ku szosie wągrowieckiej; gdy ten — ją spostrzegł — zawrócił i schyliwszy głowę począł uciekać, przyczem wpadł do domu Żyda Lewina. W pościg rzucił się za nim star. przod. pol. Kuśnierkiewicz. W domu Lewina nie było jednak nikogo podejrzanego, a tylko ślady stóp świadczyły o tajemniczym przechodniu. Posterunkowy zorjentował się, iż Żyd uciekł chyba na dworzec, więc zarekwirował samochód szofera Przeradzkiego. W drodze do dworca, zauważył dwu nieznanych osobników, zdążających chyłkiem nad brzegiem Wełny, gdzie ich też przytrzymał. Stejbachowie poznali Rockmanna i Szwarca. Przy rewizji znaleziono u Szwarca 9 po mistrzowsku sklejonych dolarów i bezwartościową sztukę 50 karbowańców.

W czasie gdy przod. Kuśnierkiewicz ścigał Żydów nad Wełną do dworca, posterunkowy Dąbrowicz w domu Lewina przeprowadził poszukiwania. Otrzymał wiadomość, że ktoś zmienia w straganach banknoty stuzłotowe na drobne. Był to trzeci kompan złodziejski, Żyd Rosenthal, posiadający patent domokrążcy wystawiony przez urząd skarbowy w Baranowiczach. Oczywiście, że tłomaczył się, iż pieniądze uzyskał ze sprzedaży pończoch.

Ciekawa była rola Rosentala. Przybył już przed jarmarkiem do Rogoźna, bez towaru, zamówił szofera Przeradzkiego i kazał mu czekać za miastem. Szoferowi znudziło się to, wjechał więc na rynek, gdzie spotkany Rosental oświadczył mu, że wspólników jeszcze nie odnalazł, nie może więc odjechać Wypadek tylko pokrzyżował żydowskim złodziejom plany. Okazało się, że Rockman biegł do auta oczekującego go na szosie, gdy właśnie spotkała go Stejbachowa. Gdy spostrzegł „wsypę" oddał pieniądze Rosentalowi.

Mimo tak dobrze przeprowadzonej akcji, wspólnicy kradzieży udawali, że się nie znali.

W tych dniach odbyła się w Poznaniu rozprawa przeciw Rockmanowi. Zapadł wyrok na rok więzienia i umieszczenie go w domu pracy przymusowej. Mimo dopiero 22 lat Rockman już był karany sześciokrotnie wyrokami sądów w Kaliszu, Łodzi i Wieluniu, za kradzież, rozbój, oszustwo itp., a po zwolnieniu go z więzienia śledczego ukrywał on się przez dłuższy czas i był przytrzymany na skutek pościgu listami gończemi.

I są jeszcze ludzie, którzy bez Żyda nie mogą się obejść, oddają im mieszkania, kupują od nich, zawierają spółki. Tym chyba już nic nie pomoże!

(k)

Ciekawa premjera

„Casanowa" w Teatrze Wielkim

Intensywne przygotowania do czwartkowej premjery Różyckiego „Casanowy" dobiegają końca, pod kierownictwem dyr. Wojciechowskiego. Zainteresowanie tą nowością repertuaru wśród poznańskich bywalców operowych jest wyjątkowe, to też spodziewać się należy, że premjera będzie nietylko artystycznem, ale i towarzyskiem wydarzeniem. Efektowne dzieło znakomitego polskiego kompozytora ukaże się w całkowicie nowej inscenizacji, pomysłu p. Jarockiego: przed oczyma widzów przesuną się piękne i barwne obrazy Wschodu tureckiego, Łazienek Warszawskich i wspaniałej architektury Wenecji. W przedstawieniu weźmie udział niemal cały zespół Opery z pp. Bojar-Przemieniecką, Fedyczkowską, Fontanówną, Kisielewską, Drabikiem i Karpackim w rolach naczelnych. Przy pulpicie kapelmistrzowskim stanie dyr. Wojciechowski, zaś reżyserja opery spoczywa w rękach p. Urbanowicza. Dyrekcja Opery dokłada wszelkich starań, aby „Casanowa" ukazała się u nas w najwspanialszej szacie scenicznej i w najlepszej obsadzie wokalnej.

KALENDARZYK

Wtorek, 26 listopadda 1929.

Słońce: wschód 7,32 — zachód 15,47 — długość dnia 8 godzin 15 min.

Księżyc: wschód 1,43 — zachód 14,04 — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godzina 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana 0 st. C. Pochmurno. Wiatr południowo - wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 754 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 8 st. Cels., najniższa 0 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodn. **dziś plus 0,20 m.**

Kal. rz.-kat.: Piotr B. — jutro Józefat B.
Kal. słow.: Lechosław — jutro Tomir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapieżyńska, plac Sapieżyński 1. — Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Złotym Lwem, St. Rynek 75. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 98.

Wilda: Apteka „Fortuna", Górna Wilda 96.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— * **Dotychczasowy zastępca dyrektora Oddziału Banku Polskiego w Poznaniu** p. Wiktor Kornecki został mianowany dyrektorem Oddziału Banku Polskiego w Sosnowcu. Pan dyrektor Kornecki obejmuje nową placówkę z dniem 28 bm.

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** Dyplom doktora nauk rolnych uzyskał pan Piotr Leszczenko z Warszawy, a dyplom nauk leśnych p. Czesław Juljusz Łazarski z Tuchowa w woj. krakowskiem. — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał pan Jan Feliks Gustowski z Warszawy, p. Stanisław Nawrocki z Pęcher w woj. warszawskiem, p. Edmund Wierzchowski z Kiekrza w woj. poznańskiem i p. Jan Zwierzyński z Szamotuł w woj. poznańskiem.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Zebranie miesięczne w Obornikach** odbyło się w lokalu p. Klosowej. — Zagaił je prezes druh Małecki, poczem zebrani zaakceptowali decyzję zarządu w kwestji przyjęcia pp. Tschiersego, urzędnika urzędu skarbowego, i Jędrzyka, jako członków Tow. Dalej postanowiono wzięcie udziału w obchodzie listopadowym w dniu 28 bm. o godz. 20 w sali p. Klosowej. Wreszcie wygłosił p. Ulatowski referat n. t. „Generał Dwernicki a powstanie listopadowe". Na zakończenie odśpiewano **„Ospały i gnuśny". (og)**

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Z Sodalicji Marjańskiej Studentów U. P.** Dziś, t. j. we wtorek d. 26 listopada o godzinie 20,15 odbędzie się zebranie ogólne w „Marianum", ul. Szewska 18 z referatem ks. prof. Żychlińskiego p. tyt.: „Pojęcie życia u św. Tomasza z Akwinu". Obecność członków obowiązkowa. Sympatycy mile widziani.

— * **Z Konferencji św. Wincentego a Paulo pod wezw. N. M. P. przy Farze.** — Miesięczne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 28 bm. o godzinie 19,15 na sali „Marianum", ul. Szewska 18. Na porządku obrad wykład, komunikaty i przyjęcie nowych członków.

— * **Konferencja Św. Wincentego a Paulo pod wezw. Najśw. Marji Panny przy Farze.** Miesięczne zebranie odbędzie się we czwartek, dnia 28 bm. o godz 1915 na sali „Marianum" ks. ks. Jezuitów, ul. Szewska 18. Na porządku obrad wykład, komunikaty i przyjęcie nowych członków O liczny udział członków oraz życzliwych stowarzyszeniu uprasza Zarząd.

— * **Stow. b. Pracowników P. W. K.** zwołuje wszystkich kontrolerów, kasjerki i funkcjonarjuszy P. W. K. na zebranie informacyjne w dniu 28 bm. o godz 18, dotyczące terminu sądowego w głównej sprawie na 4 grudnia rb. Zebranie odbędzie się w sali p. Świtalskiej przy ul. Podgórnej 13.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Święty Mikołaj zawita do Ogrodu Zoologicznego.** Uważajcie grzeczne dzieci, bo dnia 1 grudnia rb. o godzinie 3 po południu w sali Ogrodu Zoologicznego przy ul. Zwierzynieckiej, na zaproszenie Polskiego Czerwonego Krzyża przybędzie Św. Mikołaj w towarzystwie aniołków aby całą górę przecudnych upominków wam doręczyć W tym celu proszone są troskliwe matki o składanie życzeń dla swych pociech pod adresem Polskiego Czerwonego Krzyża, ul. Cieszkowskiego 3 II p. pokój 62 codziennie między godz. 11 a 12 w południe.

— * **Stow. Dzieci Marji Parafji Archikatedralnej** urządza w środę d. 27 b. m. o godzinie 19,30 na sali odczytowej Archiwum Archidiecezjalnego (ul. Lubrańskiego 1) uroczysty obchód stulecia Objawień bł. Katarzyny Labouré. Po obchodzie pokazany zostanie film „Św. Stanisław Kostka". Zapraszamy na obchód wszystkich czcicieli Marji. Wstęp wolny. Dyrektor Stowarzyszenia ks. Edmund Majkowski.

WYKŁADY

— * **Powszechne wykłady uniwersyteckie.** Profesor gimn. Feliks Teodorowicz wygłosi w środę dnia 27 bm. w sali 17 Collegium Minus o godz. 20 niezmiernie ciekawy odczyt p. t.: „Zbrodniarze w świecie grzybów" Najniespodziewaniej dla laika, przekonanego, że grzyb jako istota najzupełniej nieruchawa nie odgrywa innej roli poza pasorzytyzmem i aprofityzmem, prelegent w wykładzie swoim przedstawi kilka typów grzybów polujących na zwierzęta! W związku z tem prelegent mówić będzie o problemie istnienia u omawianych grzybów zmysłów, koniecznych do polowania tego rodzaju. — Liczne ciekawe przeźrocza.

— * **Wieczory z nad srebrnej Wilji.** — Przecudna baśń na jawie o zaczarowanej jaźni uduchowionego grodu. Odczyt ten wygłosi p. Sławoj, literat wileński, estety żywego słowa. Program: 1. A gdy Giedymin śnił o żelaznym wilku. 2. Zagłoba, Carok, Skrzetuski i dziwny hetman. 3. W promieniach Ostrej Bramy. — Treść i forma opowiadania, bogato ilustrowanego na ekranie obrazami o najwyższej wartości artystycznej przewyższa wszystko, co się zazwyczaj w tej dziedzinie słyszy i widzi. Odczyt odbędzie się w czwartek, dnia 28 bm. o godzinie 20 w sali nr. 18 Uniwersytetu Poznańskiego. — Wstęp na wszystkie miejsca 50 groszy. — Część dochodu przeznacza się na cele Bratniej Pomocy.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kursy dokształcające dla dozorców meljoracyjnych i łąkowych.** Wielkopolska Izba Rolnicza urządza ponownie kurs teoretyczny w Poznaniu w czasie od 8 stycznia do 25 marca 1930 r. Kurs obejmuje następujące przedmioty: Organizacja gospodarstwa rolnego, rachunki, botanika roślinności łąkowo - pastwiskowej, gleboznawstwo, hydraulika, budownictwo ziemne, drogowe i wodne, meljoracja roli i łąk, uprawa łąk i pastwisk, pomiary i niwelacja, znajomość instrumentów mierniczych, kreślenie planów i t. d. Zgłoszenia przyjmuje Wielkopolska Izba Rolnicza, Wydział Łąk i Meljoracyj, Poznań, ul. Mickiewicza 33 i udziela na życzenie bliższych informacyj. Przewidziane jest udzielenie świadectwa z odbytego kursu. Opłata za cały kurs wynosi 50 zł. Niezamożnym udziela się ulgi na podstawie zaświadczeń władzy miejscowej. Koszta mieszkania i utrzymania ponoszą kursiści. Celem ustalenia liczby uczestników pożądane są wczesne zgłoszenia.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Pokaz gazowy.** Dnia 27 bm. o godzinie 17 odbędzie się pokaz gazowy z gotowaniem „na wieży" w Poradni Gazowni Miejskiej przy ul. Grobla 15.

— * **Tramwaj do Łazienek Miejskich.** Dyrekcja Poznańskiej Kolei Elektrycznej podaje do łaskawej wiadomości, że z dn. 1 grudnia wstrzymaną zostanie komunikacja tramwajowa do Łazienek Miejskich. Wagony linji 3 kursować będą zatem tylko za Bramę Dębińską do ul. Wały Królowej Jadwigi (Boisko Sokoła).

Czytelnikom Naszym, przejeżdżającym przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają najświeższe numery

„Kurjera Poznańskiego"

we wszystkich kioskach gazetowych

na dworcach i w wielkich **hotelach**

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **55-lecie Tow. Mł. Przemysłowców Poznań.** W dniu wczorajszym urządziło Tow. Młodych Przemysłowców na olbrzymiej sali Domu Rzemieślniczego swoją doroczną rocznicę. Sala i balkony były przepełnione. Około 240 członków uczczono wręczeniem dyplomu za przeszło ćwierćwiekową pracę w Towarzystwie. — 4 członków, w tem jeden współzałożyciel, którzy należą przeszło 50 lat, otrzymali honorowe żetony. Program z wykładem ks. prałata Prądzyńskiego był bardzo urozmaicony. Z braku miejsca odkładamy obszerniejsze sprawozdanie na później.

KRONIKA POLICYJNA

— * **Ujęcie rabusiów.** Dnia 24 bm. o godz. 1 w nocy usłyszeli posterunkowi Pawlaczyk i Kotliński z Komisarjatu 4 P. P. wołanie o pomoc, dochodzące z ul. Działyńskich. Udawszy się tam, zastali p Barczakównę Pelagję z Kórnika, która wskazała jako sprawców napadu Gerbera Czesława, zamieszk. przy M Garbarach 6 i plut. 14 p. a. c. Kowalskiego Alojzego, którzy wymienionej skradli torebkę zawierającą 22 zł Przeprowadzona rewizja osobista dała ten wynik, że u plut. Kowalskiego znaleziono w nogawicy kalesonów portmonetkę z gotówką, zaś Gerber miał torebkę Złoczyńców aresztowano. z)

— * **Za opór przeciwko władzy.** Dnia 23 bm. o godzinie 22 zranił bagnetem posterunkowy Mąkowski Bajona Henryka, ul. Jeżycka 22, zadając mu ranę w głowę, którą zaopatrzyło pogotowie lekarskie. — Przyczyną zajścia było usiłowanie rozbrojenie posterunkowego w czasie interwencji przed lokalem przy ul. Noskowskiego. Bajona i wspólnika jego, Jakubowskiego Stanisława, ul. Matejki 61, ujęto. (z)

— * **Oszustwo.** W dniu 25 bm. zgłosiła Centrala Spożywców Spółdzielni Kolejowej oszustwo na sumę 3—4000 zł Obwinieni są pracownik firmy Matuszak Władysław, który został ujęty i do winy się przyznał oraz sierżant 7 dyonu samochodowego Kubiak Józef. (z)

— * **Kradzieże i włamania.** P. Nasielskiemu Józefowi skradziono z składnicy naczyń kuchennych przy ul. Dąbrowskiego 83-85 — 120 kg cyny i 74 naczynia aluminjowe. Straty wynoszą 1600 zł. — Administracji terenów zachodnich P. W. K. skradziono 500 żarówek, wart. około 600 zł. — W nocy na 24 bm. nieznani osobnicy na cmentarzu św Małgorzaty spiłowali główny krzyż, około 6 mtr wysoki, oderwali z niego wizerunek Chrystusa, ważący około 100 kg i skradli go. (z)

— * **Czyja własność?** W poszukiwaniu za Jędrzejczakiem Józefem, znanym złodziejem, przeprowadzono dnia 25 bm. rewizję u Malendziakowej przy ul. Grobla 9, gdzie zabrano różne rzeczy, pochodzące z kradzieży, a mianowicie: 2 sztuki farbowanego materjału, 5 rozprutych farbowanych sukien, rozpruty farbowany płaszcz kolejowy, mniejsze kawałki sukni, sztukę farbowanej wateliny, płaszcz farbowany pluszowy, skórkę farbowaną, płaszcz farbowany fastrygowany, suknię paloną brązową, smoking, marynarkę sportową, płaszcz męski, przykrycie z frenzlami, 3 koszule wierzchnie męskie w paski, 2 koszule, kaftanik z monogr. K. W., szal białoczarny oraz kawałki szmat farbowanych. Przy tej okazji przytrzymano zna-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Papo, ja chcę hrabiego".
Aurora: „Ludzie podziemni".
Bajka: „Branka potępieńców".
Casino: „Branka potępieńców".
Colosseum: „Strzał wśród Dżungli".
Corso: „Pat i Patachon jako następcy tronu".
Edison: „Madame Récamier"
Kapitol: „Student z Pragi".
Metropolis: „Kobiety nie do małżeństwa".
Oedon: „Arlekinada życia".
Renaissance: „Apasze paryscy"
Słońce: „Ogród Allaha
Stylowe: „Kobieta w płomieniach".
Wilsona: „Dzikuska".

nych złodziei i odstawiono do aresztu policyjnego: Pawulę Wojciecha, bez mieszkania, Skoławskiego Stanisł., bez mieszkania, Emilję Hank. Zabrane farbowane materjały pochodzą prawdopodobnie z kradzieży w firmie Sieburg przy ul. Górna Wilda. Poszkodowani zechcą się zgłaszać w celu rozpoznania własności. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Kupno na ulicy.** P. Kasprowiak Marjanna z Krosinek pow. Śrem doniosła policji, że dnia 25 bm. zaczepił ją nieznany osobnik, proponując jej kupno paczki płótna za cenę 20 zł; uważała cenę tę za wygórowaną i odeszła. Krótko potem przybył za nią tenże osobnik, proponując jej kupno za niższą cenę, naco się zgodziła, płacąc 17,75 zł. Kiedy paczkę później odwiązała, znalazła w niej zamiast płótna butelkę z piaskiem i papiery. (z)

— * **Broni białej użył w Bydgoszczy** posterunkowy Kowalski przeciw Ludwikowi Piątkowi z Bydgoszczy. Na będącego w służbie posterunkowego Kowalskiego rzucił się Piątek, a Kowalski broniąc się uderzył Piątka dwukrotnie płazem szabli, nie raniąc go. (k)

— * **Upadła, wyskakując z tramwaju** w Bydgoszczy służąca Weronika Wojciechowska. Dostała się przytem pod tramwaj, doznając obrażeń nóg, wskutek czego odwieziono ją do lecznicy powiatowej w Bydgoszczy. (k)

— * **Dwa samobójstwa.** W Bydgoszczy popełnił samobójstwo w dniu 25 bm., wieszając się na pasku w piwnicy, 47-letni robotnik Jan Skopowski. Przywołany lekarz zdołał już tylko stwierdzić śmierć. Powodem samobójstwa była ogólna nędza i brak środków do życia. — W Gnieźnie popełniła samobójstwo przez powieszenie się we własnem mieszkaniu przy ul. Trzemeszeńskiej 74, 49-letnia Leokadja Kant. Powodem rozpaczliwego kroku była choroba nerwowa. (k)

— * **Włamano się w Gulczewie** w pow. wrzesińskim do mieszkania nauczyciela p. Mikołaja Gniatka. Nieznani narazie złoczyńcy skradli odzież i inne przedmioty wartości około 3600 zł. (k)

— * **Niezrozumiała demonstracja przed dworem.** Na folwarku w Dąbrowie Polnej w pow. szamotulskim przybyło w tych dniach około 20 osobników. Gromada napastników dopuszczała się swawoli, łamiąc płoty, wyrywając drzwi i okna zabudowań oraz uszkadzając studnię i pompę. Pochodzili oni z okolicy Izdebna w pow. międzychodzkim. Dzierżawca majątku p. Jan Filipowski wezwał napastników kilkakrotnie do uspokojenia się, a gdy wezwanie nie odniosło skutku, p. Filipowski użył broni palnej, strzelając kilkakrotnie. Poranionych zostało trzech osobników. W sprawie tej wdrożono śledztwo. (k)

— * **Złodzieje popisują się na jarmarkach.** Na ostatni jarmark ogólny w Pobiedziskach przybyło kilku sprytnych złodziei. Dokonali oni kradzieży jednego wału materjału u kupca p. Suchockiego wyrządzając mu szkodę na około 300 zł. — Poza tem zabrali pościel i walizki wartości około 500 zł kupcowi p. Grawundrowi i kompletną pościel ślusarzowi p. Wieruszewskiemu wartości około 350 zł. — Wdrożone dochodzenia policyjne dotychczas sprawców nie ujawniły. (pp)

— * **Pożar wybuchł** dnia 25 bm. w zabudowaniu gospodarza Głowackiego w Dolnej Grupie niedaleko Świecia. Płomienie zniszczyły dwie stodoły ze zbożem i paszą oraz stajnię. Dzięki pomocy straży pożarnych, miejscowej i grudziądzkiej, udało się ogień zlokalizować. Straty wynoszą około 30 tys. zł. Przyczyny pożaru dotąd nie ustalono. (ski.)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Kurs przeciwalkoholowy.) Koło Katolików Abstynentów w Gnieźnie urządziło w auli gimnazjum męskiego kurs przeciwalkoholowy. Po nabożeństwie w kościele farnym udali się zebrani słuchacze do gimnazjum. Otwarcia kursu dokonał p. Krawczyk, prezes Związku Katolików Abstynentów. Pierwszy wykład wygłosił gen. sekretarz Ligi Przeciwalkoholowej ks. Gałdyński na temat: „Alkohol a życie gospodarcze". Następnie wystąpił z wykładem prof. Uniwersytetu Poznańskiego Wodziczko pod tytułem: „Wpływ alkoholu na organizm i umysł ludzki". Popołudniu odbyły się następne wykłady p. prof. Błażaka p. t. „Alkohol a młodzież"; dyr. p. Gawrońskiego na temat „Alkohol jako przyczynek do chorób umysłowych" i ks. Gałdyńskiego na temat „Walka z alkoholizmem". (br.)

— * **Mogilno.** (Osobiste.) Dnia 16 bm. w kościele parafjalnym w Trląg odbył się ślub między lekarzem dr. Włodzimierzem Bayerem z Janówca, synem Stanisława i Pelagji ze Zbąskich z Poznania a p. Teresą Bartzówną, córka znanego obywatela ziemskiego. Ślubu udzielił miejscowy ks. proboszcz, poczem przemówił w serdecznych słowach do nowożeńców od ołtarza. Prócz licznych powinszowań odebrała młoda para błogosławieństwo od Ojca św.

Z POMORZA

— * **Tczew.** (Portowe pogotowie strażackie.) Dnia 10 bm. odbyło się uroczyste otwarcie portowego pogotowia strażackiego. Portowa straż pożarna została założona z początkiem tego miesiąca i składa się z 16 szeregowych pod komendą p naczelnika Klawińskiego. Otwarcie odbyło się w obecności naczelników straży miejskiej i kolejowej. Po nabożeństwie odmaszerowano do portu zimowego, gdzie odbyły się pokazy ratownicze, które zakończyły się wspólnem zdjęciem fotograficznem. Następnie przemówił prezes straży i naczelnik dróg wodnych p radca Kornecki, który powitał w serdecznych słowach wszystkich zebranych. (dt)

— * **Tczew.** (Z Urzędu Stanu Cywilnego.) W tutejszym Urzędzie Stanu Cywilnego notowano od 15 do 31 października 45 urodzeń; w tem jedno martwe i jedno nieślubne W tym samym czasie zapisano 18 wypadków śmierci i zawarto 10 związków małżeńskich. (dt.)

— * **Gniew.** (Oświata na wsi.) Właściciel majątku Radzymiński w Małym Garcu urządził na swój koszt w miejscowej szkole radjo dla swoich pracowników, z czego ludność dominjalna w godzinach wieczornych usilnie korzysta. Poza tem staraniem T. C. L. wykłada się w szkole dla pracowników majątku rozmaite czasopisma i ilustracje, tak, że ludność po całodziennej pracy znajduje miłą rozrywkę. (x.)

— * **Lidzbark.** (100 lat życia.) Sto lat życia ukończył w tych dniach mieszkaniec naszego miasta Marcin Stybor. Jest on najstarszym mieszkańcem powiatu brodnickiego. Sędziwy solenizant otrzymał w dniu swych urodzin z rozmaitych stron cenne upominki. Żona Jubilata liczy lat 94 i cieszy się tak, jak jej małżonek czerstwem zdrowiem. (x.)

— * **Chełmno.** (Z ruchu budowlanego.) Miasto nabyło w tych dniach od firmy „Rolnik" śpichrz przy ul. Rycerskiej. Ubikacje parterowe zamierza się przebudować na halę dla sprzętów straży ogniowej, zaś ubikacje na I i II piętrze na mieszkania robotnicze. Jestto okazały gmach i projektuje się urządzić 6 do 8 mieszkań.

— (Wystawa ludowa.) Dnia 17 bm. otworzono w auli gimnazjum męskiego wystawę huculsko-zakopiańską. Eksponaty robótek ręcznych, sztuki ludowej i zdobnictwa przedstawiają się okazale. — Myśli urządzenia takiej wystawy należy przyklasnąć, budzi bowiem zamiłowanie do sztuki i strojów narodowych. (ch.)

SPORT

Boks

Niemcy — Norwegja. Ze względu na to, że czeka nas spotkanie z Niemcami w dn. 6 stycznia, podamy tu szczegółowe wyniki według kolejności wag: Fickert (N) pokonał na pkt. Olsena; Ziglarski (N) wygrał z trudem na pkt. z Roeislandem; J. Bierke (Nor.) zwyciężył wysoko na pkt. Donnera; Dobbertin (Nor.) — Bachler (N) przez poddanie się tego ostatniego po pierwszem starciu z powodu mocnego nadwyrężenia oka; Nyberg (Norw.) wygrał z Volkmarem, Leidmann (N) — z Johansenem, Figge (N) — z Thorsenem; w w. ciężkiej Neusel (N) pokonał Pedersena w drugiem starciu przez techniczne k. o.

Hokej

Reprezentacja polska otrzymała zaproszenie na Igrzyska Północy od 8 do 16 lutego w Sztokholmie. Ponieważ startujemy w mistrzostwach świata w Chamonix, które trwają do 3 lutego — nie będziemy mogli skorzystać z zaproszenia, gdyż nie zdołalibyśmy pozyskać dla naszych zawodników na tak długo urlopu. Również z tego samego powodu nie weźmie udziału w turnieju doskonała drużyna Szwecji.

Hippika

Program olimpijski nie ulegnie zmianie i będzie w dalszym ciągu składać się z trzech prób: 1. tresury konia, 2. kombinowanego konkursu (tresura, bieg na przełaj i skoki) oraz 3. skoków. Taką uchwałę powziął na swem ostatniem posiedzeniu w Paryżu Międzynarodowy Zw. Jeździecki, postanawiając równocześnie urządzać co rok w innem państwie specjalne konkursy hippiczne o charakterze mistrzostw świata; jako pierwsze miejsce obrano Lucernę.

Piłka nożna

Wędrówki graczy ten smutny bardzo objaw nietylko zresztą w naszem piłkarstwie, już się rozpoczynają. Oto np. warszawska „Polonja", w której szeregach i tak grało wielu pozamiejscowych zawodników pozyskała Malika, oraz Pazurka z Katowickiej „Pogoni".

O wejście do ligi walczą w niedzielę: „Lechja" z „Naprzodem" w Lipinach i „Ł. T. S. G." z „Ogniskiem" w Wilnie.

Różne

Komitet organizacyjny kobiecych mistrzostw świata, które odbędą się w Pradze czeskiej w przyszłym roku ustalił już program tych mistrzostw w zakresie lekkiej atletyki odbędą się: biegi na: 60, 100, 200 i 800 m, dalej sztafeta 4x100 m, 80 m przez pł.; skoki wdal i w wyż; rzuty: kulą, dyskiem, oszczepem. Ponadto przewiduje się spotkania w piłce ręcznej hazenie tennisie, pływaniu, szermierce itd.; spodziewany jest udział następujących państw: Anglja, Austrja, Estonja, Czechosłowacja, Francja, Jugosławja, Kanada, Niemcy, Polska (już zgłoszona), Szwajcarja, Szwecja, Włochy i Stany Zjednoczone, które mają **wysłać ponad ponad 40 zawodników.**

Tennis

Zmianę w regulaminie rozgrywek o Puhar Davisa zaproponowała specjalna komisja. Wedle tej propozycji Europa miałaby być podzielona na dwie strefy — południową i północną, przyczem członkowie tej ostatniej walczyliby na jesieni ze względu na fakt późniejszego dochodzenia do formy z powodu warunków klimatycznych. W końcowych rozgrywkach miałyby prawo brać każdorazowo wszystkie państwa tylko jednej strefy, oraz ćwierćfinaliści drugiej na zmianę, aby uniknąć przeciążenia. Projekt wejdzie w życie w razie aprobaty większości członków prawdopodobnie w 1931 roku.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Pan Twardowski" We środę, 27 bm stale wyprzedana „Hrabina Marica" z pp Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim; kapelmistrz p. Leszczyński.

W czwartek premjera opery Różyckiego „Casanova" z pp.: Bojar - Przemieniecką, Fedyczkowską, Fontanówną, Kisielewską, Krzyształowicz, Majchrzakówną, Nochowicz, Barańskim, Czekotowskim, Drabikiem (tytułowa), Gruszczyńskim, Karpackim, Klichowskim, Raczkowskim, Romanowiczem, Sendeckim, Syroczewskim i Wiśniewskim, kierownictwo muzyczne dyr. Wojciechowskiego, reżyserja p. Urbanowicza, balet układu p. Statkiewicza, nowa wystawa art. mal p. Jarockiego. Na premjerze będzie obecny kompozytor.

„Halka", opera Moniuszki, ukaże się na przedstawieniu popołudniowem po cenach zniżonych w niedzielę 1 grudnia.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś premjera granej obecnie w całej Polsce z nadzwyczajnem powodzeniem, głośnej komedji J. Szaniawskiego „Adwokat i róże", która niewątpliwie i w Poznaniu cieszyć się będzie dużem powodzeniem.

W piątek wraca na repertuar pyszna komedja K. Dunin - Markiewicza i M. Fijałkowskiego „Miłość czy pięść". W sobotę i niedzielę „Adwokat i róże". W niedzielę po południu po cenach zniżonych po raz 123 „Maman do wzięcia" A. Grzymały - Siedleckiego".

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś po raz drugi świetna komedja Verneuil'a p. t „Azais" z gościnnym występem największego artysty K. Junoszy-Stępowskiego w niezrównanej roli barona Würtza. Wczorajsza premjerowa publiczność gorąco oklaskiwała przy otwartej kurtynie naszego utalentowanego gościa, który w roli barona Würtza stwarza tyle przekomicznych sytuacyj, że publiczność wybucha niepowstrzymanym śmiechem. Obsadę stanowią pp. Jerzmanowska, Trojanowska, Żeromska, Bystrzyński, Płonka-Fiszer, Smoczyński, Mazanek i Tylczyński Reżyserja p. dyr. Rudkowskiego, dekoracje Al Kobrynia.

Dania Darling, fenomenalna 7-letnia tancerka, nasza słynna rodaczka, wystąpi po raz drugi **w niedzielę, 1 grudnia, o 12, w sali teatru „Słońce".** Dania Darling na drugim występie w Poznaniu wykona program, częściowo zmieniony, obejmujący tańce: klasyczne, ludowe, amerykańskie, holenderskie, charakterystyczne, ekscentryczne i wschodnie. Atrakcją występu będą znowu wykonane z niebywałym rozmachem i brawurą tańce polskie. Ze względu na olbrzymie zainteresowanie pożegnalnym występem Danusi Darling, na który już znaczną część biletów zamówiono — uprasza się P. T. Publiczność o wcześniejsze zakupywanie biletów w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38. zw 20 438

III. koncert symfoniczny Filharmonji Poznańskiej odbędzie się w przyszłą **niedzielę, dnia 1 grudnia w południe, o godzinie 12,** w Auli Uniwersytetu. Program niedzielnego koncertu przedstawia się bardzo interesująco, bowiem oprócz utworów orkiestrowych, wykonane zostaną dwie kompozycje na chór, sola i orkiestrę, mianowicie węgierskiego kompozytora Kodalyego „Psalmus Hungaricus" oraz Sternickiej-Niekrasz fragmenty z „Oratorium". Jako soliści biorą udział pp. Fedyczkowska, Barańska i Heising, chóry „Koła Śpiewackiego Polskiego" i im „Chopina" Orkiestra wykona Honeggera poemat symfoniczny „Chant de Joie" P. Jan Rakowski odegra Hindemitha koncert na altówkę. Koncert ten dotąd w Polsce nie wykonany, słynie z olbrzymich trudności technicznych Koncertem dyryguje Stanisław Wiechowicz. Sprzedaż biletów u p. Szrejbrowskiego, ul Gwarna 20. zw 20 339

Koncert Emmy Matouskowej i Gertrudy Konatkowskiej

(organiz. dyr. koncertów Rozmarynowicza)

Jak już donosiliśmy pp. konsulowa Emma Matouskowa sopran i prof. państw. konserwatorjum Gertruda Konatkowska fortepian, wystąpią własnym koncertem we wtorek, dnia 3 grudnia wieczorem, o godzinie 8, w Auli Uniwersytetu. Artystki które zaproszone zostały na jeden z wielkich koncertów w Pradze, odniosła niebywały sukces artystyczny przy wyprzedanej sali. O pp Konatkowskiej jak i p. Matouskowej prasa wyraża się z największym zachwytem, co zapewniło drugi występ w tym sezonie, p. Matouskowa, która rozporządza pięknym i wielkiej sile brzmiącym sopranem, odśpiewa pieśni Dvoraka, Smetany, Paderewskiego, Szymanowskiego, Różyckiego i innych, p. Konatkowska odegra m. in Beethovena Fantazję op. 77, Ravela Toccatę i Cassado Alhambre, które to utwory usłyszymy po raz pierwszy w Poznaniu. Sprzedaż biletów na ten wysoce artystyczny koncert u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20 — Telefon 56-38. zw 20 340

Teatr Wielki

DZIŚ — „Pan Twardowski", balet Różyckiego.

Środa, 27 11. „Hrabina Marica", operetka Kalmana.

Czwartek, 28. 11. „Casanova", opera komiczna Różyckiego (premjera).

Piątek, 29. 11. „Tatry", balet-opera Nowowiejskiego.

Sobota, 30. 11. „Casanova", opera komiczna Różyckiego.

Niedziela, 1 12. o godz. 15 „Halka", opera Moniuszki. (Ceny zniżone).

Niedziela, 1. 12. wiecz. „Hrabina Marica", operetka Kalmana.

Poniedziałek, 2. 12. „Casanova", opera komiczna Różyckiego.

Wtorek, 3. 12. „Klejnoty Madonny", opera Wolf-Ferrari'ego.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski

DZIŚ — „Adwokat i róże". (Premjera).

Środa, 27. 11 „Adwokat i róże".

Czwartek, 28. 11 „Adwokat i róże".

Piątek, 29. 11. „Miłość czy pięść".

Sobota, 30. 11. „Adwokat i róże".

Niedziela, 1. 12. o godz. 15 „Maman do wzięcia". (Ceny zniżone).

Niedziela, 1. 12. „Adwokat i róże".

Poniedziałek, 2. 12. „Miłość czy pięść".

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Azais". Gościnny występ Junoszy - Stępowskiego.

Środa, 27. 11. „Azais". Gościnny występ Junoszy-Stępowskiego.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

TEATR WIELKOPOLSKI
pod dyr Bol Brzeskiego
„Bolesław Śmiały"
Stanisława Wyspiańskiego.
27. listopada — Kościerzyna.

Przez szubkę

Nic nie ginie

Ktokolwiek myśli, że jestem przeciwnikiem Temidy vulgo sądów wszelkiego rodzaju, w grubym jest błędzie. Odmawiam wprawdzie kogo mogę od pieniactwa, od włóczenia się po sądach, ale czuję do tej instytucji respekt należyty i wiem, że w razie potrzeby sądy nasze działają szybko i stanowczo.

Pewien pan (nawet z Poznania) miał sposobność dowodnie przekonać się o tem.

A było to tak. Jakoś w przejeździe znalazł się ów pan na stacji w Wilnie. Przesiadał z pociągu na pociąg z licznemi pakunkami. W tłoku i zamieszaniu zginęła mu teczka. Trochę w niej było papierów, zapasów podróżnych, gazet — łączna wartość trzydzieści — niech stracę — czterdzieści złotych.

Trzeba trafu, że nawinął się policjant i poszkodowany użalił się przed nim.

— To się załatwi. Teczka nie ma prawa zginąć.

Posterunek, zeznania, protokulik, nazwisko, imię ojca matki, żony, dzieci, dokładny adres, opłacane podatki, przeciętne dochody, stan posiadania? Szybko, sprawnie — następnym pociągiem pojechał ów pan do Poznania.

Po miesiącu dostaje wezwanie do sądu w Wilnie.

— Jakaś omyłka! — powiada. I nic.

Po kilku dniach — drugie wezwanie. Za niestawienie się na sprawę — kara dwadzieścia złotych, następny termin wtedy i wtedy, w razie niestawienia zostanie sprowadzony przez policję.

W wielkim strachu jedzie biedak do Wilna. Z przerażenia zamiast na godzinę 14 zjawia się w sądzie o 4-tej. Wyjaśnienia, wymówki, prośby. Wreszcie w drodze wyjątku sąd wzywa go przed swe oblicze.

— Za dwukrotne niestawienie się na termin nakłada się karę 520 złotych. Po zbadaniu okoliczności łagodzących zmniejsza się ją do 120 złotych.

— Ale za co? Ale o co chodzi?

— Sąd przystępuje do rozpatrywania sprawy teczki, która zginęła panu itd.

Oto jest sprawność, oto sprawiedliwość! Nic ci, człowieku, nie zginie bezkarnie..."

— Po przesłuchaniu świadków i zbadaniu sprawy sąd stwierdza, że wymieniona teczka się nie znalazła.

— Ale nie zginęła! Została utrwalona w aktach naszych sprężystych sądów.

X. Awery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ZAPISKI REGJONALNE

PIĘKNA KSIĄŻNICA KAPITUŁY W GNIEŹNIE

Pod tytułem „Bibljoteka kapitulna w Gnieźnie" wydał ks. Leon Formanowicz świeżo pracę źródłową o księgozbiorze, który należy wraz z krakowską kapitulną bibljoteką do najstarszych w Polsce. Dziwnem zrządzeniem losu, to samo dzieło, znajdujące się w jednym rękopiśmiennym egzemplarzu w Krakowie, zaś w drugim w Gnieźnie, stało się podstawą i punktem wyjścia przy badaniu dziejów obu bibljotek. Jest to zbiór prawa kościelnego z końca XI lub początku XII. w. t. zw. „Collectio Tripartita", przypisywany znakomitemu francuskiemu biskupowi Iwonowi z Chartres. Na kodeksie krakowskim dopisano inwentarz skarbca i bibljoteki kapitulnej z r. 1110, więc coś w rodzaju katalogu z tak odległej i zamierzchłej przeszłości; gnieźnieński rękopis nosi zapiskę „Liberi s. Adalberti episcopti et martiris", co oznacza, że był własnością kościoła św. Wojciecha, czyli katedry metropolitalnej. Otwiera się stąd szerokie pole do wniosków nietylko w kierunku wyposażenia naszych kapitulnych bibljotek, lecz także na interesujące tematy inne, np. jakich podręczników prawa używało wtedy polskie duchowieństwo oraz jak żywe istniały związki w kulturalnej dziedzinie między Polską a Francją, skoro świeży, ledwie wykończony rękopis francuskiego pochodzenia wędrował zaraz do naszej ojczyzny.

Bibljoteka kapitulna w Gnieźnie wzbogacała się z biegiem czasu obficie dzięki darom i zapisom; w drodze kupna nabywano książki tylko wyjątkowo. Ofiarodawcami bywali arcybiskupi i kanonicy gnieźnieńscy, których nazwiska i przedmiot darów zebrał skrzętnie autor bądź z wiadomości rozproszonych po źródłowych wydawnictwach, bądź z badania samych ksiąg, na których widnieje nieraz herb, cyfry lub exlibris właściciela. Co do treści były to dzieła prawne i teologiczne, ewangeljarze, mszały, antyfonarze, graduały, pontyfikały, brewjarze itp. Niektóre z nich, przechowane do dziś, są ozdobione wspaniałemi minjaturami, o czem wyobrażenie dają świetnie wykonane reprodukcje, które w liczbie 5 stanowią prawdziwą ozdobę omawianej rozprawy.

Niestety obok nabytków bywały i straty; nieuchronna to pozycja w historji każdego księgozbioru. Niefortunne pomieszczenie, pożary, najazdy wrogów i połączone z tem grabieże sprawiły, że wielu cennych dzieł wymienianych w źródłach niema obecnie. Ginęły też książki przez niesumienność wypożyczających. Stąd znający owe słabości ludzkiej natury arcybisk. Skotnicki wypisuje na swej Biblji groźbę klątwy na tego, coby kodeks sobie przywłaszczył, zaś kanonik Kicki legując książki katedrze dodaje zastrzeżenie, zabraniające wypożyczania inaczej niż za wysoką kaucją.

Dziś liczy bibljoteka stokilkadziesiąt rękopisów i około 20 000 druków, wśród których inkunabułów 250, zaś poloniców z XV i XVI. w. 330. Wiele z nich nie jest wyzyskanych bibljograficznie ani u Wierzbowskiego, ani u Estreichera.

Katalog rękopisów po wiek XVI. opracował przedwcześnie zmarły, a tyle zasłużony ks. Tadeusz Trzciński, katalog bibljoteczny dał w r. 1877 znakomity historyk arcybiskupów, prałatów i kanoników gnieźnieńskich ks. Jan Korytkowski. Pełne wyobrażenie o gnieźnieńskim księgozbiorze da jednak dopiero nowy, już rozpoczęty katalog, który opracowuje w sposób umiejętny autor omawianej rozprawy.

Praca to szczupła rozmiarami, lecz w treść niezwykle obfita, praca w całem tego słowa znaczeniu źródłowa, bo oparta na mozolnych poszukiwaniach i badaniach, praca przynosząca nowe zdobycze dla dziejów jednej z najdostojniejszych i najdawniejszych naszych bibljotek i dzięki temu wypełniająca całą jedną kartę dziejów naszej kultury. Ks. Formanowicz, wielkiej miary znawca w zakresie przedmiotu, pracownik władający świetnie metodą naukową jest zarazem miłośnikiem powierzonego jego pieczy księgozbiorze i to zamiłowanie daje się wyczuć poprzez karty pracy.

Dr. T. S.

Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z Polskiego Tow. Fizycznego. Oddział krakowski odbył posiedzenie zwyczajne z referatem dr. A. Skąpskiego n t.: „O dwóch modyfikacjach wodoru na tle nowoczesnej teorji budowy atomów" oraz z demontracją przyrządu Milfaua do ujawniania torów cząstek alfa. (nk)

Polskie Tow. Przyrodników im. Kopernika. Oddział lwowski odbył posiedzenie naukowe z odczytem prof. dr. J. Czekanowskiego pt.: „Rekonstrukcje przeszłości na podstawie zjawisk współistniejących. (nw)

„Sagi estońskie". Pod tym tytułem wydała w Krakowie p. Kazimiera Zawistowicz pracę o podaniach estońskich Jest to pożyteczne dziełko, które wzbogaca nasze wiadomości o kulturze ludów fińskich. (T. Gr.)

LITERATURA

Rozprawa o Słowackim. Młoda badaczka poznańska p Anna Dziembowska wydała nakładem Poznańskiego Tow. Przyjaciół Nauk rozprawę p. t „Zagadnienie zła u Słowackiego". Autorka zaczyna od historycznego zarysu tego problemu i rozpatruje pogląd nań Słowackiego. Wykonanie pracy dowodzi dobrego wyszkolenia i przynosi rozwiązanie problemu nader doniosłego. Prof. Sobeskiemu, jako kierownikowi seminarjum filozoficznego, można najgoręcej pogratulować świetnego sukcesu pedagogicznego. (T Gr.)

Listy miłosne Disraeli'ego. Korespondent londyński (z. gr.) pisze nam: Pojawiły się dwa tęgie tomy zawierające korespondencję Lorda Beaconsfield'a (Disraeli'ego) z hrabiną Chesterfield i hr Bradford. Pisał je głośny polityk po przekroczeniu lat... 70-ciu. Listy te rzucają sporo światła na postać Disraeli'ego, równocześnie zaś wielce nudzą współczesnego czytelnika, zdradzając często starczą gadatliwość.

TEATR

Nowy Molnar w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: Jednym z kasowych autorów dla publiczności warszawskiej był zawsze Molnar. Powodzenie „Olimpji", którą wystawił niedawno dr. Szyfman w Teatrze Polskim, zachęciło do konkurencji teatry miejskie, które zakupiły najnowszą sztukę Molnara pt. „Raz, dwa trzy", wystawioną świeżo w Wiedniu i Budapeszcie". (tw)

Teatr polski w Paryżu zorganizowany i utrzymywany od lat sześciu przez Towarzystwo miłośników sceny polskiej po zaczęciu sezonu „Ślubami Panieńskimi" wystawił obecnie „Szczęście Frania" Perzyńskiego oraz „Legendę o oczach Chrystusa" Tadeusza Żeromskiego.

KRAJOZNAWSTWO

Wycieczki krajoznawcze na Pomorze i do Beskidów. Z Warszawy piszą nam: Polskie Tow. Krajoznawcze urządziło dwie ciekawe wycieczki. Obu przewodniczył dr. Mieczysław Orłowicz. Pierwsza trwała 2 dni i zwiedziła wody w okolicach Bydgoszczy, korzystając z zaproszenia p. inż. St. Tychoniewicza, inspektora tamtejszych Dróg Wodnych. Wycieczce tej towarzyszył znany fotograf - krajoznawca p. Henryk Poddębski; zdjęcia jego posłużą do propagandy piękności tych okolic. Wycieczka ma być powtórzona na większą skalę w maju lub w czerwcu.

Druga wycieczka trwała 3 dni. Zwiedzono mimo niepewnej (jak zwykle w górach) pogody kilka szczytów i schronisk po czeskiej stronie Beskidów Śląskich. Głównym jednak celem było zwiedzenie nowo zbudowanego schroniska turystycznego na szczycie Kozubowej koło Jabłonkowa. Wycieczce, w której brało udział 6 osób towarzyszył prezes Polskiego Towarzystwa Turystycznego w Orłowej, p inż. Władysław Wójcik. (J. Mł.)

VARIA

„Zaryglowana" bibljoteka. Z Warszawy piszą nam: Przed paroma miesiącami kierownictwo warszawskiej bibljoteki uniwersyteckiej objął dawny dyrektor bibljoteki w Wilnie, dr. S. Rygiel. W ten sposób położono kres dotychczasowemu interregnum, które dla bibljoteki było wcale niepożądane. Nowy dyrektor wziął się energicznie do pracy na nowym terenie, zaczął zaś — od generalnego remontu. Remont ten — oddawna potrzebny — rozpoczął się jednakże dość późno, bo dopiero w drugiej połowie feryj akademickich; zakończenie jego przewidywano na połowę września. Tymczasem sprawa nie poszła tak łatwo, gdyż jeszcze w chwili obecnej — w półtora miesiąca po rozpoczęciu roku akademickiego — remont ten trwa wciąż jeszcze i niema widoków na to, by skończył się przed Nowym Rokiem. Oczywiście wypożyczalnia i czytelnia jest i jeszcze czas pewien będzie zamknięta — „zaryglowana", jak zaczęli żartem mawiać jej dawni bywalcy oraz zastępy nowozapisanych studentów, wprost rozpaczające, że nie mają dostępu do ważnego źródła wiedzy. W bibljotece powszechnej przy ul. Koszykowej zapanował teraz ścisk nieopisany. (J. B.)

KILKA SŁÓW O CIEKAWYCH SŁOWACH

Nasze pieszczotliwości — Zdrobnienia i ich treść uczuciowa — „Moja śliczna kota" — „Mój złoty malcu!" — Jak jest u Francuzów — Czemu Renan nazywał Józefinę Józefem — Kłopoty p. Schoella z imionami z „Chłopów" — Optymizm i pesymizm.

Treść poszczególnych zeszytów „Języka Polskiego", z których na tem miejscu od czasu do czasu zdaję sprawę, nie jest zawsze jednako ciekawa dla szerszych kół wykształconych, nie może być taka — z tem większą satysfakcją będą czytane zeszyty tak ciekawe jak ostatnie dwa. W zeszycie trzecim znajdzie np. czytelnik piękną rozprawkę wspominanej już nieraz na tem miejscu językoznawczyni p. A Obrębskiej p t „Technika spieszczeń w dzisiejszej polszczyźnie" Chodzi tu o t. zw. zdrobniałe wyrazy czyli z łacińska deminutywne, które właściwie nie są żadnemi zdrobnieniami, ale poza swoją treścią wyobrażeniową mają wyrazić silny akompanjament uczuciowy, jak np. staropolskie „Dzirżko", dzisiejsze „Stasio", „wujko", „stryjcio" itp Jak wyrazy wogóle i te tracą z czasem na ekspresywności, szarzeją, blakną, wycierają się, wyświechtają, powiedzmy krótko: automatyzują się i oto zachodzi potrzeba dysautomatyzacji, zachodzi potrzeba stworzenia nowej formy dla starej treści. Autorka zwróciła na te procesy czujną uwagę i zaprezentowała nam znamiona formalne niektórych spieszczeń, świeże o tyle, że jako postaci pieszczotliwych nie notują ich jeszcze dzisiejsze gramatyki polskie. Więc spieszcza się rzeczownik męski zmieniając jego rodzaj gramatyczny za pomocą przyrostka żeńskiego: „moja śliczna kota", „moja psa" etc., i znowu zmieniając żeński na męski jak w cytowanym przez autorkę liście, pisanym przez kobietę również do kobiety, do pewnej Janiny: „Jaśku złoty!!... że mnie przyjąłeś" etc. Ten sam efekt osięga się zmianą końcówki przypadkowej np „mój złoty malcu!", „mój miły bobasu!" etc zamiast: „malcze", „bobasie" etc., a także zmianą liczby np. „skarby moje!", „syny najmilsze!" (zwracając się do dziecka) etc.

Profesor Un. Jagiellońskiego, wybitny romanista St. Wędkiewicz w dłuższym artykule zamieszczonym w zeszycie 4-tym tegoż pisma, nawiązując do artykułu p. Obrębskiej, przytacza parę uzupełnień i kilka analogij z języków romańskich, przedewszystkiem z francuskiego, gdzie np. bardzo pospolity jest sposób spieszczania imienia przez zmianę jego rodzaju gramatycznego, na co prof. Wędkiewicz przytacza szereg przykładów ze współczesnej powieści francuskiej; przyczyny takiej zmiany rodzaju są zresztą czasami innego porządku — Renan swoją służącą Józefinę nazywał „Joseph", dlatego, aby mieć złudzenie, że ma lokaja". Podkreśla też prof. Wędkiewicz skłonność do spieszczania w językach słowiańskich, co też „podpadło" tłumaczom z tych języków. Franck L. Schoell, tłumacz „Chłopów" Reymonta, opowiada, że polskie imiona własne „dekoncertują czytelnika francuskiego, który nie rozpoznaje jednej i tej samej osoby pod dwoma lub trzema różnemi imionami". Dodaje też Schoell do swego przekładu trzystronicowy petitem drukowany wykaz ważniejszych polskich imion własnych i ich deminutywów.

Zwraca też Wędkiewicz uwagę na to, że pieszczotliwe skracanie imienia do pierwszej zgłoski, pospolite w języku angielskim np. Fred (derick), Nat (haniel), w polskim jest, zdaje się, rzadkie np. pani Zu (la) w komedji Kaweckiego „Para nie para". Częściej skraca się w ten sposób nazwiska rodowe np Chrzan (owski), Wyczół (kowski) etc Porusza też Wędkiewicz zmianę imienia pierwotnego na inne — ale tu dołączają się motywy niejednokrotnie inne natury mistycznej czy estetycznej. Ale dość tych próbek strawy, która jest smakowitą, jak sam czytelnik będzie musiał przyznać, gdy oba artykuły od deski do deski przeczyta.

Ciekawą jest rozprawka p. M. Altbauera „O błędach ortograficznych i gramatycznych w zadaniach polskich Żydów przemyskich", nietyle dla swej właściwej treści, mogącej zainteresować tylko fachowców, ile dla uwag wstępnych. Czytelnika pouczą one, że Żydzi przybyli do Polski z dwu stron: ze Wschodu (we wczesnem średniowieczu) i Zachodu (w późniejszym okresie) głównie z Niemiec, i że Żydów wschodnich językiem potocznym był zrazu, do połowy może w. XVI-go, język polski, który ustąpił niemieckiemu żargonowi większości Żydów zachodnich Interesujące są dwa drobiazgi: K. Nitscha etymologja przymiotnika „perkaty" (nos), który autor wywodzi od „perki"; „ziemniaka", i J. Birkenmajera i K. Nitscha próba wyjaśnienia zwrotu niezbyt dawnej daty „perskie oko", wyjaśnienia nie przekonywującego, wyzywającego do dalszych prób. Profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego J. Rozwadowski uczczony niedawno księgą pamiątkową nestor polskiego językoznawstwa w artykule „Pesymizm i optymizm wobec polskiego językoznawstwa", zastanawia się nad stanem jego obecnym i nad widokami na przyszłość Podsumowując rozważania, nie chcę twierdzić, że w przyszłość patrząc, możemy się oddać tylko optymizmowi, a w przeszłości wszystko skłaniało do pesymizmu. — „Nie — mówi — pesymizm i optymizm to nierozłączni towarzysze, to luzujące się nastroje prądu życiowego, które były, są i będą; a wahanie się między niemi, to jeden z objawów zasadniczo biegunowej struktury naszej psychiki, węzła między jednostką a wszechświatem".

Niewiele rządków wyżej wahnęło się prof. Rozwadowskiemu pióro mocno ku biegunowi optymistycznemu: „Chwila zapewne niedaleka — pisze — kiedy lingwistyka, dźwignąwszy się dumnie sama, pomoże do pogodzenia nauk przyrodniczych z humanistycznemi, a raczej stanie się nowym etapem samowiedzy ludzkiej". U uczonego, który dokładnie jak rzadko kto przejrzał obszary i zbadał głębie swojej nauki, pesymizm czy skrajny nawet optymizm wyżej zacytowanego wyrzeczenia ma w każdym razie grunt pod sobą. Natomiast nie można wyjść z podziwu nad lekkomyślnością także uczonego wielkiego, ale przyrodnika, fizyka, który w swoim „Grundriss der Naturphilosophie" śmiało prorokuje, że praca językoznawców „okaże się w przyszłych wiekach tak samo niepojęcie bezcelową, jak nam dzisiaj wydaje się bezcelową scholastyka wieków średnich". Zacytowałem tę nieuprawnioną i nieuzasadnioną zresztą zgoła opinję, by tem wyżej wynieść naukowy płodny zawsze w skutki optymizm.

Oba zeszyty mieszczą jeszcze szereg ciekawych artykułów i przyczynków, na których streszczenie brak już miejsca, a zawierają też odpowiedzi od redakcji w różnych kwestjach językowych, między innemi w sprawie jak mówić: „personel, personal, czy personal".

Dr. Edward Klich.

Poznań.

PISMA NADESŁANE

„Tęcza". Zeszyt 47. Treść: Od Redakcji. — J. Drobnik: „Śniedź na bronzie". — J. Wiktor: „Strzępy". — O. Bielski: „Koledzy szkolni Sienkiewicza". — J. Koller: „Śmierć salonu". — M. Loret: „Marysienka i Sobiescy w Rzymie". — J. Frydrychewicz: „Z życia mrówek". — A. Słonczyńska: „Las". — Dr. Gyp: „Nowoczesne metody wykrywania przestępstw". — Dr. T. Węclewski: „Z antologji dawnej poezji greckiej". — Wł. L.: Cenne dzieło o teatrze". — Światłocienie — Życie teatralne. — E. Kozikowski: „Z wystaw". — Wśród książek. — Wśród czasopism. — Świat wczoraj, dzisiaj, jutro. — Powieść i nowela. — Praktyczna lekcja angielskiego. — Rozrywki umysłowe. — Okładka „Zaduma" Leli Pawlikowskiej.

„Scena Polska". Zeszyt 22. Treść: J. Frühling: „Chaos". — H Liński: „Czy krytyk powinien bywać na próbach". — J. Chodecki: „System Stanisławskiego". — Aktor i autor (ankieta): Opinja Wojciecha Brydzińskiego. — „Wybitny krytyk o teatrach amerykańskich" — Z. Dromlewiczowa: „Aktor teatralny w filmie". — H. N.: — „To, co się podoba". — Kronika. — Z całego świata. — To i owo. — Sprawy Z. A. S. P. — „Sergjusz Metaxian".

„Ruch Literacki". Nr. 8. Treść: A. Bar: „Michał Grabowski a Maurycy Mochnacki". — J. Mikołajtis: „Wroński — Słowacki". — S. Trojnar: „Słowo o koncepcji Boga w „Beniowskim" Słowackiego. — J. Korpala: „Brodziński i cenzura". — Recenzje. — Bibljografja. — Notatki — Kronika.

„Przegląd Graficzny, Wydawniczy i Papierniczy". Nr. 45. Treść: „Przeciw utrzymywaniu zarobkowych zakładów pracy w więzieniach". — „Monopole ogłoszeniowe". — „Przedwczesne zużywanie się czcionek". — Z chwili bieżącej. — Wiadomości z firm. — F. L. Fryze: „Ustrój prasy i dziennikarstwa w Polsce". — E. Łuniński: „Troska o wychowanie dziennikarzy" — F Mrozowski: „Bolączki reklamy prasowej w Polsce". — Notatki. — Sprawozdanie — „Sytuacja na rynku materjałów piśmiennych w Polsce". — Notatki.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Rumunja

Podczas pobytu w Polsce przybyłego na P. W. K. rumuńskiego ministra handlu p. Madgearu powstała myśl urządzenia w Warszawie wystawy towarów, mogących liczyć na import z Rumunji do Polski. Myśl tę wcielono w życie i niebawem, 30-go b. m., wystawę otworzy p. minister Kwiatkowski. Korzystając z tej sposobności rumuński związek izb handlowych zorganizował wycieczkę swoich przedstawicieli do Polski, mającą zwiedzić większe ośrodki przemysłowe naszego kraju. Wycieczka ta przybyła dzisiaj nad ranem do Poznania. Witając ją serdecznie w murach naszego miasta poświęcamy zagadnieniu handlu polsko - rumuńskiego następujące uwagi:

Dzięki temu handlowi, w wiekach średnich, szczególnie w XIV i XV wieku, Lwów wytworzył u siebie bogaty patrycjat, który nietylko umiał dobrze pilnować swoich interesów handlowych, lecz również dobrze służyć muzom, pielęgnując nauki i sztuki, równocześnie broniąc przez wieki wschodnich rubieży Rzeczypospolitej, jako Jej najwierniejsze propugnaculum. Główną funkcją naszego kupiectwa było wówczas pośrednictwo tranzytowe pomiędzy południowym wschodem, a północnym zachodem. Do odegrania tej roli Lwów był predestynowany, dzięki 1) dogodnemu położeniu geograficznemu, 2) posiadaniu ludności, będącej amalgamatem różnych ras, z których każda wniosła swoje dodatnie rysy charakteru, swoje doświadczenie, znajomość ludzi i języków, przedsiębiorczość i zdolność, — oraz wreszcie dzięki 3) odpowiedniej polityce królów polskich.

Odzyskanie wspólnej granicy z Rumunją wskrzesza obecnie te same warunki na podłożu tych samych przyczyn przyrodzonych i nieodmiennych, które istniały przed przeszło 500 laty. Wyrazem tego jest zawarcie sojuszu z Rumunją i traktatu handlowego w r. 1921, jako jednego z pierwszych takich traktatów Rzeczypospolitej. Jednak do niedawna traktat ten pozostawał prawie tylko na papierze, a to głównie wskutek braku uświadomienia u powołanego i bezpośrednio zainteresowanego kupiectwa obu stron. Wyrazem tej dziwnej inercji są stosunkowo nikłe cefry dotychczasowej wymiany towarowej polsko - rumuńskiej; tak n. p. w r. 1928 przywieźliśmy z Rumunji za 38 milj. złotych, zaś wywieźliśmy do Rumunji za 54 milj. zł. Cyfry te pozostają w rażącej sprzeczności z wielkiemi możliwościami naszego wywozu do Rumunji i tranzytu przez nią, dalej na południowy wschód.

Niemniej szczególnie w ostatnich miesiącach daje się zauważyć obustronna chęć zacieśnienia stosunków handlowych: wizyty ministrów handlu, kilkakrotne wspólne konferencje gospodarczo - komunikacyjne, zakończone poważnemi udogodnieniami i ustępstwami wzajemnemi, nowa rumuńska ustawa celna, ułatwiająca znacznie import do Rumunji wyrobów przemysłowych polskich, pełne zrozumienie dla tych kwestyj ze strony przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych oraz kilkakrotne wizyty kupiectwa rumuńskiego budzą coraz bardziej wśród naszych przemysłowców i kupców świadomość doniosłości wzajemnej wymiany dóbr.

Krótkie informacje gospodarcze

— Bilans handlowy Czechosłowacji za m październik br. wykazuje saldo aktywne w sumie 288.000.000 koron. Wartość wywozu wynosiła 1.910.000.000 koron, wartość przywozu — 1.622.000.000 koron.

— Delegacja niemiecka do rokowań handlowych ze Szwecją opuściła Sztokholm. Rokowania dotychczas nie doprowadziły do porozumienia pomiędzy obu delegacjami.

— Rozpoczęte zostały już roboty nad elektryfikacją linji kolejowej Bukareszt—Brassow. Roboty te finansuje bank londyński Oversea Bank, oraz trust szwedzki Kreuger i Toll.

— Tegoroczna kampanja cukrowa we Francji dała duży niedobór. Aczkolwiek obszar zasiewów buraków się zwiększył, produkcja cukru w roku bież. obliczona została na 750.000 tonn, a tymczasem spodziewano się 850.000 t.

— Narodowy Bank rumuński obniżył stopę dyskontową z 9 i pół do 9 procent, zaś lombardową do 10 procent.

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ubiegłym tygodniu następująco:

	18. 11.	19. 11.	20. 11.	21. 11.	22. 11.	23. 11.
Pszenica						
Warszawa	40,00	40,00	—	41,00	41,00	—
Poznań	40,75	—	40,75	—	40,75	41,25
Lwów	39,00	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	—	—	38,00	
Żyto						
Warszawa	25,50	25,75	—	26,00	26,00	—
Poznań	26,00	—	26,50	—	27,75	28,25
Lwów	25,00	26,00	—	—	—	—
Lublin	—	—	—	—	24,00	—
Jęczmień						
Warszawa	25,50	25,50	—	26,00	26,00	—
Poznań	26,00	—	26,50	—	27,00	27,00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	—		23,50	
Owies						
Warszawa	25,00	25,00	—	25,50	25,50	—
Poznań	24,00	—	24,00	—	25,00	25,00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	—	—	22,50	—

Rozwój tendencji na rynkach zbożowych w kraju idzie po linji zwyżkowej. Jest to bezsprzecznie następstwem zarządzeń o zaprowadzeniu zwrotu cła przy wywozie, jak również wyrazem dążeń naszego rynku do wyrównania poziomu cen z ogólnoświatowemi. Rolnictwo przyjmuje zmianę tendencji z westchnieniem ulgi, jakkolwiek lęka się, iż jest to objaw przejściowy. Na trwałość pożądanego stanu rzeczy mogą zaś dopiero wpłynąć zarządzenia, których trwanie rozciąga się na dłuższy czasokres, aniżeli tylko sezonowy. Krótko obowiązujące zarządzenia mają to do siebie, że wyglądają na eksperymenty, które rolnictwo tak niechętnie widzi, gdyż doświadczyło ich ujemnych skutków wielokrotnie na własnej skórze.

Zaznaczyła się ostatnio ogólna zwyżka cen wszystkich zbóż. Najsilniej zarysowuje się ona na rynku poznańskim, wokół którego koncentruje się działalność Związku eksporterów zboża. Związek wydaje klientom, odpowiadającym wymogom zarządzenia ministerjalnego, odpowiednie kwity wywozowe, które następnie po przedstawieniu dowodu na wywiezienie danej ilości zboża realizuje się na gotówkę według norm przewidzianych przed rozporządzeniem.

Najsilniej uwydatniła się zwyżka przy życie, które w przeciągu ubiegłego okresu sprawozdawczego zyskało w Poznaniu 2,25 zł na kwintalu, w Warszawie zaś około złotego. Zwyżka dla pszenicy, jęczmienia i owsa waha się w granicach od 75 gr do 1,25 zł.

Ogólnie zwraca się uwagę, że konieczne jest pogłębienie chłonności rynku wewnętrznego przez uchylenie rozporządzenia o przemiale maksymalnym żyta. Ponadto zwracają w kołach rolniczych uwagę na niewłaściwość zaprowadzenia cła na saletrę i to w czasie kiedy rolnictwo ugina się pod nadmiarem ciężarów i w wielkiej mierze musi się wyrzekać użyźniania gruntów swoich sztucznemi nawozami.

Bydło i mięso

Na londyńskim rynku bekonów zaznaczyło się ostatnio większe ożywienie w związku z osłabieniem tempa przywozu. Podniosły się ceny na rynku angielskim dla bekonu szwedzkiego o 3 do 4 sh, holenderskiego o 2 do 3 sh, estońskiego i kanadyjskiego o 2 sh. Natomiast nadzwyczaj silnie spadła cena bekonu rosyjskiego, na który nie było nabywców. Stan zapotrzebowań na bekon rosyjski odbił się również ujemnie na cenie bekonu polskiego. Importerzy angielscy spodziewają się jednak zwyżki dla bekonu polskiego już w przyszłym tygodniu. Bekon polski notowano od 90 do 98 sh za ctr. angielski.

Nabiał

Przeprowadzona w roku bieżącym standaryzacja jaj, nie dała dotąd pożądanych wyników i jest w dalszym ciągu przedmiotem rozważań zainteresowanych kół eksportowych. Ogólna produkcja jaj w Polsce wynosi około 3 miljardów sztuk rocznie, co pod względem wartości przedstawia kwotę około 500 miljonów złotych. Jeśli chodzi o eksport, to wychodzi rocznie przez granicę około miljarda sztuk. Eksportem tym zajmuje się Związek eksporterów jaj, który domaga się nowelizacji ustawy standaryzacyjnej. Ostatnio — bo dnia 17 b. m. odbyło się specjalne zebranie utworzonej na poznańskim zjeździe eksporterów jaj rady Związku eksporterów jaj R. P., na którym omawiano szeroko potrzeby naszego eksportu.

Cukier

Międzynarodowe koła przemysłowców cukrowych zajmują się obecnie projektem nowej reglamentacji produkcji światowej cukru. Ostatnia konwencja brukselska została zgwałcona samowolnem postępowaniem producentów z Kuby, którzy wyłamali się z pod kontygentów im przyznanych i zalali Amerykę swoją produkcją, przyczyniając się tem do pogorszenia ogólno - światowej konjunktury cukrowej. Obecnie utrzymują się pogłoski, że producenci kubańscy wyrazili zgodę na podporządkowanie się ewentualnej nowej konwencji międzynarodowej, regulującej wytwórczość światową cukru.

Wiklina

Dla polskiego przemysłu wikliniarsko - koszykarskiego otwiera się na rynku europejskim wyborna konjunktura. Coraz silniejsze zainteresowanie produkcją polską ze strony najważniejszych rynków sprawia wrażenie, jakoby punkt ciężkości zamówień światowych przesunął się do Polski. Przejawia się to przedewszystkiem w rozszerzającym się coraz silniej kontakcie importerów amerykańskich i niemieckich z polską produkcją.

Brak wikliny w Europie wskutek tegorocznej posuchy stworzył pomyślne warunki dla eksportu wikliny polskiej zarówno pod względem ilości jak i ceny. Wywożono jednak małe ilości tego surowca, gdyż produkcja krajowa wyrobów koszykarskich zużywa większą część rozporządzalnych zapasów.

Manufaktura

Rynek przędzy bawełnianej jest w dalszym ciągu pod znakiem zastoju. Mnożące się protesty wekslowe wpłynęły na zastosowanie daleko posuniętej ostrożności przy udzielaniu kredytów. Na rynku przędzy czesankowej obroty są również minimalne. To samo odnosi się do surowca wełnianego. Sytuacja jest taka, że żaden z przemysłowców łódzkich nie może obecnie pracować dla magazynowania towaru tak, że poniekąd fabryki wykonują wyłącznie towar na zlecenie. Spodziewają się nawet, że już w najbliższej przyszłości przemysł łódzki zastosuje redukcję czasu pracy.

Łódzkie fabryki materjałów wełnianych zakończyły już zupełnie sezon zimowy, przygotowując się do kampanji letniej. Nieliczne tylko fabryki pracują po 6 dni w tygodniu; przeważają 3 do 4 dni pracy.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Powiększenie kapitału akcyjnego Banku Handlowego w Warszawie.** Bank Handlowy w Warszawie S. A. zwołuje na 11 grudnia rb. nadzwyczajne walne zgromadzenie akcjonarjuszów, na którem postawiony będzie wniosek o podwyższenie kapitału akcyjnego. Jak słyszymy, wniosek będzie opiewał na podwyższenie o 20 milj. zł w różnych transzach, z których pierwsza w wysokości zł. 10 milj. będzie natychmiast emitowana i ma być objęta przez bardzo poważną grupę polską. Natomiast pojawiające się wciąż wiadomości o zamierzonych fuzjach Banku Handlowego w Warszawie z innemi bankami, są zupełnie nieusprawiedliwione. Bank Handlowy w Warszawie objął kontrolujący pakiet akcyj Śląskiego Banku Eskontowego w Bielsku i tem samem będzie wykonywał kontrolę tego przedsiębiorstwa do władz którego deleguje swoich przedstawicieli.

(k) **W sprawie przywozu towarów reglamentowanych w I kwartale 1930.** Izba przem.-handlowa w Bydgoszczy komunikuje, że podania o zezwolenie na przywóz towarów reglamentowanych w I kwartale 1930 r. będzie przyjmować do dnia 9 grudnia rb. włącznie. Podania winny być składane na przepisowych formularzach, które otrzymać można w Izbie, oddzielnie na każdy artykuł i oddzielnie na towar z każdego kraju. Do składanych podań należy dołączyć fakturę, fakturę — proforma, oferty i zamówienia, ewentualnie korespondencje i innne dowody, stwierdzające istotność transakcji. Do podań mogących nasuwać wątpliwości co do rodzaju towaru należy dołączyć dokumenty, wzory lub rysunki, dokładnie wyjaśnić rodzaj towaru (odnosi się to do towarów włóknistych, technicznych, galanteryjnych itp.) W podaniach o przywóz samochodów osobowych niezbędnem jest zaznaczenie „marki" zapotrzebowanych samochodów. Każdy wniosek należy zaopatrzyć w znaczek stemplowy za 3 zł, każdy załącznik do wniosku w znaczek za 50 gr, oraz dołączyć doń opłatę manipulacyjną.

Z ZAGRANICY

(z) **Czechosłowacja wobec podwyżki ceł w Niemczech.** Pod wpływem pogłosek o dalszej podwyżce cła na zboże i słód odbywają się w Pradze narady zainteresowanych kół rolniczych i przemysłowych. W czasie tych narad podniesiono zarzuty, że Niemcy celowo odwlekając zawarcie traktatu handlowego z Czechosłowacją od szeregu lat, systematycznie podwyższają cło na te towary, które Czechosłowację interesują. Przedstawiciele rolnictwa i przemysłu zwrócili się do kół miarodajnych z żądaniem zastosowania podobnych środków wobec importu niemieckiego do Czechosłowacji. (j)

Nasiona. Sprawozdanie handlowe z dn. 25 listopada 1929 r. specjalnego składu nasion Telesfora Otmianowskiego w Poznaniu. Notowania informacyjne w zł. za 100 kg. za jakości przeciętne dominialne, nowego sprzętu, loco stacja załadowania. Koniczyna czerwona 140—160; koniczyna biała 160—215; koniczyna szwedzka 180—210; koniczyna żółta chmielowa odłuszczona 130—145; koniczyna żółta chmielowa w łuskach 60—65; inkarnatka 220—240; przelot pospolity 80—90; rajgras angielski krajowy 80—90; tymoteusz 35—40; seradela 25—28; wyka latowa 33—35; peluszka 30—31; wiczka zimowa 65—75; groch Wiktorja 46—55; groch zielony Folger 40—43; groch polny mały 36—38; gorczyca 66—72; rzepik latowy 70—77; rzepak zimowy 72—76; tatarka 30—33; konopie 70—80; siemie lniane 85—90; proso 42—48; mak niebieski 110—125; mak biały 135—145; łubin niebieski 19—21; łubin żółty 23—25.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań dnia 26 listopada 1929.

Spędzono wołów 65 buhai 189 krów 363 bydła 617 świń 1 45 cieląt 404 owiec 174 Razem 296 zwierząt.

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowemi.)

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste, wytuczone nieoprzęgane	148—156
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	134—140
Mięsiste tuczone starsze	120—126
Miernie odżywione	000—000
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	141—152
Tuczone mięsiste	134—140
Nie tuczone dobrze odżywione starsze	120—126
Miernie odżywione	110—116
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	146—156
Tuczone mięsiste	134—140
Nietuczone, dobrze odżywione	112—116
Miernie odżywione	080—090
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	148—156
Tuczone mięsiste	136—142
Nietuczone, dobrze odżywione	121—126
Miernie odżywione	100—110
Młodzież:	
Dobrze odżywione	110—116
Miernie odżywione	098—106
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	190—200
Tuczone cielęta	174—180
Dobrze odżywione	160—170
Miernie odżywione	140—150
OWCE:	
Wytuczone, pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	000—140
Tuczone starsze skopy i maciórki	126—130
Dobrze odżywione	000—000
ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	262—268
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	250—258
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	238—246
Mięsiste świnie ponad 80 kg	224—232
Maciory i późne kastraty	210—220
Świnie bekonowe	224—232

Przebieg targu bardzo spokojny.

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIĄ WSZYSTKICH GŁODNYCH!

Nowy statut opłat klimatycznych w Zakopanem

Zarząd uzdrowiskowy w Zakopanem opublikował zatwierdzony przez województwo nowy statut opłat klimatycznych, który przewiduje zasadniczą zmianę w oznaczaniu wysokości opłat, zależną od kategorji pensjonatów.

Opłata klimatyczna (taksa) wynosi w hotelach i pensjonatach pierwszej kategorji 1,50 zł od osoby dziennie, drugiej kaategorji 1 zł, trzeciej 80 gr., czwartej 60 gr.

Podobnie, powieszczenia prywatne, tzw. sezonowe mieszkania 1 zł dziennie od osoby. Od gości z poza Zakopanego, lecz w obrębie granic okręgu sanitarnego, jak np. Jaszczurówki, wynoszą opłaty, również zależnie od kategoryj, 1 zł, 75 gr, 50 gr. 40 gr dziennie, w mieszkaniach zaś sezonowych 30 gr. Dodatkowo opłaty na cele walki z gruźlicą wynoszą 2 i pół, 2, 1 i pół, 1 zł, 50 gr jednorazowo, zależnie od kategorji pensjonatu. Opłaty na regulację uzdrowiska 1 i pół, 1, 2, 1 zł, 80 gr, 50 gr za każdy rozpoczęty tydzień pobytu. Opłaty na budowę portu lotniczego 1 zł jednorazowo, bez względu na czas pobytu i kategorje pensjonatu.

RADJO

Programy radjofoniczne

Środa, dnia 27 listopada 1929 r.

Poznań (335 m) godz. **13.00** sygnał czasu; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** notowania giełdy pien. i zboż.-towarowej; godz. **14.15** komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **16.55** pogadanka francuska (wygł. p. Omer Neveux); godz. **17.15** audycja dla dzieci w wykonaniu „Wujcia Czesia"; godzina **17.45** godzina niespodzianek; godz. **18.45** nadprogram; godz. **19.05** „Silva rerum"; godz. **19.25** „Żywe iskry"; godz. **19.45** kronika „Tygodnia Radjowego"; godz. **20.05** odczyt p. t. „Świat książek" (wygł. J. E. Skiwski); godz. **20.30** akademja ku uczczeniu 30-letniego jubileuszu gen. Marjusza Zaruskiego. Wykonawcy: Stanisława Wysocka, art. T. P. (recytacje), Lech Tomczak (prelekcja), orkiestra 58 p. p. pod batutą kpt. Maksymiljana Chmielewicza; godz. **21.30** audycja wokalna p. Zofji Temnickiej (sopran). Przy fortepianie Jadwiga Komorowska; godz. **22.00** sygnał czasu — komunikaty sportowe i PAT; godz. **22.15** radjografja; godz. **22.45** muzyka taneczna z winiarni „Carlton".

Warszawa (1412 m) godz. **12.05** muzyka gramofonowa; godz. **13.00** komunikat meteorologiczny; godz. **15.00** komunikat gospodarczy; godz. **15.45** komunikat harcerski; godz. **16.15** program dla dzieci. P. Helena Talikowska wygłosi pogawędkę p. t. „Radjo Cioci Misiowej"; godz. **16.45** muzyka gramofonowa; godz. **17.15** „O ziemi Sądeckiej" — opowie p. Stanisław Lewicki; godz. **17.45** utwory Jana Straussa w wykonaniu orkiestry P. R. godz. **19.10** „Skrzynka pocztowa rolnicza; godz. **19.25** muzyka gramofonowa; godzina **19.40** rodjokronika; godz. **20.15** feljeton p. t. „Patrząc na moich chłopców" — wygł. p. Juljan Ejsmond; godz. **20.30** transmisja z Konserwatorjum. Koncert laureatów Akademji Muzycznej w Pradze; po koncercie komunikaty; godz. **22.10** „O braciach, którzy się rozeszli" — wygł. red. Zdzisław Kleszczyński; godz. **22.25** „Ostatnia fala" — wygł. red Jan Piotrowski; godz. **23.35** komunikaty PAT; godz. **23.00** muzyka taneczna z Sali Malinowej hotelu „Bristol".

Katowice (409 m) godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz. **16.00** komunikaty gospodarcze; godz. **16.15** transmisja z Warszawy; godz. **16.45** koncert gramofonowy; godz. **17.15** Olga Ręgorowiczowa: Misterjum „Nocy listopadowej" Wyspiańskiego; godz. **17.45—18.45** koncert popołudniowy z Warszawy; g. **19.10** Wieniawski: 1. Dudziarz, 2. Obertas. (Prof. J. Cetner skrzypce); godz. **19.20** Kamila Nitschowa: „Z podróży po Skandynawji"; godz. **20.05** Roman Sumowski: „Życie polskie w dawnych wiekach" — cz. III; godz. **20.30** transmisja z Warszawy; godz. **22.00** komunikaty; godz. **22.10** Tadeusz Meyerhold: „Feljeton w feljetonie"; godz. 22.25 feljeton z Warszawy; godzina **22.35** komunikaty PAT; godz. **23.00** skrzynka pocztowa w języku francuskim.

nw 480

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Gimnast. Sokół Poznań-Wilda.** Zebranie zarządu odbędzie się w środę, dnia 27 bm. o godzinie 20 u druhny Zawadkowej.

— **Oddział cyklistów „Grona Reja".** — Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w środę, dnia 27 bm. o godzinie 19,30 w lokalu kol. Tomikowskiego przy ul. Szamarzewskiego 18.

— **Stow. Młodzieży Polskiej Poznań - Łazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 27 bm. o godzinie 20 w ognisku przy kościele.

— **Trzy zebrania Zw. Pracown. Umysłowych Z. Z. P.** odbędą się w dniach 27, 29 i 30 bm. na salce zebrań w lokalu własnym przy ul. Działyńskich nr. 3 parter na lewo. Początek zebrań punktualnie o godzinie 19 (7 wieczorem). Liczny udział pożądany.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Walenty Walachowski, rolnik, 39 lat. Marjan Spychowski, bez zawodu, 26 l. Janina Kościukiewiczówna z d. Kalinowska, 24 l. Józefa Grzybowska z d. Przybylska, wdowa, 80 l. Magdalena Okruchówna 2 m. 27 d. Apolonja Urbańska, bez zawodu, 78 l. Leon Kossel, ślusarz, 55 l. Krystyna Cioromska z d. Sypniewska, 31 l. Krystyna Chmielewska 2 m. 21 d. Edward Kment, emeryt. str. sierżant, 39 l. Józef Gawlik, robotnik, 26 l. Marja Silska z d. Opończewska, 31 l. Wilhelm Herzog, czeladnik siodlarski, 69 l. Anna Krótka, biurowa, 25 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Marja Szczepaniakówna z prośbą o zdrowie, 5 zł; — Zamiast wieńca na trumnę ś. p. Marty Mendówny wdzięczny uczeń Zygmunt Twardowski 50 zł; — A. L. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą opiekę 40 zł; — L. M. z prośbą o pomyślny wynik swej sprawy 5 zł; — K. R. z podziękowaniem za doznane łaski z prośbą o zdrowie 10 zł; — Koło Rękodzielników 25 zł; — J. Witkowska 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 745,20 zł.

Na chleb św. Antoniego: A. L. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą opiekę 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 97,20 zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: A. L. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą opiekę 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 116,50 zł.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **E. Z.** Zarządzenia takiego niema i być nie może, gdyż kompetencje Rady Ministrów tak daleko nie sięgają. O artykule w tym kierunku nic nam nie wiadomo. Istnieje natomiast zarządzenie, że komornicy sądowi muszą o dokładnym czasie eksmisji zawiadamiać władze policyjne, które muszą w myśl przepisów prawnych udzielić eksmitowanym tymczasowego pomieszczenia, jeżeli eksmitowany niema się gdzie podziać. Jestto przepis w interesie porządku i bezpieczeństwa publicznego. Pora roku natomiast nie ma na egzekucję żadnego wpływu (adr. K.)

— **Stefan B. ul. Stroma.** 1. Wstrzymanie odpowiada przepisom ustawy. — Podstawa prawna: ust. z 18. 3. 1921. (Dz. U. 32 poz. 195) w brzmieniu art. 5 ust. z 4. 8. 22. (Dz. U. 67 poz. 608) który brzmi: Jeżeli miesięczny dochód, podlegający opodatkowaniu, dwukrotnie przewyższy rentę, jaka przysługuje zupełnemu inwalidzie, stopniowe obniżenie renty stosuje się z chwilą, gdy dochód osoby przewyższy rentę zupełnego inwalidy. Przy podniesieniu się dochodu o jednę piątą powyżej normy obniża się rentę w tym samym stosunku. Por. także par. 145 art. 2 rozp. M. S. Wojsk. z 10. 1. 23 (Dz. U. 20 poz. 132). — 2. Sądzimy, że skarga nie odniesie skutku. Szkoda kosztów. (adr. K.)

Depesza w samą porę.

„Daily Mail", jeden z najpoważniejszych dzienników londyńskich, zamieścił ostatnio następującą autentyczną i ciekawą historyjkę: „Co powinien zrobić człowiek, który nagle otrzymuje telegraficzną wiadomość, że jego ubóstwiana narzeczona zrywa z nim i wychodzi zamąż za jego największego wroga? zw 20 428/9

Tylko znajomość psychologji narzeczonej i decydujące działanie uratowało młodego Amerykanina w podobnej sytuacji. Narzeczona jego, bawiąca chwilowo w Londynie, zawiadomiła go, że ma starającego się o nią Anglika i że data ślubu z nim już jest postanowiona. Mądry młodzieniec, nie tracąc jednej chwili czasu, wysłał do niej natychmiast następujący kablogram: „Nie czyń nic, dopóki mnie nie zobaczysz **w nowym garniturze**".

Depesza sprawiła wrażenie. Narzeczona była nią tak wzruszona, że zerwała z Anglikiem i powróciła uszczęśliwiona do swego Amerykanina.

Nic dziwnego — taka depesza...

Tyle dziennik londyński. Istotnie, znajomość psychologji, bystra orjentacja i szybkie, zdecydowane działanie to warunki powodzenia w życiu, to argumenty zawsze przekonywujące kobietę, którą się kocha. W tym wypadku **nowy garnitur** był tem magicznem słowem, za pomocą którego sprytny i przewidujący Amerykanin odzyskał swoją narzeczoną. Sądzić, należy, że i nasi młodzi panowie wykażą taką samą znajomość psychologji i takie same zdecydowane działanie, o ile naturalnie — wzorem tych licznych już tysięcy — ubierają się u **EDMUNDA RYCHTERA.** Mogą wówczas być spokojni o swe narzeczone. Kobieta przywiązuje się do mężczyzny, który wykazuje takie zalety jak dobry gust i elegancję. A **nowy garnitur** z firmy EDMUND RYCHTER, jest tych zalet najpiękniejszym wyrazem. Radzimy więc zwiedzić magazyny firmy Edmund Rychter w Poznaniu przy ul. Fr. Ratajczaka 2 i ul. Wrocławskiej 14 i 15, celem przekonania się o prawdziwości powyższego.

EMES.

CZEKOLADA DESEROWA
WEDLA
NIEPORÓWNANA
Pp 5793-62,271

Dnia 25. b. m., zmarła w Morawsku, po krótkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza matka, babka i prababka, ś. p.

Ludwika z Goździewskich Widelicka

Pogrzeb odbędzie się w Środzie, dnia 28. b. m., o godzinie 10,30 z kaplicy cmentarnej po odprawionej tamże mszy św.

W ciężkim smutku pogrążona

rw 7829 **rodzina.**

Dnia 23 b. m., o godz. 8,30 wieczorem, zasnęła w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa, nigdy niezapomniana żona, nasza najukochańsza córka, siostra, szwagierka, bratanka, siostrzenica, kuzynka i ciocia, ś. p. dw 2994

Janina z Kalinowskich Kościukiewiczowa

przeżywszy lat 24. Pogrzeb odbędzie się w środę, 27 b. m., o godz. 2,30. z domu żałoby przy ul. św. Marcin 22, na cmentarz przy ul. Bukowskiej.

Msza św. żałobna odbędzie się nazajutrz o godz. 7 rano, w kościele św. Marcina.

W ciężkim nieutulonym smutku pogrążeni
mąż, matka i rodzeństwo.

Poznań, Prużana, Berlin - Grünnigfeld.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjał" Poznań Towarowa 25. tel. 31-80.

Serdeczne podziękowanie

wyrażamy wszystkim Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym, którzy oddali ostatnią przysługę, złożyli wieńce i przesłali słowa pociechy z powodu zgonu, ś. p. dw 2995

profesora Olecha Stelmachowskiego

dyr. Towarzystwa Robót Inżynierskich „Tri".

W szczególności dziękujemy: Wielebnemu Duchowieństwu, Panu Prezydentowi Cyrylowi Ratajskiemu, Staroście Begalemu, Kuratorowi Chrzanowskiemu, Prezesowi Zakrzewskiemu, hr. Edwardowi Mycielskiemu z Wrześni, Dyr. Kozielskiemu, Inż. J. Arkinowi z Warszawy. Dr. Schmitzkowi z Krakowa, Dr. Kuttenowi, Radzie Nadzorczej, Zarządowi, Prokurentom, Urzędnikom, Robotnikom „Tri", Pracownikom Zakładów i Warsztatów „Tri" w Strzelnie Bydgoszczy, Gdyni i t. d., Radzie Nadzorczej „S. A. B." w Gdańsku, Współpracownikom „Rudnik", Towarzystwu Centrocement oraz Portland - Cement, Zarządowi i Radzie Zjedn. Cem. Firley w Warszawie, Centrali Gospod. Przed. Bud. w Warszawie, Tow. Societe Generale d'Entreprises w Paryżu, Tow. „Lebrun", Societe Anonyme des Ateliens Nimez — les Mons, Tow. Lubiński w Warszawie, Tow. Budowlan. i Meljoracyjnemu w Warszawie, Bankowi Rolnemu, Tow. „Tehag" w Katowicach, Bankowi Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu i t. d.

Poznań. **Synowie i rodzina.**

W poniedziałek, dnia 25 listopada 1929 r., zakończył swój zbożny, pracowity żywot, opatrzony Sakramentami św., w 88 roku życia, nasz ojciec, brat, teść i dziadek, ś. p.

Szymon Płoszyński

Eksportacja zwłok i pogrzeb z domu żałoby na cmentarz parafjalny w Mogilnie w czwartek, 28 bm. o godz. 9.30.

dw 2981

Rodzina.

Wiecanowo, Ślesin, Jarocin Samsieczno.

Ś. p.

Łucjusz Hoffmann

kierownik gorzelni

opatrzony Sakramentami św., zasnął dzisiaj w Bogu. Przez Swoją pracowitość i prawość charakteru był dla nas zawsze wzorem i pozostawił po Sobie niezatartą pamięć.

Administracja Dóbr Siernickich.

Sierniki — Rogoźno (Wlkp.), dnia 25 listopada 1929 r.

dw 2988

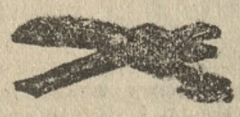

W poniedziałek o godz. 1 po północy, zasnęła w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana siostra, stryjenka i ciocia, ś. p. zw 20 442

Apolonja Urbańska

w 79 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 28 b. m., o godzinie 15,15, z kostnicy cmentarza farnego przy ul. Bukowskiej, o czem zawiadamia

w imieniu strapionej rodziny

Wacław Urbański.

Poznań, Warszawa, Gniezno, Grudziądz.

Ś. † p.

Anna Krótkówna

pracowniczka Tow. Ubezpieczeń „Vesta"

po długich i ciężkich cierpieniach, zasnęła w Bogu, opatrzona św. Sakramentami, dnia 24 listopada 1929 r. w Poznaniu, przeżywszy lat 25. Wyprowadzenie zwłok z kostnicy cmentarza jeżyckiego, odbędzie się w środę, dnia 27. 11. 1929, o godzinie 4 po poł., z kaplicy Szpitala Miejskiego, o czem donoszą

pozostali w głębokim smutku

rodzice i rodzina.

dw 2996

†

Dnia 24 listopada 1929r. o godz. 8 wieczorem zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po ciężkich cierpieniach, nasz ukochany syn, brat i siostrzeniec, ś. p. dw 2993

Marjan Sychowski

w 26 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, 27 bm., o godz. 3-ciej z kostnicy cmentarza św. Marcina, ul. Bukowska, o czem donoszą

w smutku pogrążeni

Poznań, dnia 26 listopada 1929 r.

matka i rodzeństwo.

Najstarszy Zakład Pogrzebowy, Poznań, ul. Klasztorna 11. Telefon 27-59.

Biegłej stenotypistki

polsko-niem. ze znajomością stenografji **poszukuje zaraz firma rolniczo-handlowa.** Oferty z odpisami świadectw do „PAR", Aleje Marcinkowskiego 11 pod **nr. 48,19**

Pw 7273-48,19

Wafle Herbatniki

tylko z firmy

W. Patyk

Al. Marcinkowskiego 6

(przy poczcie).

Pw 7259-48,16

SIWYM WŁOSOM

PRZYWRACA POD GWARANCJĄ PIERWOTNY KOLOR APTEKARZA JANA GADEBUSCHA

AXELA ORIZALINA

BUTELKA 4.-ZŁ

W APTEKACH DROGERJACH I PERFUMERJACH

LUB WPROST W FIRMIE

J. GADEBUSCH

POZNAN, UL. NOWA 7.

(BAZAR).

w 7275/76-48,32/38

Gwoździe
Śruby i nity
Łańcuchy
Drut do prasow. słomy
Piece żelazne
Osie do wozów
Okucia budowlane
Rury gazowe

poleca korzystnie

JAN DEIERLING

skład żelaza, POZNAŃ, ul. Szkolna 3

Tel. 3518 i 3543.

Pw 7247-47,180

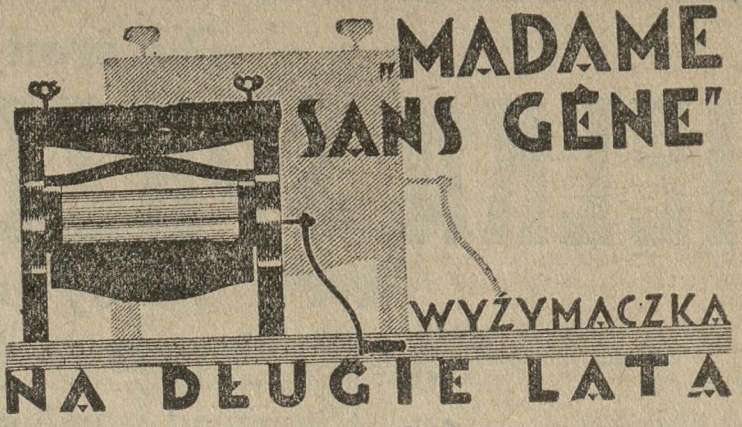

POLECA

BOLESŁAW ZIĘTKIEWICZ

W POZNANIU, UL. NOWA NR. 8.

Pw 7272-4,30

KILIMY

polskie i ukraińskie motywy ludowe i stylizowane pierwszorzędnej jakości po cenach bezkonkurencyjnych i w największym wyborze. **PASIAKI łowickie tylko**

w Centrali Dywanów

KAZIMIERZ KUZAJ,

Po nań, ulica 27 Grudnia 9.

Pw 6678/79 44,145/51

K.K. P.

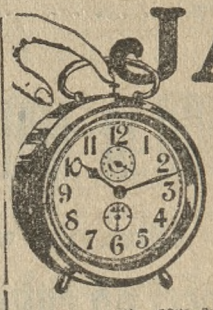

JAZ

Francuski budzik precyzyjny.

Pw 6928-71,50

Już czas zakupić

Podarki Gwiazdkowe!!

Aby umożliwić mej Szanownej Klienteli **korzystny zakup pięknych podarków Gwiazdkowych,** przedłużam moją

wyprzedaż 25-cio letnią Jubileuszową

do dnia 10 grudnia r. b.

udzielając do tego dnia przy gotówce

10% opustu.

Proszę uprzejmie załatwić zakup jak najwcześniej

Wybór olbrzymi — wprost olśniewający!

KRYSZTAŁY szlachetne — krajowe i zagraniczne, **SERWISY** obiadowe i kawowe: **Ćmielów, Giesche, Saskie i Rosenthala. ŻYRANDOLE** kryształowe i z bronzy. **Platery, Alfenida, Marmury, Alabastry, Bronzy, Figury artystyczne, Szkło, Porcelana, Towary niklowe, Samowary, Galanterje.**

Sprzęty domowe i kuchenne.

WYPRAWY poleca wprost w olśniewającym wyborze

„SERWIS", W. Ziętek

Poznań, ul. 27 Grudnia 2.

Pw 7240-48 51

POSADZKI PARKIETOWE

dostarcza

Fabryka wyrobów drzewnych

Czesław Leitgeber

Poznań, ulica Naramowicka nr. 25.

Tel. 50-81

zw 12999

Nieruchomość

przy głównej ulicy ruchliwego miasta powiatowego, z wolnem mieszkaniem **i pierwszorzędnym składem delikatesów,** towarów kolonjalnych i wódek, **zaraz do sprzedania.** Oferty poważnych reflektantów upraszam do eksp. Kurjera Pozn. pod nw 5591

Od 15. 11. wzgl. 1. 12. 29 r. potrzebny

rutynowany

dekorator bławatnik

Reflektuję wyłącznie na siłę pierwszorzędną. Znajomość pisania lakiem konieczna. Zgłoszenia z odpisami świadectw, fotografją i podaniem wymagań do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 20401**

Łóżka metalowe materace

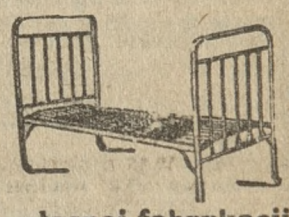

własnej fabrykacji

poleca

J. Ebertowski

Poznań, ul. Nowa 10.

Katalogi wysyłam na żądanie.

Pw 6793-15,21

Pw 7 180-47.77

Wszelkie

ogłaszane w Kurjerze preparaty perfumeryjno-kosmetyczne jako to: **Masque Rouge, Guerlaina. Arago na odgniot, krem Moussona, Meridiol, kosmetyki Dr. Switalskiej** ma stale na składzie:

J. GADEBUSCH

Perfumerja Drogerja

Poznań, ul. Nowa 7. Bazar, telefon 1638, założ. 1869.

dw 2908

Fortepiany

Pianina

Steinway in Sons.

fabryk krajowych jak i zagranicznych na dogodnych warunkach do 24 miesięcy. Harmonje przy wpłacie 250 zł na spłaty po 30 zł miesięcznie poleca

Władysław Kwiatkowski

Poznań, ul. Gwarna 13.

Telefon 24-45. dw 2751

Drukarnia

w Poznaniu w śródmieściu **na sprzedaż** zaraz. Zgłoszenia Kurjer **zp 20 429**

Od środy, dnia 27 listopada

WIELKA SPRZEDAŻ GWIAZDKOWA

Niebywała redukcja cen!!!

Japon 95 cm szer. olbrzymi wybór kolorów	8.50	**P-a Shantung** 90 cm szer. prawdziwy sur. jedw. kolor.	17.50	**Crêpe Satin** 100 cm szer. modne kolory	25.–	**Wełn. Krepa desen.** czysta wełna, 80 cm szeroka	7.90
Crêpe d. chine 95 cm szer. sortiment 12-tu kolorów	10.–	**Shantung deseniowy** 85 cm szer	18.50	**Plusz jedw.** 130 cm szeroki na czarn. i brązow. spodzie	29.–	**P-a Popelina** 90 cm szer. czysta wełna wielki wyb. kol.	6.50
Toile de soie 85 cm szer. na suknie i bieliznę	10.75	**Satin metalic** 100 cm szer. lśniący jedwab w 4 kolorach	19.50	**Velour façoné** 90 cm sz. nowość na suknie wieczorowe	39.–	**Aksamit do prania** w deseń, na suknie i poranniki	5.50
Satin-Faille 95 cm szer. w 5-ciu kolorach	10.90	**Crêpe d. chine** deseniowy modne wzory	19.75	**Wełny kamgarnowe** 100 cm szer. w kraty i pasy	9.50	**Flanelki do prania** piękne modne wzory	3.40
Foulard 95 cm szer. piękne wzory	12.75	**Crêpe georgette** deseniowy efektowne wzory	22.50	**Wełny plecione** 75 cm sz. w pasy na garsonki	8.90	**Flanelki w pasy** indanthren, 80 cm szerokie	4.90

Prócz wyżej wymienionych artykułów obniżyłem w cenie do 30%

ca 3000 m. materjałów jedwabnych i ca 1500 m. materj. wełnianych i bawełnianych

Olbrzymi wybór
Nowości na suknie balowe i wieczorowe
Tiule Brokaty
Koronki Aksamity
Telefon 23-99

DOM JEDWABIU
M. Gmurowski
POZNAŃ-PL. WOLNOŚCI 10.

Jedwabie na bieliznę
Jedwabie sztandarowe i kościelne
Taffel glacé Taffel chiné
Chiffon Noir
Telefon 23-99

Pw 7255-47,199

NASTĘPCA TRONU
musi być przyjęty z wszystkiemi honorami!
Niczego Mu nie można odmówić, bo mógłby się obrazić!
Bieliznę niemowlęcą marki **„TETRA“**
pieluszki mulowe i flanelowe, kaftaniczki, koszulki, prześcieradełka kąpielowe, powleczenia długich poduszek w cenie od 9,75 zł poleca, słowem,
WSZYSTKO DLA KRÓLA poleca:
S. KACZMAREK, ul. 27 Grudnia nr. 20.
Pw 7 [illegible]

Reprezentacja amerykańskich maszyn do pisania i do rachowania
odda fachowcowi zastępstwo
na Województwo Poznańskie. Wymagany lokal frontowy w Poznaniu oraz dostateczna gwarancja. Oferty pod adresem:
BON Bank Odbudowy Nieruchomości, Kraków, ulica Tomasza 9. nw 558

Pierwszy zbliża się,
gotówka będzie.
Co kupić najpotrzebniejszego?
Kapelusz, koszulę, pullover i krawat — pęknie z 60 zł, ale kupić trzeba. Najlepiej na Starym Rynku 37, w Domu Czerwonej Apteki u
Piotra Plucińskiego
kw 1210

Dam pożyczkę 4000 złotych
za mieszkanie 2-3 pokojowe, lub mały składzik z mieszkaniem. Oferty Kurjer **zw 20432**

Większe ilości jabłek landsberskich
pierwszej jakości mam **do oddania.** Oferty do Kurjera **zw 20437**

PODRÓŻUJĄCEGO
(branzysty) i samodzielnego, dobrego
MECHANIKA
poszukuje firma Pw 7258-47,200
PRZYGODZKI i HAMPEL,
POZNAŃ, Sew. Mielżyńskiego 21.
Skład maszyn i urządzeń biurowych

Skład
nadający się na handel lub rzemiosło z całkowitem urządzeniem i mieszkaniem (2 pokoje i kuchnia) zaraz do **wynajęcia.**
Września, ul. Sienkiewicza 27.
nw 1592

Amerykański wynalazek
NOWOSC
nietłukące się
szkła do zegarków, okrągłe i fasonowe
poleca
firma: **W. MAYER** właśc. L. Nalaskowski, ul. Nowa 11.
Pw 6289-41,227

Bankowiec
książkowy-bilansista **poszukuje** zaraz, ewtl. później posady. Biegły w polsk. i niem., przeprowadza również rewizje ksiąg handlowych. Łaskawe oferty do Kurjera pod **dw 2956**

Dzielny inteligentny
kupiec
od lat 25-30, dobry mówca do odwiedzania handlu, przemysłu, lekarzy, dentystów i t. d. w Poznańskiem za wysoką prowizją **poszukiwany.** Wymagana kaucja 5.000-10.000 zł. Oferty z fotografją i odpisem świadectw upraszam się pod **zw 20426**

Rutynowany kupiec
z szerokiemi znajomościami w sferach handlowych i przemysłowych, objeżdżający Wielkopolskę własnym samochodem posiada biuro i telefon, przy mie dalsze reprezentacje li tylko poważnych firm. Łask. zgłosz. do Kurjera Pozn. pod **zw 20430**

Przewóz mebli
przeprowadzki i wszelkie inne zwózki uskutecznia samochodem ciężarowym. Zgłoszenia
ulica Dąbrowskiego 83/85
w podwórzu składnica 10, telefon 74-52
zw 20371/5

Poważna fabryka poszukuje
kierownika oddziału
(ewentl. przedstawicielstwo) **na Poznań.** Pierwszeństwo otrzyma posiadający **większy skład** (ca. 3 wagony towaru) i umieszczenie na biuro. Kaucja zł 20 000,—. Oferty prosimy skierować pod „808“ do biura ogłoszeń „PAR“, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 7283-63,1123

Wydawnictwo
poszukuje kilku chłopców do roznoszenia gazet. Zgłoszenia do Administracji, Polna 37.
zd 76 646

Do oddania na poszczególne województwa (z wyjątkiem dawnej Małopolski)
przedstawicielstwa
na pierwszorzędne likiery i wódki
Firmy, odpowiedzialne materjalnie, mogą składać oferty do
Tow. Reklamy Międzynarodowej, g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124, pod „LIKIERY“ Tw 186

Sprzedaż wybrakowanych koni wojskowych.
W poniedziałek, dnia 9 grudnia 1929 r., o godzinie 9 **w koszarach na Cytadeli** sprzedam w drodze licytacji
3 wybrakowane konie wojskowe.
Dowódca 7. Batl. Telegraf.
zw 20433 **(—) Wallner,** ppułkownik.

Polecenie
bardzo poważne, posiadająca inteligentna młoda osoba, która ukończyła trzy kursy seminarjum nauczycielskiego i szkołę handlową, poszukuje stosownej pracy, najlepiej jako książkowa. Oferty pod zw 20 161 do eksped. Kurjera Pozn.

Kocioł parowy
do centralnego ogrzewania, wolno stojący 6 m² powierzchni, 3 atmosfery nacisku z kompletną armaturą jest do sprzedania, informacji udziela **Administr. Domu, św. Marcin 27, ptr.** zw 20434

Poszukuje się od 1 stycznia 1930 r.
inżyniera - elektryka
na stanowisko Kierownika technicznego, obeznanego z budową sieci elektr. wysokiego napięcia 15 000 woltów i niskiego napięcia oraz urządzeń elektrycznych. Wymagana jest dłuższa praktyka w opracowaniu szczegółowych projektów rozległych sieci elektr. jako też dokładna znajomość eksploatacji tychże. Zgłoszenia z dołączeniem świadectw i życiorysem oraz z podaniem warunków wynagrodzenia należy nadsyłać do **Związku Elektryfikacyjnego Chełmno — Świecie — Toruń w Chełmnie,** Hallera 1. dw 2975

Poszukujemy zaraz
rutynowanej książkowej
i prosimy o piśmienne oferty z podaniem wysokości wynagrodzenia. dw 2997
„Gleba“ Tow. Rolniczo-Handlowe Sp. Akc.
Poznań, plac Nowomiejski 4.

Mieszkanie

6 pokoi w nowoczesnej willi ew. z ogrodem od grudnia **wynajmie** właściciel za roczną dzierżawą 6 000 zł. Zgłoszenia Kurjer pod **zw 20441**

Pokoju

próżnego lub umeblowanego

z możnością używania kuchni **poszukuje** zaraz małżeństwo. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 20435/6**

Fabryka cegły wapiennej

połączona z tartakiem, do tego 42 morgi ziemi **zaraz do sprzedania** względnie **wydzierżawienia**, lub przyjmę odpowiedniego **wspólnika.** Ewentl. **zamiana** nie wykluczona. Miasto powiatowe, seminarjum, Gimnazjum na miejscu. Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod nw 5452

Ubikację składową

w piwnicy hali hamburskiej na Przeładowni miejskiej ca 375 m², **wydzierżawimy od 1. 1. 1930.** Warunki oraz informacje udziela Magistrat, Ratusz, II ptr., pokój 33.

Deputacja Przeładowni Miejskiej.

nw 5583

Przy Malcie nad szosą i osobową stacją kolejową, do wynajęcia

ogród

prawie 3-morgowy **z ca ¼ morgi oranżerji** z centralnem ogrzewaniem. Oranżerja w tym roku wykończona przez światową firmę Höntsch. Prócz tego około 80 okien inspektowych. Ewentualnie wydzierżawi się także ziemię pierwszej klasy pod warzywo i potrzebne budynki gospodarcze. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 20 439

P.P. Kapitaliści-Przemysłowcy

Od 50 lat istniejący, renomowany, dobrze zaprowadzony **zakład przemysłowy** w pełnym biegu, kompletnie urządzony, z ubikacjami biurowemi, z zapasami, oddam pod kierownictwo samodzielne lub wydzierżawię od 1 stycznia 1930 Do przejęcia wymagana gotówka 60 000,— zł. Spieszne zgłoszenia zainteresowanych uprasza się do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 20 440

Przetarg przymusowy

W czwartek, dnia 28 b. m., sprzedam w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającemu za gotówkę **w Kostrzynie**

1. o godz. 12. nw 5584

tokarkę, motor z zapędem elektrycznym A. E. G.

2. o godz. 13.

2 maszyny do szycia, szafę do rzeczy, szyfonierkę.

Zbiórka w lokalu p. Rubisia. Przedmioty obejrzeć można 30 minut przed przetargiem.

Liberkowski, kom. sąd., Pobiedziska.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Mleczarni Spółdzielczej, Spółdzielnia z odpowiedzialnością ograniczoną **w Drawskim Młynie,** odbędzie się w niedzielę, dnia 15 grudnia 1929, o godz. 2 po poł., na sali p. Mumota w Pęckowie.

Porządek obrad: 1. Zagajenie i ukonstytuowanie biura. 2. Sprawozdanie Zarządu. 3. Wybór uzupełniający Rady Nadzorczej. 4. Wolne wnioski. d 2991

Drawski Młyn, dnia 22. 11. 1929 r.

(—) **Jan Kasper**
z zast. prezesa Rady Nadzorczej.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 29 b. m., o godzinie 10 przed poł., sprzedam **w Grodzisku,** ul. Gręblewska, najwięcej dającemu za gotówkę: dw 2982

samochód marki Benz

używany lecz jeszcze w dobrym stanie, a szczególnie opony i światło.

Samochód można obejrzeć w garażu p. Gildego, ul. Gręblewska. Przetarg odbędzie się napewno.

Czub, kom. sądowy z pol.

KONKURS

W powiatowej Kasie Chorych w Odolanowie wakuje od 1 grudnia 1929 r. posada dw 2980

książkowego - bilansisty.

Reflektuje się na młodszego, zdolnego, posiadającego praktykę w dziedzinie książkowości podwójnej. Oferty z życiorysem i referencjami należy składać do dnia 1 grudnia 1929 r. do

Zarządu Powiatowej Kasy Chorych w Odolanowie.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 29 listopada 1929, o godz. 11,30, sprzedawać będę **w Międzychodzie** n/W., najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: dw 2990

6 koni, 6 par szorów roboczych, 16 wozów roboczych, śrótownik walcowy, sieczkarkę z zapędem parowym, 2 pasy do sieczkarni i śrutownika.

Zbiórka chętnych kupców przy Gimnazjum Miejskiem, 15 minut przed licytacją.

Fac, komornik sądowy w Międzychodzie.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

Nagłe ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu

ekspedycji (godz. 18,30) do wydania **tylko porannego** przyjmuje portjernia. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerni nr. 35-25

Portjernia nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE

Skład porcelany
szkła, sprzętów kuchennych, dobrze prosperujący, w dużem mieście powiatowem natychmiast na sprzedaż. Wartość ca. zł 30.000. Zgłoszenia, Leszno, skrytka pocztowa 28. Pw 7274-57,49

Składy
w Poznaniu i miastach powiatowych poleca i poszukuje „Informator", Ratajczaka 15. zdw 76 793

Skład
garderoby, artykułów męskich, większe miasto powiatowe sprzedam. Do objęcia potrzeba 10—15 tys. Zgłoszenia Kurjer nw 5594

Samochód
Hanomag w dobrym stanie do sprzedania. Łaskawe zgłoszenia: Lambert, Gdańsk-Rada Portu. zdw 76 916

Dla dentysty
krzesło operacyjne i szafa metalowa marki Aesh do oddania. Laboratorjum Małe Garbary 4, III. ptr. zdw 76 201

Skład
centrum Poznania z urządzeniem natychmiast na sprzedaż za 9 000 Śpieszne zgłoszenia uprasza Olszański, św. Marcin 22, I. piętro, podwórze lewo, nad „Farmacja" zdw 76 908

35 groszy
kilometr wypożyczam kryty Fiat ogrzewany, czteroosobowy na dłuższe wyjazdy telefon 78-00. zdw 76 921

Ciepły
płaszcz, dobry dla podróżującego tudzież frak na słusznego, średniej tuszy pana do sprzedania. Wiadomość Kurjer zdw 76 924

„Hallovox"
to odbiornik idealnie eliminujący stacje miejscowa dając przy tem wszystkie stacje europejskie wyraźnie i silnie w głośniku Dwuletnia pisemna gwarancja Przekonajcie się Elektrovox" Poznań ul Półwiejska 30 tel. 58-30 zdw 75 286

Wózki
dziecięce, dla lalek, rowerki i wszystkie części do tychże. — Gumy, 27. Grudnia 15. zdw 75 931

Nad morzem
przy lesie, blisko miasta są wielkie place do zabudowania po 2, 3 i 4 tysiące złotych na sprzedaż i na rozpłatę. Makowski, Wejherowo 4. zdw 76 911

Kamienie
polne i brukowiec cirka 2.000 m na sprzedaż Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 5578

Pianino
krzyżowe tanio sprzedam. Strzelecka 26, III. p., prawo. zdw 76 293

Skład
z trzema pokojami i kuchnią w powiatowem mieście, przy głównej ulicy zaraz do wynajęcia. — Adres wskaże Kurjer zdw 76 480

Meble
na raty i za gotówkę najtaniej Ludwig Dolna Wilda 76. zdw 73 893

Dobry
trwały pendzel ułatwia golenie! Gwarantujemy za każdą sztukę. Reklamowe mydło do golenia Miłoderma do każdego pendzla gratis. Drogerja Universum, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38. Pw 6943-46.183

Pianino
sprzedam. Zielona 2, II., prawo, dom ogrodowy, oglądać można między 6—7. zdw 76 326

Biurko
na sprzedaż. Skarbowa 9, II., od 4—5. zdw 76 346

Księgarnia
połączona z składem papieru, art. biur., zabawek, dewocjonalji, radjosprzętu i agenturą gazet — jest do sprzedania lub wydzierżawienia 90—40 000 zł. Przedsiębiorstwo najw. tego rodzaju w mieście pow. (8.000 mieszk.) na Pomorzu, z średn. szkoł. Położ., b. dobre, w rynku po stronie biegowej, we własnym domu, tylko Polakowi. Zapytanie z port. do ekspedycji Kurjera pod nw 5030

Bronzy — marmury
Aleks Thomas Alabastry kryształy. Przybory artystyczne. Pw 6 034-43,7

Wielki gmach czynszowy
Górny Śląsk, Siemianowice, na sprzedaż 20.000 dolarów, dwie trzecie wpłaty. Bliższe szczegóły listownie, znaczek pocztowy załączyć. Zgłoszenia Adam Rosenstock 360 Szczakowa. zdw 74 446

Skrzynie
większa ilość sprzeda Aquila, św. Marcin 61 zdw 74 834

Okazja!
Willa murowana w Zakopanem 20 ubikacyj słonecznych zaraz korzystnie do nabycia. Zgłoszenia Adwokat Dr. Aulich, Zakopane. zdw 76 077

Pianino
w bardzo dobrym stanie tanio na sprzedaż. Kurjer zdw 76 490

Okazja
dla kupujących Samochody. — Nowe i używane. — Dogodne warunki zapłaty „Komna" Sp. z o. p Automobile, Poznań, Dąbrowskiego 83/85. Tel. 7767 i 5478 nw 5133

Parcela
budowlana za wpłatą 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18 rw 7821/2

Fortepian
skrzydło, fabrykat zagraniczny, prawie nowy, luksusowe wykonanie, sprzedam okazyjnie. Zabłocka, Aleje Marcinkowskiego 1. zdw 76 780

Tanio
się ubierzesz umeblujesz w Domu Komisowym św Marcin 78a Pw 6 630-1

Meble
na dogodnych warunkach spłaty, gotówka wysoki rabat, olbrzymi wybór Marcin Żytkowiak tylko Chwaliszewo 5 bpw 962-3

Na raty!
Za gotówkę taniej, meble suche, w centralnie ogrzewanych magazynach Stanikowskiego, ulica Woźna 12 (Butelska). bpw 1003/4

Skład
kolonjalny i delikatesów z towarem, pierwszorzędne kompletne urządzenie, przy Rynku, w mieście 5 000 mieszkańców, za 4 000 sprzedam. Nowak, Poznań, Górna Wilda 50. zdw 76 838

4 kożuchy
à 40 zł, futro damskie źrebce 98 zł, sealowe 120 zł, futrzane kamizelki 28 zł. Bryliński, Kanałowa 8. zdw 76 425-6

Radjoodbiornik
4 lampowy z akumulatorem i głośnikiem Philippsa sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer zdw 76 620

Wóz
3 calowy, szory robocze korzystnie sprzedam. Łosiak, Jeżycka 24. zdw 76 614

Fortepian
stołowy do ćwiczeń sprzedam — 8—10 wieczorem Wielkie Garbary 42, III. lewo. zdw 76 588

Sprzedam
stałą koncesję samochodową. — Oferty Kurjer zdw 76 586

Tanio
sprzedam zeszyty Typ. Mitteilungen. Oferty Kurjer zdw 76 686

Artystyczne
skrzypce i łóżeczko dziecięce sprzedam tanio. Zgłoszenia od 2. Tokłowicz, Szewska 11, III. piętro. zdw 76 696

Samochodowe
futro szopy sprzedam. Wyspiańskiego 16, parter, prawo. zdw 76 665

Dobermany
6 tygodniowe bronzowe lub matkę bardzo czujną sprzedam. Jeżycka 24. zdw 76 615

Bandonium
104 głosy normal A., skrzypce 4/4 dwa smyczki i etui. Kałużny, Dębiec, Południowa 1. zdw 76 617

Dwie
parówki do twarzy tanio sprzedam. Gembus, Wjazdowa 8. zdw 76 628

Dryling
mało używany kupię. Sprzedam w bardzo dobrym stanie (Eyt) tarczówkę, ewentualnie zamiana. Borysiak, Zbaszyń. zdw 76 612

Wilczek
młody na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 76 723

Dom
parterowy ze składem i 7 ubikacyj przy głównej ulicy w powiatowem mieście zaraz na sprzedaż. Po sprzedaży mieszkanie i skład wolny. Cena 13.500 zł. Marja Lesińska, Koźmin, Klasztorna 27. nw 5587

Kolonjalkę
mieszkaniem 6—10 tysięcy wskaże Piotrowski, Szamarzewskiego 1. zdw 76 736

Jamniki
i fretki okazyjnie na sprzedaż. I. Kaszewski, leśniczy państwowy, Stary-Dwór, poczta Skorzęcin, powiat Gniezno. zdw 76 743

Dom
o jednem piętrze nowy w miasteczku 3 mile od Poznania, z powodu stosunków rodzinnych do sprzedania. Komunikacja kolejowa oraz autobusowa dogodna. — Zgłoszenia Kurjer zdw 76 856

Kino
centrum Poznania sprzedam lub wydzierżawię 230 miejsc. Oferty Kurjer zdw 76 754

Składy
kolonj. z mieszkaniem sprzedam. Pankiewicz, W. Garbary 42. zdw 76 802

Skład
dwupokojowem mieszkaniem, centrum Poznania od gospodarza każdą branżę tanio do nabycia. Adres wskaże Kurjer zdw 76 819

Skład
kolonjalny, towarem, maglem, 3 pokoje 10 500 zł, wskaże Tomczak, Poznań, Wierzbięcice 31. zdw 76 812

Fryzjerski
zakład dla pań i panów przy ruchliwej ulicy, centrum miasta, sprzedam. Oferty Kurjer zdw 76 768

Regał
stoły, gabloty oszklone sprzeda tanio K. Bandel, Piekary 1, skład kapeluszy. Pw 7 281-48.50

Wystawienie
najniższych cen to najlepsza reklama, prosimy przekonać się na wystawie Braci Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Kw 1150

Coraz zimniej!
Chroń się przed przeziębieniem! Pullover, szal, kamizelkę, rękawiczki, zimowy kapelusz kupisz korzystnie w firmie: Piotr Pluciński, Stary Rynek 37, Dom Czerwonej Apteki. Pw 7288-44.237

Kamienicę
z wolnym składem i mieszkaniem sprzedam na bardzo korzystnych warunkach. Strzałkowski, Wielkie Garbary 44, restauracja. zdw 76 849

Teren
pod budowę willi, w najpiękniejszej dzielnicy Poznania, przed Solaczem obszaru ca. 3.200 m² sprzedam bardzo korzystnie częściowo lub w całości. Oferty do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 48.53. Pw 7287-48.53

Samochód
limuzynę, 6-cio osobowy, w dobrym stanie, gotowy do jazdy za 4.500 sprzedam. — Oferty do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 48.52. Pw 7286-48,52

Gospodarstwo
108 mórg na sprzedaż lub do wydzierżawienia, prywatne, bez długu, kościół, kolej w miejscu, wprost od właściciela. Zgłoszenia Władysław Halasz, Lewice, powiat Międzychód. dw 2984

Ładne gospodarstwo
130 mórg (32 hekt.) w jednym szlaku, dobra ziemia w Wielkopolsce zaraz do sprzedania Cena kupna 12 000 dolarów Zgłoszenia do Agentury Kurjera Poznańskiego Pleszew, Kiosk. nw 5596

Platformę
na 20 ctr. oraz podwozie samochodowe na rozbiórkę sprzedam. Półwiejska 18. zdw 76 903

Rolwagę
dobrze utrzymaną sprzedam zaraz. Szafranek, Piekary 20/21, II. piętro. zdw 76 886

Sprzedam
dom mieszkalny, składający się z 2 mieszkań, zabudowania gospodarcze i to: stodoła, chlewy itd., ca. 5½ morgi dobrej ziemi, ca. ½ morgi łąki i ogród. Budynki masywne i w dobrym stanie. Cena według umowy. Schmidt Walenty, Łobżenica, powiat Wyrzysk. zdw 76 887

Dom
nowy, wybudowany masyw, pod dachówką, 2 pokoje, kuchnia, chlew, ogródek, 2 morgi roli w dzierżawie. 10 minut od Rynku Rydzyny, natychmiast sprzedam za zł 7.700, wpłaty połowę, a reszta na wypłatę w przeciągu dziesięciu lat. Zgłoszenia Kwaśny, Rydzyna, Rynek. zdw 76 888

Okazja
Z powodu wyjazdu po najniższej cenie z pełną gwarancją za najlepsze działanie sprzedam następujące radjo-aparaty najnowszej konstrukcji kompletne lub częściowe: 4 lampowy, 3 lampowy, 2 lampowy oraz 2 lampowy krótkofalowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 893

Pośrednictwo
sprzedaże majątków, gospodarstw, domów i inne tranzakcje poleca biuro pośrednicze pod firmą „Ziemianin". Mogilno, Plac Wolności 12. zdw 76 925

Koń
na sprzedaż. Grobla 30. rw 7828

Kanapa
2 fotele, 6 krzeseł, lustro na sprzedaż. Wały Leszczyńskiego 6 Kubiś. zdw 76 881

Okazyjna
sprzedaż skór baranich pod pęszycie oraz dwóch ubrań męskich nowych na wysoką figurę. — Wierzbięcice 40 parter, prawo. zdw 76 873

Fortepian
korzystnie na sprzedaż. Fabryczna 38, I. prawo. zdw 76 864

Futra
wszelkiego rodzaju, spody pod futra oraz różne skórki sprzedaje najtaniej Specjalny Magazyn Futer St. Piotrowski Szkolna 9. Kw 1141

Maszynkę
gazową, żelazko elektryczne, radjo sprzedam. Adres Kurjer zdw 76 186

Płaszczyki
dziecięce podlotkowe i mundurki tanio Hurtownia Rybaki 10. II. Pw 6 940-44.12

Futro
damskie sprzedam tanio Małeckiego 15, III., lewo. zdw 76 136

Meble
najtaniej poleca firma Kałkus, Wrocławska 19. zdpw 75 289

40 litrów
wina porzeczkowego różnych roczników, 3 zł litr, sprzedam natychmiast. Adres Kurjer Poznański zdw 76 261

Płaszcz
na dziesięcioletnią dziewczynkę. Młyńska 3. IV. p., Nowak. zdw 76 523

Wóz
do sprzedania mało używany, prawie nowy. Adres wskaże Kurjer zdw 76 522.

Sprzedam
korzystnie drągi 4—8 mtr., słupki do drzewek 2—3.50 mtr. i słupy do płotów. Opal, Chwaliszewo 52. zdw 76 497

600 m²
podłogi heblowanej korzystnie odjam. Zgłoszenia Wawrzyniak, ul. Ewangelicka. zdw 76 576

Skład
bławatów, towarów krótkich, 2 pokoje, blisko Poznania, powodu stosunków rodzinnych zaraz do przejęcia Adres Kurjer zdw 76 574

Wózek
dziecięcy marki (Kon Kon) na piklowych resorach, oraz kapelusz żałobny raz używany, tanio sprzedam. C. Horn, Ostrówek 19, I. p., lewo. zdw 76 572

Skład
kolonjalny, dwa pokoje z kuchnią, z towarem sprzedam. Łazarz. Adres Kurjer zdw 76 571.

Sprzedam
lub przyjmę wspólnika do wykorzystania opatentowanego artykułu codziennej potrzeby, masowego wyrobu. Zbyt artykułu zagwarantowany. Oferty Kurjer zdw 76 551

Rower
ubranie frakowe, płaszcze męskie zimowe, ubranie zwykłe. Marsz. Focha 39, Piątkowska. zdw 76 542

Sprzedam
gospodarstwo 65 mórg, w tem 8 mórg łąki, budynki murowane i welbowane. Inwentarz żywy i martwy nadkompletny. Elektryczne światło w domu i chlewach. Młyn, mleczarnia i szkoła w miejscu. Jan Zagula, Sroczyn, poczta Kiszkowo, pow. Gniezno. rw 7 811

Dom
piętrowy z wjazdem, piekarnią i 2 składami w powiatowem mieście przy głównej ulicy z powodu stosunków rodzinnych zaraz do sprzedania. Cena podług ugody. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 664.

Skład
z mieszkaniem, 2 pokoje kuchnia, przy placu Sapieżyńskim sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 76 662

Pianino
klasowe przedwojenne, koncertowe, sprzedam. Adamska, Focha 27, front, IV. zdw 76 636

Futra
męskie, gotowe 150.—, skórki czarne 7.50, bibrety 12.—, skunksy 35.—, spody pod futra 45.— 75.—, 95.—, gotowe jupy kożuchowe 45.—, wszelkie modne skórki najtaniej. Dla odbiorców hurtowych specjalne ceny!! Hankiewicz Magazyn Futer Wielka 9 (wchód Szewska). Pw 7277/78-48,22/23

Gospodarstwo
70 mórg, budynkami, powiecie wrzesińskim sprzedam, na wpłatę przyjmę jeden lub dwa samochody i gotówką 3—5.000 zł, hipoteki pozostaje 10.500, cena 36.000. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, telefon 18-98 i 52-09. zdw 76 716/17

Okazyjnie
sprzedam sypialnię. — Stolarnia, Wielkie Garbary 41. zdw 76 700/a

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz, Wielka 13. Klijenteli zamiejscowej odstawiamy własnym samochodem. Pw 6650/1

4 parcele budowlane po 5 mórg
w Jarocinie, każda parcela 22 metry frontu, ziemia pszenna, sprzedam natychmiast, 1 000 zł za morgę gotówką. Zgłoszenia Otręba, Jarocin, Kilińskiego 4. zdw 76 890-1

Suche
blochy brzozowe i brzostowe na sprzedaż. Dobrogowski, Rogoźno. zdw 76 919-20

Dom
z kuźnią i ogrodem na sprzedaż. Dobrogowski, Rogoźno, Kotlarska 215, pow. obornicki. zdw 76 913-4

5 KUPNA

Futro
damskie kupię okazyjnie. Cena Kurjer zdw 75 870

Poszukuję
gościńca na wsi kościelnej bez konkurencji. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 216

Przy Zwierzyńcu
kupię grunt budowlany. Oferty Kurjer zdw 76 317

Biedermeier
meble salonowe pojedyńczo lub salon w całości kupię. Oferty Kurjer zdw 76 316

Kupię
parawan. Oferty Kurjer zdw 76 863

Poszukuję majątku
ziemskiego dla mego znajomego za zaliczką około 400 000.— zł z gotówką. Szczegółowy zarys proszę nadesłać Puszczykowo, willa Truda. zdw 76 534

Parcele
poszukuję do bydowy. Oferty z podaniem ceny kupna proszę nadesłać Kurjer zdw 76 543.

Rower
admski i dziecięcy kupię. Oferty cena Kurjer zdw 76 666

Poszukuję
składu przy ruchliwej ulicy z towarem lub bez. Spieszne zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera zdw 76 727

Kuchenkę
westfalską, piec przenośny kaflowy i wannę cynkową kupię. 3 Maja 2 (skład). zdw 76 739

Lampy
elektryczne kilkopłomienne okazyjnie kupię. Oferta, cena Kurjer zdw 76 742

Fotoaparat
pocztówkowa wielkość, dobry kupię. Zgłoszenia z opisem proszę Kurjer zdw 76 817

Parcelę
kupię 1 000—1 500 mtr. 5—8 zł. — Oferty Kurjer zdw 76 823

Kupię
dobrze utrzymaną sypialkę i kuchnię. Oferty Kurjer zdw 76 882

Pies
rasowy, czujny, czysty potrzebny. Gaede, św. Wojciech 29. Telefon 41-27. zdw 76 796

6 KAMIENICE

Dom
nowy sprzedam, cena 6 000, czynsz roczny 6 500, wpłaty podług ugody. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 748

PIENIĄDZ

Poszukuję
pożyczki w wysokości 15 000 zł na pierwszą hipotekę. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera pod zdw 76 374

Poważne
i bogate Tow. Akc. poszukuje pożyczki kilkoletniej 25 do 35 000 dolarów, zabezpieczenie kapitału i procentów, gwarancja bankowa. Oferty pod zdw 76 367 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

200 zł
pożyczki poszukuje solidny pan na stanowisku na dwa miesiące. Oferty pod dw 2969

12 000
na pierwszą hipotekę poszukuję na dom narożnikowy w rynku, mieście powiatowem, wartości 40 tysięcy, w stosunku rocznym 10 proc. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 516

Kto
wypożyczy 10 000.— zł na dwa lata na dobra hipoteke? Majątek wartości 70 000.— zł. Dam za 2 lata 13.000 zł. Wypożyczającemu zwrócę koszty podróży w obie strony. Bydgoszcz, Grunwaldzka 22, właścicielka. zdw 76 569

1.000—2.000 zł
poszukuję na wysoki procent, gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer zdw 76 762

Kto
pożyczy 1,600 zł etatowemu urzędnikowi kolejowemu za spłatą miesięczną 100 zł (weksel). — Gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer zdw 76 777

Poszukuję
około 50 tysięcy złotych na I. hipotekę domu w śródmieściu Poznania. Oferty z podaniem warunków, oprocentowania Kurjer zdw 76 885

10.000 zł
na I. hipotekę na dom poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera zdw 76 927

8 DO WYNAJĘCIA

Komfortowe
6 pokojowe mieszkanie wynajmie gospodarz od grudnia. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 393

Pokój
próżny z używaniem kuchni 1,000 zł, w tem 1½ roku dzierżawa, wskaże „Krakus", Pocztowa 30. zdw 76 434

Mieszkania
4 pokojowe, kuchnia, łazienka, w nowym budynku, tuż przy przystanku tramwajowym do wynajęcia wprost od gospodarza od 1 stycznia 1930. Jan Strojny, Rynek Śródecki 12, III. zdw 76 525/6

Słoneczne
mieszkanie, 2 pokoje, kuchnia, w willi, Dębiec, Szczepana 14, zaraz wynajmę. Mieszkanie wskazuje i udziela informacyj administrator na miejscu między 16—18. zdw 76 229

Plac Wolności
oddam spiesznie pokój próżny, ewtl. na biuro, światło elektryczne, centralne ogrzewanie. Kurjer zdw 76 786

Mieszkanie
4 pokojowe w centrum Poznania wprost od gospodarza za 3 letnim czynszem zgóry zaraz do wynajęcia. Agenci wykluczeni. Adres wskaże „Par", Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 7270-57,47

Zamienię
duży pokój z kuchnią i korytarz na 2 pokoje. Oferty Kurjer zdw 76 581

Mieszkanie
trzy pokoje nowy dom, Wilda, II. piętro, objęcie 1 grudnia, oddam za zwrotem wyłożonej rocznej dzierżawy 3 000.— (dalsza 200 miesięcznie) oraz kosztów 250.—. Reflektanci z gotówką. Kurjer zdw 76 556

Starszemu
państwu bez drobnych dzieci wydzierżawię ładne mieszkanie w Dębcu, czynsz 180 zł miesięcznie. Adres wskaże Kurjer zdw 75 517.

Odstąpię
dwa pokoje, kuchnię, meble, parter. Oferty Kurjer zdw 76 587

Pokój
umeblowany frontowy, słoneczny dwuosobowy wynajmę. Dzierżawa rok zgóry, pościel własna. Adres Kurjer zdw 76 683

Warsztat
z narzędziami, aparatem autogienicznym, ubikacja 200 m kw., z biurem sprzedam za 3 500 zł. — Oferty Kurjer zdw 76 622

Mieszkanie
jeden pokój kuchnia od gospodarza za dzierżawę rok zgóry. — Wskaże Kurjer zdw 76 711

2 pokoje
z ogrodem owocowym oddam za 60 zł mies. Kaucji 1 000 zł za Poznaniem. Dojazd kilka razy dziennie autobusem 30 minut. Kurjer zdw 76 807

2 pokoje
z kuchnią wydzierżawię za 3,000 zł na dwa lata zgóry zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 740

2 pokoje
i kuchnię oddam na 3 lata za wypożyczenie zł 10,000, pieniądze zagwarantowane od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 741

Pokój
kuchnia tanio. Jagiełły 3, siodlarz Witucki. zdw 76 766

Pokój
kuchnię z meblami, Wilda, sprzedam. Adres Kurjer zdw 76 782

Mieszkania
2, 3, 4, 5, 6 pokojowe za dzierżawę, meblami poleca „Fragut", Ratajczaka 15 Pasaż I. wchód, parter. zdw 76 825

Mieszkania
5, 4, 3, 2, 1 pokojowe kuchnia wskaże Poznańska Informacja, Fredry 1, III. zdw 76 832

Mieszkanie
3 pokojowe dwuletni czynsz przy Parku Wilsona wskaże Poznańska Informacja, Fredry 1, III. zdw 76 831

Ubikacje
nadające się na duży warsztat i mieszkanie wynajmę. Łabędowa, Sienna 5. rw 7830

Dwa
pokoje, kuchnia 2.000, policzona dzierżawa „Centrum", Żydowska 5. rw 7825

Cztery
pokoje, kuchnia, wygody 4.800, policzona 2 lata dzierżawa. — „Centrum", Żydowska 5. rw 7824

Mieszkania
każdej wielkości odda Warta, Sew. Mielżyńskiego 28. zdw 76 870

Mieszkania
3, 4, 5, 6 pokojowe poleca i poszukuje „Informator", Ratajczaka 15. zdw 76 792

Mieszkanie
pokój kuchnię wskaże za roczną dzierżawę Pijanowski, Strzelecka 8. zdw 76 860

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuję
2 pokojowego mieszkania z łazienką, kuchnią i wszelkiemi wygodami wprost od gospodarza. Daję przedwojenny czynsz za 3 lub 3½ lata zgóry. Pośrednicy bezwzględnie wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 217

Zł 2 000.—
dzierżawy za 2—3 pokojowe mieszkanie zapłaci młody kupiec. — Zgłoszenia Kurjer zdw 76 324.

Małżeństwo
inteligentne poszukuje 2—4 pokoi kuchnię, warunki obojętne. Oferty Kurjer zdw 76 834

Poszukuję
2 pokojowego mieszkania z łazienką, kuchnia i wszelkiemi wygodami wprost od gospodarza. Daję czynsz za 3 lub 3½ lata zgóry. Pośrednicy bezwzględnie wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 217

Młode
małżeństwo przyjmie portjerstwo zaraz lub później na warunkach od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 76 787

Mieszkanie
5/6 pokojowego z komfortem poszukuję zaraz lub od 15. 12. Oferty Kurjer zdw 76 809

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
duży pokój z kuchnią z frontu przy ul. Szwajcarskiej na 2 pokoje z kuchnią. Adres wskaże Kurjer zdw 76 559

Inowrocław — Poznań
Mieszkanie 6 pokojowe w Inowrocławiu z wszelkiemi wygodami blisko Solanek, nadające się na pensjonat lub praktykę lekarkarską zamienię na mniejsze 3—4 pokojowe w Poznaniu. Zgłoszenia pod zdw 75 929

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
lub dwa, używanie kuchni zupełne, czysty, ciepły, umeblowany. Oferty Kurjer zdw 76 475

Miesięczne
pokoje wynajmuje hotel Francuski. zdw 76 297

Pokój
frontowy wydzierżawię 2 panom od 1 grudnia. Strzelecka 20, I., lewo. zdw 76 350

2 pokoje
salon, sypialnia, osobne wejście, front, elektryczność 2—3 panom na stanowisku wynajmę razem lub osobno. Pościel pożądana. Wierzbięcice 13, III., lewo. zdw 75 973

Sołacz
pokój wolny Mazowiecka 5. zdw 75 598

Pokoje
umeblowane do wynajęcia nie drogo. Poznań-Starołęka Pochyła 25. zdw 76 565/6

Pokój
umeblowany czysty wynajmę od 1. 12. Mostowa 37, I ptr., prawa. zdw 76 404

Pokój
frontowy, czysty, dla solidnego pana. Św. Czesława 18, II., pr. zdw 76 537

Dwa
komfortowe pokoje z fortepianem dla panów lub małżeństwa. Adres wskaże Kurjer zdw 76 535.

Pokój
umeblowany, czysty, słoneczny, ogrzany, blisko Opery wynajmę panu. Wskaże Kurjer zdw 76 528.

Panienkę
na wspólny pokój przyjmę, śródmieście. Adres wskaże Kurjer zdw 76 524

Słoneczny
pokój z dwoma łóżkami do wynajęcia. Stablewskiego obok gimnazjum Mickiewicza, pasaż 8 wejście, III. piętro, Brzozowska zdw 76 719

Słoneczny
duży frontowy pokój 2—3 osobowy, elektryczność. Adres wskaże Kurjer zdw 76 720

Pokój
dla pana inteligentnego. Romana Szymańskiego 3 I. lewo. zdw 76 718

Pokój
umeblowany dla dwóch solidnych panów ewentl. jednego do wynajęcia. Kręta 23, III lewo. zdw 76 713

Pokój
na biuro wejście z klatki schodowej i ewentl. 2 do biura przylegające pokoje, światło elektr., telefon zaraz lub 1. 12. wynajmę. Ratajczaka 27, II., front. zdw 76 707

Pokój
dwuosobowy dobrze umeblowany światło elektryczne, łazienka zaraz lub 1. 12. Ratajczaka 27, II., front. zdw 76 706

Pokój
wynajmę. Św. Czesława 8, II., l., Monieta. zdw 76 520

Pokój
do wynajęcia. Kilińskiego 13, front, II., prawo. zdw 76 517

Wynajmę
pokój. Matejki 65, dom ogrodowy, lewo, II. piętro. zdw 76 515

Pokój
umeblowany, frontowy, słoneczny dla 2 panów od 1. Małeckiego 13, parter, prawo. zdw 76 403

Pokój
umeblowany wynajmę panu inteligentnemu. Oferty Kurjer zdw 76 334

Pokoju
elegancko umeblowanego poszukuje od 1 grudnia. Dokładne oferty upraszam pod zdw 76 579.

Pokój
wynajmie bez pościeli 35 zł Skryta 2, I. ptr., środek. zdw 76 577

Pokój
umeblowany wynajmę panu lub pani. Kuźniarski, Mostowa 26, w podwórzu, III. wchód, II. rw 7817

Pokój
z utrzymaniem lub bez dla dwóch osób od 1 grudnia wolny. Śniadeckich 17, III., lewo. zdw 76 708

Pokój
umeblowany, ciepły wolny. Mielżyńskiego 1, III., prawo. zdw 76 712

Pokój
bez pościeli 2 paniom 1. 12. Dywelska, Ratajczaka 17. zdw 76 710

Pokój
z utrzymaniem lub bez. 27. Grudnia 10, III. zdw 76 709

Pokój
dla 2 panów od 1. 12. Kanałowa 10, III., lewo, wejście z ul. Kolejowej. zdw 76 558

Panie
na wspólny pokój przyjmę zaraz. Polna 33, parter. zdw 76 575

Elegancki
pokój wynajmę inteligentnemu panu. Elektryczność, łazienka, telefon. Kręta 7, II., prawo. zdw 76 562

Pokój
lepszy 2 panom utrzymaniem dobrem oddam. W. Garbary 18, wejście Woźna, II., prawo. zdw 76 852a

Pokój
do wynajęcia. Łąkowa 7, III., prawo. zdw 76 704

Pokój
dla 2 panów. Szwajcarska 20, IV. piętro. zdw 76 555

Pokój
frontowy 2 panienkom z utrzymaniem lub bez wynajmę od 1 grudnia. Mostowa 5a, II. piętro, prawo. zdw 76 554

Pokój
panu wynajmę Szamarzewskiego 10, parter, prawo. zdw 76 548

Pokój
skromny dla panów. Marsz. Focha 146, II., prawo. zdw 76 541

Pokój
frontowy dwom panom wynajmę. Wielkie Garbary 44, III., lewo. rw 7816

Pokój
umeblowany utrzymaniem, światłem elektrycznem wydzierżawię. Św. Marcin 66-67, dom frontowy, II. piętro, prawo. zdw 76 702

Pokój
frontowy dla 2 panów do wynajęcia. Poplińskich 1 a, II. piętro, lewo. zdw 76 703

Pokój
elegancki 1—2 panom. Małeckiego 11, III., wprost. zdw 76 731

Pokój
2—3 spokojnym panom. Kanałowa 4, II. zdw 76 679

Pokój
z utrzymaniem lub bez z fortepianem. Rzeczypospolitej 4, I., prawo. zdw 76 745

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Małeckiego 12, II. piętro, lewo. zdw 76 744

Pokój
utrzymaniem inteligentnej osobie wynajmę. Słowackiego 35, II., prawo. zdw 76 755

Próżny
duży pokój dla bezdzietnego małżeństwa. Adres wskaże Kurjer zdw 76 757

Dwa
pokoje, męski, sypialnia, dla małżeństwa bezdzietnego lub dwóch panów wynajmę. Górna Wilda 80, II., prawo. zdw 76 655

Pokój
duży umeblowany z raz do wynajęcia. Wyspiańskiego 12, I., prawo. zdw 76 654

Frontowy
pokój 2 panom. Wielka 18, IV., lewo. zdw 76 652

Pokój
inteligentnemu panu wynajmę. Jeżyce, Żórawia 13, I., prawo. zdw 76 647

Pokój
2 panom wynajmę, pościel pożądana. Rybaki 30, parter, front. zdw 76 641

Parcele
pod wille przy Aleji Wielkopolskiej oraz Grudzieniecklej korzystnie. Zgłoszenia Poznań, skrzynka pocztowa 54. zdw 76 640

Pokój
zaraz lub 1. 12., duży, elektryczność, łazienka, telefon. Wyspiańskiego 18, II., oglądać 4—7. zdw 76 632

Pokój
czysty, niekrępujący, od zaraz lub 1. 12. Szyperska 3, III., 2 wchód. zdw 76 629

Pokój
umeblowany, światło elektryczne i łazienka do wynajęcia. Śniadeckich 18, parter, lewo. zdw 76 627

Pokój
2 osobowy Gen. Umińskiego 12. Lück. zdw 76 626

Pokój
umeblowany wynajmę, front, pościel pożądana. Górna Wilda 45, I., lewo. zdw 76 618

Pokój
frontowy, czysty, słoneczny, dobrze umeblowany, niekrępujący. Wierzbięcice 24a, III., prawo. zdw 76 613

Małżeństwu
duży słoneczny umeblowany pokój 1. 12. za 3 miesiące zgóry. Żupańskiego 3, II., środek. zdw 76 601

Pokój
frontowy, słoneczny, solidnemu panu. Małe Garbary 3, parter, lewo. zdw 76 591

Zaraz
do wynajęcia pokój o dwóch łóżkach, elegancko umeblowany, z telefonem, światłem elektrycznem, pierwsze piętro, front, przy bezdzietnem małżeństwie dla dwóch osób z całodziennem utrzymaniem, cena umiarkowana. Adres wskaże Kurjer zdw 76 583

2 panienki
lub panów, pokój z całodziennem utrzymaniem Zielona 3, II., prawo, dom ogrodowy. zdw 76 738

Pokój
próżny w willi za zgodą gospodarza odstąpię bezdzietnemu małżeństwu. Zgłaszać się można od 6 wieczorem. S. Uryzaj Krauthofera 18. zdw 76 684

Pokój
lepszy dom, elektryczność, biurko bibljoteka, tramwaj przed domem wynajmę inteligentnemu panu. Fielitzowa, Dąbrowskiego 24. zdw 76 682

Wygodnie
umeblowany pokój, łazienka, najlepsze położenie do wynajęcia. — Wały Leszczyńskiego 2, III. prawo. zdw 76 680

Ładny
pokój, światło elektryczne, solidnemu, inteligentnemu panu od 1. 12. Matejki 1, II. zdw 76 674

Przyjmę
pannę na pokój. Piotra Wawrzyniaka 15, II. piętro w podwórzu, Trzciałek. zdw 76 673

Przyjmę
dwóch panów na pokój. Moller, Wierzbięcice 13. zdw 76 698

Przyjmę
panienkę na pokój wspólny, frontowy od 1. 12. — Piekary 10, II., prawo. zdw 76 697

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Gąsiorowskich 12, parter, prawo, drugie wejście. zdw 76 696

Pokój
na biuro lub lepszemu panu wynajmę. Strzelecka 3, parter, prawo. zdw 76 693

Pokój
umeblowany wynajmę. Sulewska, Mostowa 5. zdw 76 671

Pokój
umeblowany lepszemu panu do wynajęcia. Piotra Wawrzyniaka 31, I. ptr., prawo. zdw 76 667

Pokój
zaraz słoneczny, osobne wejście, elektryczność front II. piętro, lewo, ul. Poznańska 56. zdw 76 724

Pokój
skromny, słoneczny, utrzymaniem, bez. Szewska 12, drugi dom, III., prawo. zdw 76 901

Pokój
1 lub 2 osobom wynajmę Góralska. Dominikańska 7, III. rw 7800

Pokój
dla 2 panów. Szwajcarska 21, parter, prawo. rw 7820

Panienka
na wspólny pokój. Wielkie Garbary 5, II., prawo, front. rw 7823

Pokój
nowoczesnym domu, kuchnia warszawska. Wały Jagiełły 20, II. prawo. zdw 76 875

Pokój
starszemu panu lub pani wynajmę. Plac Działowy 5, I. piętro. zdw 76 865

Pokój
dwom inteligentnym osobom wynajmę. Małeckiego 14, II. lewo, front. zdw 76 858

Śródmieściu
pokój umeblowany 1—2 panom. Młyńska 4, parter, prawo. zdw 75 791

Balkonowy
pokój oraz mały solidnym panom wynajmę. Słowackiego 39, III., prawo. jw 3050

Umeblowany
duży, czysty pokój dla 2 lepszych panów z fortepianem. Poznańska 58 (przy Mickiewicza), II. piętro, lewo. jw 3051

Panów
na wspólny pokój poszukuję. — Św. Marcin 56, w podwórzu, II. wchód, I. zdw 76 791

Elegancki
pokój czysty, elektryczność. Różana 4 a, II., lewo. zdw 76 798

„Informator" poleca pokoje umeblowane
dla panów, pań, małżeństw. Ratajczaka 15. zdw 76 794

Pokój
panu wynajmę, pościel własna. Małeckiego 12, II. piętro, prawo. zdw 76 801

Elegancko
umeblowany pokój i sypialnia, światło elektryczne, front, I p. do wynajęcia Ziegel. Wielkie Garbary 49, narożnik Wszystkich Świętych. nw 5595

Pokój
Kwiatowa 9, podwórze I. zdw 76 917

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Zgłoszenia od 8—9 wieczorem ulica Śniadeckich 4, II. ptr., lewo. zdw 76 872

Pokój
czysty zaraz. Strzelecka 6, II., lewo. zdw 76 922

Pokój
front., wspólny dla solidnych panów od 1. 12. pościel pożądana. Rom. Szymańskiego 9, II. p., lewo. zdw 76 806

Próżny pokój
(centrum) wynajmę 2 osobom inteligentnym całodz. utrzymaniem 400 zł mies., światło elektr., telefon, łazienka. Oferty Kurjer zdw 76 759

Pokój
niekrępujący 1—2 panom. Stary Rynek 45. II. zdw 76 923

Elegancka
sypialnia. Patschowska, Podgórna 13. zdw 76 810

Pana
na wspólny pokój przyjmę utrzymaniem 120. Ogrodowa 2. zdw 76 818

2 pokoje
frontowe, sypialnia i gabinet eleg. umebl. światło elektr., centralne ogrzewanie, obsługa, dla pana zaraz lub 1. 12. do wynajęcia. Zgłoszenia pomiędzy 6—7 wiecz. — Przecznica 1, parter, prawo. zdw 76 821

Pokój
dla artystów zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 76 765

Wspólnego
pokoju umeblowanego, skromnego poszukuje pan od 1-go. Oferty Kurjer zdw 76 760

2 eleganckie
pokoje inteligentnym panom wynajmę. Plac Sapieżyński 5, III., prawo. zdw 76 770

Niekrępujący
skromny umeblowany pokój bez pościeli wynajmę panu lub pani. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 764

Student
przyjmie pana na wspólny pokój. Górna Wilda 102, III., prosto. zdw 76 773

Pokój
frontowy, dwuosobowy z utrzymaniem wynajmę. Aleje Marcinkowskiego 17 a, III., prawo. zdw 76 772

Pokój
umeblowany z światłem elektrycznem do wynajęcia od 1. 12. Św. Marcin 56, III., front, prawo. zdw 76 763

Pokój
umeblowany z całodziennem utrzymaniem na dwie osoby zaraz wolny. Pokój umeblowany z salonem na dwie osoby z całodziennem utrzymaniem od 1 grudnia do wynajęcia. — Zabłocka, Aleje Marcinkowskiego 1, telefon 39-05 zdw 76 781

Pokój
bardzo ładny dla dwóch osób do wynajęcia, światło elektryczne, łazienka obsługa, wskaże Kurjer zdw 76 784

Śródmieście
ładny frontowy pokój zaraz wynajmę panu. Mielżyńskiego 3, II., lewo. zdw 76 783

Pokój
na dwie osoby od 1. — Tonder, Wierzbięcice 37 a. zdw 76 785

Próżne mieszkanie
pokoje dla małżeństw poleca „Fragut", Ratajczaka 15 Pasaż I. wchód, parter. zdw 76 826

2 pokoje
umeblowane na 2 osoby z utrzymaniem. Łąkowa 9, III., prawo. zdw 76 835

Dobrze
umeblowany pokój frontowy (fortepian) wejście niekrępujące, tylko solidnej osobie. Rybaki 21, parter, prawo. zdw 76 828

Klatki
schodowej, niekrępujący pokój przyjezdnemu panu do wynajęcia. Adres Kurjer zdw 76 837

Przyjmę
pana lub małżeństwo. Łukaszewicza 37, parter. zdw 76 848

Umeblowany
pokój św. Marcin 32, front, II., prawo. zdw 76 847

Pokój
dwom panom wynajmę. Marciniak, Niegolewskich 1. zdw 76 845

Pokój
dobrze umebl., elektr. do wynajęcia. Słowackiego 29, wejście z Asnyka II. ptr. zdw 76 844

Pokój
komfort, solidn. panu wynajmę, telefon, można z utrzymaniem. — Ratajczaka 29, III. p., p. zdw 76 857

12 SZUKA POKOJU

Za
wielkiem wynagrodzeniem pokoju lub 2 na czas krótki poszukuje. 27 Grudnia 5, II. wprost. zdw 76 377

Pokoju
elegancko umeblowanego, niekrępującego poszukuje zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 536.

Poszukuję
wspólnego pokoju bez pościeli dla kilku panienek. Oferty Kurjer zdw 76 533.

Pani
z pościelą poszukuje skromnego pokoiku. Oferty Kurjer zdw 76 527

Młode
małżeństwo poszukuje próżnego pokoju. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 76 557.

Inteligentna
panienka poszukuje pokoju. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 642.

Pokój
próżny zaraz potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 656

Pokoju
dobrze umeblowanego, niekrępującego z elektr. poszukuje punktualny i dobry płatnik. Oferty Kurjer zdw 76 653.

2 panów
poszukuje pokoju, okolica św. Marcina. Oferty Kurjer zdw 76 547

Urzędnik
poszukuje czystego pokoju umeblowanego z ogrzewaniem. Oferty z ceną Kurjer zdw 76 619.

Pokoju
z kuchnią w centrum miasta poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera z podaniem adresu i żądanej ceny zdw 76 594

Pokoju
małego umeblowanego, pościel własna, poszukuję od 1. 12. 29. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 76 589

Małżeństwo
z jednem dzieckiem poszukuje umeblowanego pokoju z używaniem kuchni. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 76 607

Pokoju
skromnie umeblowanego na pracownię krawiecką w śródmieściu z używaniem kuchni poszukuje od zaraz. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 76 604

Pokoju
bez pościeli poszukuje panienka. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 678

Poszukuję
pokoiku skromnego tanio, może być bez pościeli. Podać cenę do Kurjera zdw 76 677

Pokoiku
skromnego zupełnie niekrępującego poszukuję u samotnej pani. Oferty Kurjer wraz z ceną zdw 76 676

Dla
dwóch panów potrzebny niekrępujący pokój z elektrycznością. Oferty Kurjer zdw 76 689

Dwie siostry
pracujące, dobrze sytuowane, szukają ładnie umeblowanego pokoju w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 76 732

Pokoju
skromnego poszukuje pracująca pani. Oferty Kurjer zdw 76 735

Poszukuję
pokoju wspólnego, własna pościel. Oferty Kurjer zdw 76 749

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje próżnego pokoju z używaniem kuchni. Dzierżawa kilka miesięcy zgóry. Oferty Kurjer zdw 76 816

Pani
szuka pokoju z używaniem kuchni od 1. 12. Oferty Kurjer zdw 76 771

Artyście
potrzebny pokój (fortepian, utrzymanie), kulturalne otoczenie. Warunki zdw 76 779 Kurjer.

Pokoju
skromnie umeblowanego lub próżnego szuka bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 76 800

Pokoju
z kuchnią poszukuję wprost od gospodarza, czynsz 2 lata zgóry, miejscowość Poznań lub przedmieście. Oferty do Kurjera zdw 76 804

2 panienki
poszukują skromnego pokoju w śródmieściu z ceną. Oferty Kurjer zdw 76 808

Gabinet
z telefonem i przyległą sypialnią tylko wytwornie urządzone poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 645

13 LOKALE

Składnicę
lub warsztat suter. Staszica 26, wynajmie Hotel Francuski. zdw 76 298

Na biura
do wynajęcia zaraz 3 ubikacje centrum. Oferty Kurjer zdw 76 660

Skład
dwa pokoje, kuchnia, wprost od gospodarza, dzierżawa za 2 lata zgóry. Bittner, Dąbrowskiego 79 zdw 76 692

14 DZIERŻAWY

Dzierżawa
160 mórg na 10 lat, ziemia pszenno-buraczana, budynki masywne, blisko Poznania, dzierżawa 9 000 zł, 10 000 zł kaucji, inwentarz żywy i martwy nadkompletny. — Znaczek na odpowiedź załączyć. Spółdz. Osadn., Poznań, św. Marcin 49. zdw 76 353-4

Willa
8 pokojowa, położona w ogrodzie w mieście powiatowem, 10 minut od miasta zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 074

Piwnice
przy Starym Rynku, nadające się na składnice wina, piwa, szkła, porcelany etc. są do wynajęcia wprost od gospodarza. Oferty do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 48.51. Pw 7285-48.51

Dzierżawa
800 mórg pszennej ziemi, budynki pierwszej klasy, komunikacja bardzo dobra. Kongresówka. 18 koni, 20 krów martwy kompletny zapasy trzy tysiące centnarów zboża, tenuta centnar z morgi, opał bezpłatnie na lat 10, cena 120.000, wpłata 70 tys., reszta do roku poleca szybko zdecydowanym reflektantom gotówkowym Frankel & Koroluk. Włocławek, Rolińskiego 11. nw 5577

Wydzierżawię
pokój z kuchnią. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 7 815.

Skład z mieszkaniem
w najlepszem położeniu handlowem miasta powiatowego Środa, do wynajęcia. Oferty do Kurjera zdw 76 611

Poszukuję
dobrze idącej kawiarni restauracji z przyległem mieszkaniem od 1. 1. 30 Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 625.

Wydzierżawię
skład kolonjalny z wyszynkiem i wyrobów rzeźnickich. Sześć ubikacyj, 2 morgi ogrodu, wieś kościelna. Zgłoszenia W. Dziurla, Grzebinisko, poczta Grzebinisko, powiat Szamotuły. zdw 76 598

Ogrodnik
poszukuje zaraz dzierżawy 10—15 mórg. Pawelski, Poznań, Kanałowa 7. zdw 76 595

Piekarnia
pełnym biegu, mieszkaniem, kościelnej wiosce za 1 500 złotych wskaże Nowak, Poznań, Górna Wilda 50 I. piętro. zdw 76 722

Pianino
koncertowe. Skryta 8. III. zdw 76 715

Dzierżawa
probostwa, blisko Poznania (9 klm. szosa), 100 mórg pszenno-buraczanej ziemi od 1. 4. 1930, bogaty żywy i martwy inwentarz. Czynsz dzierżawny i cena inwentarza podług ugody. Reflektanci zechcą podać wysokość gotówki, którą rozporządzą. Zgłoszenia piśmienne Kurjer zdw 76 753

2 ubikacje
suterenowe jasne na warsztat elektrotechniczny lub inny do wydzierżawienia. Dzierżawa 80 zł mies., rok zgóry. Kurjer zdw 76 803

15 UZDROWISKA

Zakopane „Irusia"
pensjonat murowany, pełny komfort, najpiękniejsze położenie, najniższe ceny, obecnie 8.50 złotego dziennie. zdw 74 447

16 OSOBISTE

Za oszczerstwo
w prasie pociągnąłem do odpowiedzialności sądowej p. Ignacego Pawlaka. Cz. Lejmanowicz. zdw 76 564

21 ZGUBY

Przybłąkał
się pies, wilk, żółty. Kobylepole, browar. zdw 76 546

Kto
zgubił pierścień. Zgłoszenia proszę do Kurjera zdw 76 734

22 ROZMAITE

Gosposiu!
chcesz aby ci kury niosły jaja o wiele pilniej, większe i żółtsze, dodawaj do paszy tylko prawdziwej Centraliny Michałowskiego, nic nie stracisz, tylko się wzbogacisz. Żądać wszędzie tylko w oryginalnem opakowaniu. Nagrodzona 1929 roku wielkim państwowym medalem. rw 7797/8

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych. Jankowska, Stary Rynek 48, II. bpw 994

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 4 941

Abażury
firany, kapy na łóżka i różne poduszki wykonuje prędko i tanio Sikorska, Mostowa 14a, front, IV. piętro. zdw 75 252

Kapelusze
damskie przerabiam tanio w przeciągu 24 godzin. Sokołowska, Zwierzyniecka 22, I. piętro, dawniej Plac Wolności 7. bpw 913

Samodzielna
krawcowa przyjmuje w dom, wykonuje szybko i tanio. Sawicka, plac Sapieżyński 3. rw 7809

Na gwiazdkę
reparuję fachowo lalki celuloidowe po cenach umiarkowanych. A. Wosinkiewicz, Chwaliszewo 29/30. zdw 76 332

Obiady
dobre na czystem maśle na abonament wydaje. Adres wskaże Kurjer zdw 76 851a

Obrazy oprawa obrazów
najtaniej w firmie Witold Leworski, Wrocławska 36. Pw 6039 40—43.123/4

Krawcowa
poleca się w dom, 3 zł dziennie. Oferty Kurjer zdw 76 774

Wykonuję
modernizuję garderobę damską, dziecięcą. Frankowska, Wodna 17/18, II. zdw 76 878

Poszukuję
dzierżawy strzelnicy zaraz, ewentualnie od 1. 1. 30. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 624.

Obiady
bardzo pożywne wydaję. Kantaka 8/9, w bramie na prawo, III. piętro. zdw 76 623

Piece
kaflowe naprawiam. Zgłoszenia Spokojna 29, stolarnia. zdw 76 603

Obiady
smaczne wydaje Marcelego Mottego 2, w suterenie, lewo. zdw 76 592

Krawcowa
na elegancką garderobę damską poleca się poza dom. Oferty Kurjer zdw 76 681

Masażystka
egzaminowana, metoda Prof. Chlumskiego, masaże odtłuszczające, ogólne, częściowe, nóg, niedomagania żołądka kiszek. Wtorkowskiej, Ratajczaka 9. zdw 76 561

Ciast świątecznych pierników
kurs 5 lekcyj wieczorem 10 złotych w Szkole Gospodarczo Zawodowej, św Marcin 69 Tamże gotowanie wykwintne nakrycie stołu. Kurs wieczorowy wykwintnego gotowania 10 lekcyj 25 złotych w Stołowni Szkoły znakomite obiady od 1.50—3.50 zł. nw 5499

Krawcowa
dzielna poza dom. Oferty Kurjer zdw 76 746

Zaprowadzam
i załatwiam książkowość w godzinach wieczornych. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 76 756

Krawcowa
wykonuje garderobę damską, dziecięcą i bieliznę. Małeckiego 15, w podw., I., lewo. zdw 76 751

Wykonuję
suknie, kostjumy, płaszcze etc., gustownie, szybko, ceny przystępne. H. Pawelkiewicz, Wrocławska 13, Pracownia konfekcji damskiej. zdw 76 822

Gramofony
reparuje fachowo, tanio. Jarosz, 27. Grudnia 3, podwórze. zdw 76 767

Krawcowa
przyjmuje do szycia w dom garderobę damską. Łukaszewska, Niegolewskich 4, podwórze, III. zdw 76 637

Futra
mody damskie, męskie wykonuje dobrze, tanio. Piekary 10. zdw 76 775

Krawcowa
wykonuje suknie bardzo tanio. „Diana", Wielkie Garbary 39. rw 7827

23 OŻENKI

Dwaj Polacy
urzędnicy konsularni w Niemczech, lat 26—28, pragną nawiązać znajomości z panienkami od lat 17—25, którym zależy na szczęśliwem pożyciu małżeńskiem. Oferty z fotografją nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod zdw 76 568

Fryzjer
kawaler, lat 29, średniego wzrostu, poszukuje znajomości inteligentnych pań w celu matrymonjalnym do lat 25. Majątek dla wspólnego dobra pożądany. Łaskawe oferty z wraz z fotografją, którą się zwraca pod słowem honoru, uprasza się przesłać do Kurjera Poznańskiego pod zdw 76 563.

Kupiec
lat 45, sądownie rozwiedziony, obecnie ma posadę bufetowego w Poznaniu, poszukuje żony, która ma własne mieszkanie, 2 000 zł kapitału do otwarcia interesu. Oferty do Kurjera zdw 76 634.

Dla siostrzenicy
mej, wysokiej inteligentnej, ładnej blondyny, lat 23, posiadającej zaraz 50 tys. zł i wyprawę, później więcej, poszukuję męża. Panowie inteligentni z prawym charakterem na dobrem stanowisku raczą się zgłosić do Kurjera Poznańskiego zdw 76 600.

Panna
lat 25, półsierota, mieszczanka, posiadająca wyprawę i ewentl. kilka tysięcy zł, pragnie wyjść zamąż za kawalera, rzemieślnika lub urzędnika. Nieanonimowe oferty z fotogarfją składać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 76 859

Szatynka
lat 30, wesoła, pracowita i gospodarna, pragnie zapoznać pana, może być wdowiec, najchętniej rzemieślnika lub wojskowego, posagu 2.000 zł i częściowo wyprawę. Zgłoszenia z fotografją Kurjer zdw 76 795. Cel matrymonjalny.

Kawaler
przystojny, lat 27, szuka w celu ożenku panny również przystojnej z majątkiem dla uzupełnienia i rozwinięcia dobrze zaprowadzonej drukarni ze zapewnionem dużem powodzeniem. Zgłoszenia kierować z całem zaufaniem do Kurjera Poznańskiego pod zdw 76 928

24 NAUKA

Akademja Tańców

po powrocie z zagranicy prof. Stefan i Janina Wituszkowscy rozpoczęli naukę ostatnich nowości Wiednia, Paryża i Londynu. Skarbowa 14, parter, lewo sala komfortowa i niekrępująca. od 6 10. Pw 6922

Tani kurs tańców
półtora miesięczny 20 zł. Mielżyńskiego 1, II., 6.30—9. zdw 76 539

Udziela
lekcyj szóstoklasista. Specjalność matematyka. Chętnie za pokój. Oferty Kurjer zdw 76 649.

Matematyka
korepetytorki lub korepetytora poszukuje się dla uczenicy 7 klasy. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 644.

Koedukacyjne Poznańskie Kursy Budowlane
Kraszewskiego 17 III., prawo zdw 76 630

Doświadczona
nauczycielka udzieli lekcyj w zakresie klas szkoły powszechnej i niższych gimnazjalnych. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 606

Łaciny
udzieli nauczyciel gimnazjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 76 729

Studentka
fil. poszukuje korepetycyj tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 815

Akademicki komplet tańców
rozpoczynam 29. bm. Przyjmę jeszcze kilka inteligentnych panienek. Wpisy tylko do piątku Vala Jennings, Ratajczaka 29, III. lewo, od 3—7. Pw 7289-48.56

Akademicki
komplet tańca rozpoczynam 29. bm. Przyjmę jeszcze kilka inteligentnych panienek. Wpisy tylko do piątku godz. 3—7. Vala Jennings, Ratajczaka 29, III. dw 2985

25 MUZYKA

Pianista
rutynowany kabaretowy i kinowy wolny zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 269

Pianista (ka)
samodzielny potrzebny do lokalu Zgłoszenia Kurjer zdw 76 721

Pianista
młodszy wolny. Oferty Kurjer zdw 76 805

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Książkowa - kasjerka
mająca 4 lata praktyki, pisząca również na maszynie, poszukuje posady. Oferty szczegółowe Kurjer zdw 76 352

Młynarz
mistrz samodzielny z znajomością księgowości, spraw handlowych, poszukuje stałej pracy ewentl. za poręczeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 503

Pomocnik
branży kolonjalnej z ukończoną 5 letnią praktyką, obejmie posadę zaraz lub od 1. 12. Adres wskaże Kurjer zdw 76 214

400 zł
wypożyczę za stałą posadę pomocnika gastronomicznego. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 76 610

Panna
służąca znająca szycie i prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady od 1. 12. Oferty Kurjer zdw 76 675

Praczka
pierze czysto, 5 zł dziennie. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 691

Służąca
uczciwa poszukuje posady do wszystkiego od 1. 12. 29. Oferty Kurjer zdw 76 688

Panna
lat 27, inteligentna, nawskroś uczciwa, z dobremi świadectwami, bardzo lubiąca dzieci, poszukuje posady jako bona, najchętniej na wieś. Oferty Kurjer zdw 76 694

Nauczycielka
poszukuje posady w domu prywatnym. Oferty Kurjer zdw 76 695

Panienka
lat 17, z dwu ½ rocznem świadectwem poszukuje posady do dzieci od 1. 12. Łaskawe oferty Kurjer zdw 76 672

Panienka
młodsza poszukuje posady jako ekspedjentka. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 681

Młoda
inteligentna panna obezn. z szyciem o miłym charakterze, łagodnego usposobienia, lubiąca dzieci, poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 716

Trio
(kwartet) pierwszorzędny wolny. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 826

Praczka
czysta poleca się poza dom. Oferty Kurjer zdw 76 699

Dziewczyna
z Małopolski poszukuje posady do wszystkiego w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 76 714

Służąca
dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 76 730

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 76 737

Posady
od 1. 12. do samotnej osoby do wszelkich prac domowych i pomocy w składzie poszukuję. — Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 76 728

Aptekarska siła
pomocnicza żeńska, z 4 letnią praktyką biegła w recepturze i taks. recept. pragnie zmienić posadę od 1. 1. 1930 r. Łaskawe oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 76 926

Kupiec
lat 33, który do 15. bm. był samodzielny przyjmie posadę podróżującego lub zastępstwo poważnej firmy może złożyć kaucji do 5 tys. zł. Oferty Kurjer zdw 76 235

Kotlarz miedzi
(monter) lat 25, obeznany we wszelkich pracach wchodzących w zakres swego zawodu oraz budowę aparatów, szuka posady. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 76 371

Książkowa
obeznana z żurnalem amerykańskim oraz wszelkiemi pracami biurowemi z dobremi referencjami przyjmie odpowiednią posadę od 1. 12. rb. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 188

Młynarz kawaler
lat 26, który pracował w młynach mniejszych samodzielnie poszukuje posady. Świadectwa dobre, uczciwość gwarantowana. Dąbrowski, „Zubczyna", poczta Wyszanów, pow. Kępno. zdw 76 082

Kowal - maszynista
żonaty, znający się na reparacji wszelkich maszyn roln., prowadzeniem lokomobili, centrali elektrycznej, pracach kowalskich i ślusarskich, poszukuje posady. — Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 76 846

Panna
skromna umiejąca szyć i gotować poszukuje posady od 1. 12., dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 76 811

Bufetowa
zamiejscowa, młoda, przystojna, poszukuje posady samodzielnej. Oferty Kurjer zdw 76 830

Kupiec
rutynowany, branży młynarskiej, lat 33, Pomorzanin, ze znajomością nowoczesnych urządzeń technicznych oraz spraw handlowych, dotychczas na kierowniczem stanowisku w wielkich młynach, poszukuje zaraz lub później posady. Zgłoszenia „Fachowiec", „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 7284-63,1124

Maszynistka
polsko-niemiecka, znająca dokładnie książkowość, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 76 899

Książkowy - bilansista
z długoletnią praktyką załatwia wszelkiego rodzaju prace wchodzące w zakres książkowości: Zestawienia bilansów zakładanie ksiąg handlowych oraz przyjmie jeszcze kilka nadzorów nad książkowością Zgłoszenia Kurjer Poznański zdpw 76 605

Książkowa
młodsza z praktyką biurową poszukuje posady 1. 12. Oferty Kurjer rw 7773

Panienka
z kaucją przyjmie posadę jako bufetowa lub kelnerka. Adres wskaże Kurjer zdw 76 321.

Praczka
poszukuje prania poza domem 5 zł dziennie. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 7 812/3.

Panna
która wróciła z Francji po 6 rocznym pobycie, mówiąca biegle językiem francuskim i niemieckim, obeznana w kupiectwie, posiadająca dobre referencje, poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 76 531.

Książkowa
biegła w języku niemieckim w słowie i piśmie, pisząca na maszynie, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 76 900

Ogrodnik
kawaler, wszechstronnie kwalifikowany, z dobremi świadectwami i referencjami, specjalność prowadzenie inspekt. szklarni, pędzenie warzywa pod szkłem, hodowla kwiatów doniczkowych, poszukuje stałej posady od 1. 1. 30., ewentualnie później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 76 889

Czeladnik
młynarski samodzielny, z bardzo dobremi świadectwami, obeznany z prowadzeniem filji młyna, szuka odpowiedniej posady. Oferty Ignacy Dassuj, Krucz, powiat Czarnków. zdw 76 892

Panna
w średnim wieku, muzykalna, znająca haft ręczny, poszukuje posady do pomocy pani domu zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera dw 2986

Panna
osoba zaufana, skromna i uczciwa znająca szycie i gospodarstwo domowe poszukuje posady do wyręczania pani domu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod dw 2987

Siodlarz - tapicer
dzielny fachowiec poszukuje — miejsca za żonatego w majątku, obejmie także funkcje urzędnika podwórzowego lub inną. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 76 894

Dyplom.
mistrz młynarski, energiczny fachowiec, obecnie jako nadmłynarz, poszukuje stałej posady od 1. 12 ewentl. później przyjmie także posadę magazyniera lub samodzielnego. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 76 895

Rolnik
w średnim wieku, zna książkowość, z najlepszą referencją, poszukuje posady samotnego w gospodarstwie lub w przedsiębiorstwie za woźnego, inkasenta z gwarancją lub jakiegokolwiek zajęcia, nie chodzi o wysokie wynagrodzenie. Oferty Kurjer zdw 76 867

Kto
da zajęcie młodemu inteligentnemu mężczyźnie po wojsku. Oferty Kurjer zdw 76 871

Praczka
poleca się do prania. Oferty Kurjer zdw 76 874

Dziewczyna
z prowincji znająca gospodarstwo domowe z samodzielnem gotowaniem szuka posady od 1. 12. — Oferty Kurjer zdw 76 876

Praczka
uczciwa poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 862

Panienka krawcowa
która ukończyła kurs kroju, poszukuje od 1. 12. 29 pracy w jakiejkolwiek szwalni. Oferty Kurjer zdw 76 790

Panienka
sierota poszukuje posady pokojowej lub do wszelkich prac domowych, dobre świadectwa, od 1. 12. Oferty Kurjer zdw 75 856

100 zł
dam za posadę pomocnika gastronomicznego. Oferty Kurjer zdw 76 799

Osoba
trzeźwa i sumienna poszukuje jakiejkolwiek pracy z kaucją 200 do 300 zł. Oferty Kurjer zdw 76 797

Elew
aptekarski student, który praktykował w laboratorium chemicznem poszukuje posady jako elew aptekarski. Zgłoszenia Kurjer nw 5593

Osoba
inteligentna godna zaufania, gospodarna, energiczna, zajmie się domem u jednej osoby lub małej rodzinie. Wymagania skromne byle zaraz. Świadectwa rekomendacje. Szczegółowe oferty do Kurjera pod zdw 76 915

Dziewczyna
wiejska z samodzielnem gotowaniem i praniem, z własną pościelą poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 76 909

Panienka
skromna do składu lub do dzieci za małem wynagrodzeniem. Zna dobrze ekspedycję w kolonjalce i piekarni. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 850

Nauczycielka
dyplomowana z maturą gimn., poszukuje posady nauczycielki lub odpowiedniej pracy biurowej od stycznia, lub zaraz. Może uczyć łaciny, francuskiego, angielskiego także początków muzyki. Oferty z warunkami Kurjer zdw 76 519

Praczka
poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 76 518

Robotnik
dobrze polecony poszukuje zajęcia w jakimkolwiekbądź przedsiębiorstwie lub składzie. Zdz. Desperak, Wielkie Garbary 10 u pp. Zalewskich. zdw 76 573

Aptekarska
siła techniczna z trzyletnią praktyką, biegła w taksowaniu recept i wszelkich czynnościach aptecznych, zmieni swą posadę. Łaskawe oferty Kurjer zdw 76 570

Inteligent
poszukuje jakiegokolwiek zajęcia umysłowego, biurowego, bezinteresownie, ewentl. za małem wynagrodzeniem, prócz agronomji. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 76 582

Dziewczyna
uczciwa i pracowita z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. 12. 29. Oferty Kurjer zdw 76 631

Dziewczyna
do dzieci lub do lekkich prac domowych przyjmie posadę zaraz. Oferty Kurjer zdw 76 549.

Młodszy
drogerzysta przyjmie posadę w drogerji lub za ekspedjenta niedypl., miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 76 545.

Gospodyni
kucharka znająca się na dobrej kuchni, wypiekaniu ciast, chowie drobiu, poszukuje posady w mieście lub na wsi. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 7 814.

Gospodyni kucharka
z lepszej rodziny poszukuje posady do samotnego pana lub bezdzietnego małżeństwa. Oferty Kurjer zdw 76 659

Kucharka
z dobrem gotowaniem i do wszelkich prac domowych do bezdzietnego małżeństwa na prowincję potrzebna od 1. 12. lub 15. 12. 29 r. Pierwszorzędne świadectwa wymagane, zależy na osobie uczciwej, posada dobra i stała. — Oferty skierować do Kurjera Poznańskiego dw 2976

Przedstawiciel
z branży chemiczno farmaceutycznej na miasto Poznań, może się zaraz zgłosić. Oferty Kurjer zdw 75 758

Fryzjer
damski, fryzjer męski, fryzjerka i manikurzystka, siły pierwszorzędne. Zgłoszenia plac Wolności 18 skład artykułów męskich zdw 76 538

Fotograf
zdolny operator, siła pierwszorzędna, potrzebny. Posada stała z mieszkaniem. Zgłoszenia: Poznań, Aleje Marcinkowskiego 8, „Bracia Pęcherscy" zdw 76 608

Posługaczka
młoda zaraz na rano potrzebna. Wyspiańskiego 18. III. lewo. zdw 76 877

Podróżującemu
oddam przedstawicielstwo na Poznań dobrego artykułu spożywczego. Oferty do Kurjera zdw 76 879

Dentysta
rejest. może się zgłosić do zaprowadzonej praktyki jako wspólnik Zgłoszenia Kurjer zdw 76 661.

Kino - Teatr „BAJKA" ulica Marszałka Focha 23

Kino - Teatr „CASINO" Aleje Marcinkowskiego 28

Dziś premjera potężnego dramatu p. t.

„BRANKA POTĘPIEŃCÓW"

W rolach głównych: Maria Paudler, Henry George najgroźniejszy rywal Janningsa.

Wielka symfonja nieokiełzanych zmysłów!

Seanse o godz. 5,15 — 7,15 — 9,15 Seanse o godz. 5 — 7 — 9

W niedzielę pocz tek o godz. 3.15. Pw 7302-48,51

Szukam
posady do wszystkiego z gotowaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 658

Kuchmistrz
dzielny fachowiec poszukuje posady ewentl. zaraz Łaskawe oferty Kurjer zdw 76 648

Woźnica
z dobremi świadectwami poszukuje pracy Oferty Kurjer zdw 76 639

Lepszy
robotnik z gotówką 500 zł poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 76 638

Panna
pisząca na maszynie biegła w rachunkach, poszukuje posady do biura lub składu Oferty Kurjer zdw 76 663

Dziewczyna
samodzielnem gotowaniem poszukuje od 1 grudnia posady. Oferty Kurjer zdw 76 580.

Freblanka
z praktyką poszukuje posady — Zgłoszenia Obremska dla G., Fr. Ratajczaka 13. II piętro. zdw 76 621

Dziewczyna
lat siedemnaście, uczciwa, chętna, poszukuje zajęcia od 1-go do lżejszej pracy domowej lub do dziecka. Oferty do Kurjera zdw 76 616

Zajęcie
poza godzinowe od 7.30 wieczór przyjmie inteligentny człowiek. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 341

Młody
robotnik z uczciwej rodziny poszukuje zajęcia z kaucją 200 zł. Oferty Kurjer zdw 76 597.

Panna
inteligentna poszukuje posady u samotnego pana, zna kuchnię warszawską, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 76 590

Początkująca
stenotypistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 76 610

Pokojowa
z porządnego domu szuka posady za pokojową lub za nianię w lepszym domu, od 1. 12. Zgłoszenia do Kurjera zdw 76 609

Student
poszukuje jakiejkolwiek pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 585

Krawcowa
dzielna szuka posady poza domem, szyje wszelką garderobę damską. Oferty Kurjer zdw 76 685

28 WOLNE MIEJSCA

Korespondent (ka)
w polskim, niemieckim, 3 razy tygodniowo 4—6 wieczorem, potrzebna. Podać wynagrodzenie. — Oferty Kurjer Poznański pod zdw 76 245

1.500—3.000
złotych miesięcznie zarobią zdolni zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratalnej obligacyj — najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku. Najwyższa prowizja, zdolnym pensja, patent, kolej djety. Uwaga! — Ułatwiona sprzedaż — najniższe ceny! Skrupulatne obliczenia prowizyjne. Początkujących pouczamy. Oferty Lwów skrytka pocztowa 206 np 5304

Agenci
losowi zgłoście się po dodatkowy artykuł pokrewniony. Stały dochód wysoka prowizja Śniadeckich 30, II., 4—7. Kw 1 166

Pewna egzystencja
Stały zarobek wysokości zł 70 tygodniowo otrzyma młode, wzorowe, czystości, uczciwe, pracowite małżeństwo kontraktowo. Rodzaj zajęcia: roznoszenie środków spożywczych, pod adres przez nas wskazany. Ubiegający się zobowiązani do bezpłatnego oddania suchej przewiew. piwnicy oknem. Gwarancja wymagana. Uwzględnione będą oferty małżeństw zamieszkałych środku Łazarza, Winiar, Głównej, Śródki oraz Półwiejskiej. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 310

Poszukiwani
dzielni, pracowici, inteligentni akwizytorzy do sprzedaży artykułu codziennej potrzeby prywatnej klienteli za dobrą prowizją na miasto Poznań. Zgłoszenia osobiste od 3 do 5 ul. św. Marcina 41. III piętro. zdw 74 721

Chcesz otrzymać
posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne profesora Sekułowicza Warszawa, Żórawia 42n. Kursy wyuczają listownie buchalterji, rachunkowości kupieckiej korespondencji handlowej stenografji, nauki handlu prawa kaligrafji pisania na maszynach towaroznawstwa angielskiego francuskiego niemieckiego pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów nw 5201

Apteka
poszukuje od 1 grudnia siły pomocniczej męskiej lub żeńskiej z dłuższą praktyką lub elewa (ki) z praktyką. Zgłoszenia z odpis. świadectw i podaniem pensji do Kurjera Poznańskiego dw 2 938

Fotograf filmista
młody przystojny może się zgłosić. Wskaże Kurjer zdw 76 530.

Dzielny
pomocnik fryzjerski zaraz potrzebny. Chwaliszewo 68. zdw 76 829

Młynarz
żonaty, z dobremi świadectwami, rzetelny, potrzebny od 1 kwietnia 1930 roku do młyna turbinowo-motorowego z przemiałem 5 tonn na dobę. Odpisy świadectw, których się nie zwraca, należy przesłać do Zarządu Majętności Doruchów (poczta). dw 2983

Udziałowca
ewtl. czynnego, z gotówką do hurtowni spożywczej przyjmę. — Kurjer zdw 76 902

Ekspedjentka
biegła do składu rzeźnickiego potrzebna zaraz. A. Michalski, ul. Wroniecka 3. rw 7826

„Krochmal" w Trzemesznie
zakupuje nadal każdą ilość
ziemniaków fabrycznych
za gotówkę.
KROCHMAL
dw 2999

Uczeń
młodszy z lepszem wykształceniem potrzebny zaraz. St. Barełkowski, Woźna 18. rw 7819

Służąca
dobrze polecona potrzebna. Gen. Prądzyńskiego 11. I prawo. zdw 76 866

Posługaczka
uczciwa i chętna do pracy potrzebna zaraz. Zgłoszenia: Sobocka, Wielkie Garbary 23, I. p. zdw 76 868

Posługa
potrzebna. Ul. Ś-go Jerzego 3, II., lewo zdw 76 650

Pielęgniarz
potrzebny dla nerwowo chorego Oferty Kurjer zdw 76 861

Potrzebny
młodszy karmelkarz z kaucją do Gniezna. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 633

Panienkę
młodszą, tylko uczciwą przyjmie W. Kowalski, Szkolna 11. zdw 76 602

Wolne posady!
Kto poszukuje posady, pracy lub ubocznego zarobku przez pracę piśmienną u siebie w domu, niech załącz 50 groszy w znaczkach pocztowych i nadśle swój adres pod: Bojanowski, Czarna Woda (Pomorze). zdw 76 567

Poszukuje
wych się dziewczyny dobrze poleconej z gotowaniem. Szewska 21, II. ptr., zgłoszenia między 5—8. zdw 76 559

Młynarza
dzielnego do większego młyna parowego z odpowiednią kaucją przyjmie zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 544.

Służąca
do wszystkiego tylko pierwszorzędna siła z dłuższemi świadectwami potrzebna od 1 grudnia. Zgłoszenia 12—2 i od 6 wieczór. Marsz. Focha 94, parter, lewo. zdw 76 657

Posada
służącej pielęgniarki natychmiast do objęcia. Reflektantki zechcą zgłaszać się w Klinice chorób nerwowych przy ul. Północnej 10 w godzinach od 5—6 wieczorem. zdw 76 529

Dziewczyna
potrzebna od 1. 12. Nowa 6, II., prawo. zdw 76 733

Poszukuje
się od 1 stycznia 1930 urzędnika gospodarczego, samotnego, na majątek 1 400 mórg w Poznańskiem. Uwzględnia się tylko pierwszorzędne rekomendacje, gdyż stanowisko jest samodzielne pod ogólną dyspozycję właściciela. Oferty skierować do Kurjera zdw 76 521, które się zwraca.

Uczeń
fryzjerski może się zgłosić. Strumykowa 38. zdw 76 497

Uczeń
potrzebny. Poznańska 8/10, piekarnia. jw 3052/53

Ucznia
cukierniczego poszukuje zaraz lub później. Chłopiec uczciwych rodziców może się zgłosić w Cukierni, Bydgoszcz, Pomorska 24. nw 5571

Potrzebny
pomocnik kupiecki, samotny z branży kolonjalnej z kaucją 2 do 3 000 zł. Zgłoszenia z kopją świadectw i podaniem warunków do Kurjera zdw 76 651.

Ekspedjentka
potrzebna do towarów krótkich. Wielkie Garbary 40, Podbielska. zdw 76 166

Służąca
młodsza, uczciwa 16—18 lat, potrzebna Szynklewska Wierzbięcice 41 a, front, II. zdw 76 272

Technik dentysta
tylko pierwszorzędna siła może się zgłosić. Zgłoszenia kierować do Kurjera pod nw 5022

Uczciwa
dziewczyna do wszystkiego potrzebna. Brzykcy, Półwiejska 38a, II. zdw 76 305

Zwapnienie żył. Z denerwowania osłabienia Żądać bezpłatnej broszury o nieszkodliwem leczeniu domowem od Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk. nr. 56.
Pw 7087/48,26

Potrzebne
krawcowe do futer szycia. Rybaki 20a, I. piętro. zdw 76 758

Pielęgniarka
do dziecka z dobremi świadectwami na wyjazd od zaraz. Zgłoszenia plac Nowomiejski, klinika dr. Kantorowicza, pokój 6. zdw 76 813

Dobra
maszyniarka do bluz i spodni może się zgłosić zaraz. Żydowska 32, II. p. zdw 76 820

Piecownik
do ustawiania piecy w ramach może się zgłosić. Zwierzchowski, i S-ka, Podgórna 10a. zdw 76 824

Przedsiębiorstwo
autobusowe przyjmie dobrego szofera-montera z dłuższą praktyką na ciężkich autobusach. Piśmienne zgłoszenia wraz z świadectwami składać do Kurjera zdw 76 769

Pomocnika
krawieckiego poszukuje. Nowacki, Piekary 10. zdw 76 776

Książkowa
młodsza ładnym charakterem pisma potrzebna. Zgłoszenia podaniem życiorysu, pensji od godziny 18.30 do godziny 20. L. Jaszewski, fabryka stempli, Strzelecka 32. zdw 76 778

Uczciwy chłopiec
w wieku lat 15—16 może się zgłosić do biura Ordo, Al. Marcinkowskiego 20. zdw 76 814

Rządca
gospodarczy, kawaler, poszukiwany od 1. 1. 30 r. Kopje świadectw proszę przysłać Kurjer Poznański pod zdw 76 590.

Gospodyni - kucharka
z kaucją potrzebna. Oferty Kurjer zdw 76 833

Poszukuję
woźnego zaraz, który wypożyczy do 1 000. Posada stała. Oferty Kurjer zdw 76 840

Nakładaczka
może się zaraz zgłosić. J. Cierniak, zakład graficzny, Poznań, ul. Dąbrowskiego 98. zdw 76 839

Biurowej
stenotypistki, korespondentki, — książkowej poszukuję do fabryki w Wyrzysku. Wolne utrzymanie i pokój. Schroeder, Poznań, Młyńska 4. zdw 76 843

Wojażer
dobrze zaprowadzony na miasto Poznań, jedynie z branży może się zgłosić. Wytwórnia Cukierków St. Marecki, Wierzbięcice 32. zdw 76 842

Podróżujący
dzielny do odwiedzania biur potrzebny do hurtowni papieru od zaraz. Oferty Kurjer zdw 76 855

Dziewczyna
młoda, porządna potrzebna do dziecka. Zgłoszenia 5—7. Półwiejska 18, Nowak. zdw 76 854

Biurowy
uzyska stałą posadę w poważnem przedsiębiorstwie za wypożyczeniem 2—3 000. Gwarancja, procent, dobre wynagrodzenie. Oferty Kurjer zdw 76 853

Młodszy pomocnik
z branży spedytorskiej, obeznany z wszelkiemi pracami, również i sprzedaża nafty w beczkowozach, potrzebny od 1. lub 15 go grudnia rb na prowincję. Zgłoszenia z podaniem pensji i nadesłaniem kopij świadectw uprasza do Kurjera zdw 76 789

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem potrzebna od 1. 12. Materne, Wały Jagiełły 18. zdw 76 910

Tancerki
parkietowe mogą się zgłosić. — Adres wskaże Kurjer zdw 76 906

Mistrz stolarski
na tylko lepsze meble oraz obeznany z kalkulacją tychże potrzebny zaraz na prowincję. — Oferty do Kurjera zdw 76 905

Kucharz
do restauracji może się zgłosić. Oferty z podaniem pensji Kurjer zdw 76 918

25—30 złotych
dziennie pobocznie mogą zarobić panowie i panie całej Polsce łatwo sprzedajnym sezonowym artykułem. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 869

Służącej
z gotowaniem do wszystkich prac domowych od 1. 12. Zgłoszenia od 16—17 Sikorski, Patrona Jackowskiego 9, I. zdw 76 668

Dziewczyna
do dzieci i lekkich prac domowych potrzebna. Wysocka, Woźna 13 b. zdw 76 560

Ogłoszenie
Potrzebni: 1) Inżynier mechanik z wieloletnią praktyką warsztatową na stanowisko kierownika działu mechanicznego, warsztaty i wykłady przedmiotów technicznych. 2) Inżynier-elektrotechnik ewentualnie mechanik z praktyką warsztatową przy przewijaniu silników elektrycznych. Oferty składać pod adresem Dyrekcji Szkoły Rzem.-Przemysłowej w Częstochowie przy Kościuszki 21 nw 5575

Starszy
chłopiec z porządnej rodziny może się zgłosić do posyłek. Wiśniewski, św. Marcin 4 (skład) zdw 76 701

Ucznia
przyjmie zaraz Zygmunt Paprzycki, mistrz rzeźnicki, Borek, powiat koźmiński. nw 5585/6

Krawcowa
dobra ręczniarka potrzebna. Górna Wilda 43, Böttcher. zdw 76 747

Służąca
do wszystkiego potrzebna od 1 grudnia. Zgłoszenia od 6—8. Niegolewskich 4 II., lewo. zdw 76 752

Służąca
do domowej pracy najchętniej wiejska potrzebna. Woźniakowa, Marszałka Focha 36. zdw 76 750

Potrzebna gospodyni
uczciwa, obeznana z wszelkiemi pracami na probostwo. Zgłoszenia z podaniem myta do Kurjera Poznańskiego zdw 76 532.

ODONTO
WODA DO UST
PASTA DO ZĘBÓW
DO NABYCIA W APTEK, DROGERJACH i PERFUMERJACH
Kw 1209

Humor zagraniczny

— Założę się, że palisz moje cygara?
— Jaśnie pan raczy wybaczyć, lecz z zasady nigdy się nie zakładam.
(Judge N. Jork) S. F.

Przedpłata na grudzień 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.86 kwartalnie zł 14.58 pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w dn. przedświąt do godz 9 przed południ. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149